

ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/LEADER ΜΕΣΑΡΑΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ (ΠΑΑ) 2014-2020
ΜΕΤΡΟ 19: «ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ CLLD/LEADER»

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ 1^η ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ (ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ)

ΥΠΟΜΕΤΡΟ 19.2: «ΣΤΗΡΙΞΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΥΠΟ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ»

ΔΡΑΣΕΙΣ: 19.2.2: «ΑΝΑΠΤΥΞΗ / ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΣΕ ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ, ΠΕΡΙΟΧΕΣ Ή ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥΣ»

19.2.3: «ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ / ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ»

Αρχάνες, 12/04/2019

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

- A.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΚΗΡΥΣΣΟΜΕΝΩΝ ΥΠΟΔΡΑΣΕΩΝ - ΚΑΘΕΣΤΩΤΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ
- A.2 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ - ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ ΠΡΑΞΕΩΝ - ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥΣ
- A.3 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ - ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ ΠΡΑΞΕΩΝ - ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΤΟΥΣ
- A.4 ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΗ ΛΙΣΤΑ ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΩΝ (ΚΑΤΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ) ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ
- A.5 ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΕΥΛΟΓΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ
- A.6 ΠΙΝΑΚΑΣ ΤΙΜΩΝ ΜΟΝΑΔΑΣ ΚΤΙΡΙΑΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ
- A.7 ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΑΙΤΗΣΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ ΠΡΑΞΗΣ
- A.8 ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΕΝΤΑΞΗΣ

B ΟΡΙΣΜΟΙ – ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ / ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

- B.1 ΟΡΙΣΜΟΣ ΜΜΕ
- B.2 ΟΡΙΣΜΟΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ
- B.3 ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ (ΕΣΠΑ) ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΟΥ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ «ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΑ ΑΤΟΜΑ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ»
- B.4 ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟ ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/LEADER ΜΕΣΑΡΑΣ
- B.5 ΣΧΕΤΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Γ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΦΑΚΕΛΟΥ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ - ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ

- Γ.1 ΑΙΤΗΣΗ ΣΤΗΡΙΞΗΣ - ΦΟΡΜΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΣΚΕ
- Γ.2 ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΙΤΗΣΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ
- Γ.3 ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΟΥ
- Γ.4 ΜΕΛΕΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΕΡΓΟΥ
- Γ.5 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ
- Γ.6 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΤΗΝ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΜΜΕ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ
- Γ.7 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ de minimis ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ
- Γ.8 ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΟΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Δ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΚΑΔ ΓΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΝΑ ΥΠΟΔΡΑΣΗ

Α. ΟΔΗΓΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

Α.1. Περιγραφή προκηρυσσόμενων υποδράσεων – Καθεστώτων ενίσχυσης

Οι υποδράσεις που προκηρύσσονται με την παρούσα πρόσκληση, τα καθεστώτα ενίσχυσης, οι ειδικοί περιορισμοί παρουσιάζονται συνοπτικά στον πίνακα που ακολουθεί και αναλυτικά στην περιγραφή ανά υποδράση, του παρόντος κεφαλαίου.

ΟΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΑΕ ΟΤΑ --- ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/LEADER ΜΕΣΑΡΑΣ

ΥΠΟ-ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΩΣ	ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ
ΔΡΑΣΗ: 19.2.2 Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους				
19.2.2.2	Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	50%	KAN (ΕΕ) 1407/2013	Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου. Επενδύσεις σε πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις.
19.2.2.3	Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	65%	KAN (ΕΕ) 1407/2013	α) Δικαιούχοι για την ίδρυση επιχειρήσεων: • Φυσικά πρόσωπα μέχρι 35ετών. • Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, στο κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν νέοι/ες (μέχρι 35 ετών) με ποσοστό τουλάχιστον 75% και η διαχείρισή τους ασκείται αποκλειστικά από τους νέους/ες. β) Δικαιούχοι για τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων: Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου. Επενδύσεις σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις.
19.2.2.4	Ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1 ^η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	65%	KAN (ΕΕ) 1407/2013	α) Δικαιούχοι για την ίδρυση επιχειρήσεων: • Φυσικά πρόσωπα μέχρι 35ετών. • Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, στο κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν νέοι/ες (μέχρι 35 ετών) με ποσοστό τουλάχιστον 75% και η διαχείρισή τους ασκείται αποκλειστικά από τους νέους/ες. β) Δικαιούχοι για τον εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων: Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου. Επενδύσεις σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις.

ΟΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΑΕ ΟΤΑ --- ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/LEADER ΜΕΣΑΡΑΣ

ΥΠΟ-ΔΡΑΣΗ	ΤΙΤΛΟΣ ΥΠΟΔΡΑΣΗΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΕΩΣ	ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ	ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ
19.2.2.5	Ενίσχυση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα, κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.	65%	ΚΑΝ (ΕΕ) 1407/2013	Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου. Επενδύσεις σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις.
ΔΡΑΣΗ: 19.2.3 Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχή εφαρμογής				
19.2.3.1	Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα γεωργικό προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	50%	ΚΑΝ (ΕΕ) 1305/2013, Παράρτημα II	Μικρές , πολύ μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις
19.2.3.3	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	45%	ΚΑΝ (ΕΕ) 651/2014, άρθρο 14	Μικρές & πολύ μικρές επιχειρήσεις
19.2.3.4	Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας , χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1 ^η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.	45%	ΚΑΝ (ΕΕ) 651/2014, άρθρο 14	Μικρές & πολύ μικρές επιχειρήσεις

ΔΡΑΣΗ 19.2.2: Ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους

Όλες οι υποδράσεις της δράσης 19.2.2, εξυπηρετούν ειδικούς στόχους της τοπικής στρατηγικής και χρηματοδοτούνται μέσω του Κανονισμού 1407/2013 – *de minimis*.

Αναλυτικά οι υποδράσεις είναι:

ΥΠΟΔΡΑΣΗ 19.2.2.2: Ενίσχυση επενδύσεων στην μεταποίηση, εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα μη γεωργικό προϊόν για την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.

Νομική Βάση:

Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 17.

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενισχύεται η στήριξη επενδύσεων μεταποίησης ή/και ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα **μη γεωργικό προϊόν**. Η υποδράση αφορά **πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις** κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ (βλ. Κεφάλαιο Β.1 του παρόντος οδηγού).

Στόχοι της Υποδράσης

Μέσα από την υποδράση επιδιώκεται:

- η μεταποίηση – τυποποίηση των αγροτικών προϊόντων ποιότητας
- η ενίσχυση της μεταποίησης των προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας
- η ενίσχυση επιχειρήσεων τυποποίησης προϊόντων σε ατομικές συσκευασίες
- η ενίσχυση επιχειρήσεων που στοχεύουν στην επεξεργασία γεωργικών υπολειμμάτων για λόγους προστασίας περιβάλλοντος
- η δημιουργία επισκέψιμων χώρων γευσιγνωσίας/δοκιμής προϊόντων εντός των επιχειρήσεων.

Ειδικό βάρος θα δοθεί:

- στην ελλειμματικότητα της μεταποιητικής υποδομής σε επίπεδο Περιφέρειας (σύμφωνα με σχετική βεβαίωση της Περιφέρειας Κρήτης)
- στον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων μονάδων για την επίτευξη των προδιαγραφών υγιεινής και των περιβαλλοντικών όρων και τη χρήση υλικών συσκευασίας σε καινοτόμες μορφές (π.χ. πηλινες - οικολογικές συσκευασίες, ατομικές συσκευασίες κλπ)
- στη συσχέτιση της θέσης της μεταποιητικής μονάδας με τον τόπο παραγωγής της πρώτης ύλης (εντός της περιφέρειας Κρήτης).

Ενδεικτικά μέσα από την υποδράση μπορούν να ενισχυθούν μεταποιητικές μονάδες που αξιοποιούν γεωργικά προϊόντα που υπάγονται στο Παράρτημα Ι της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ε.Ε.:

- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μεταποιητικών επιχειρήσεων επεξεργασίας προϊόντων κυψέλης (γύρη, πρόπολη, βασιλικός πολτός)
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μονάδων παραγωγής αποσταγμάτων από οπωροκηπευτικά ή άμπελο-οινικής προέλευσης (τσικουδιά)
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μονάδων παραγωγής προϊόντων κοσμετολογίας και φαρμακευτικής από γεωργικά προϊόντα (πχ προϊόντα από αλόη, λάδι, αρωματικά φυτά) και μονάδων παραγωγής αιθέριων ελαίων
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μονάδων παραγωγής προϊόντων διατροφής από γεωργικά προϊόντα

- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μονάδων παραγωγής ζύθου
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μονάδων παραγωγής αιθέριων ελαίων
- ο εκσυγχρονισμός μονάδων πυρηνελαιουργείων
- η ίδρυση μονάδων επεξεργασίας υπολειμμάτων ελαιουργείων δύο φάσεων για δημιουργία κομπόστ.

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (**κριτήριο αποκλεισμού**).

Επιλέξιμοι ΚΑΔ

Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν ή να δημιουργήσουν έναν από τους **επιλέξιμους ΚΑΔ**, όπως αυτοί αποτυπώνονται **στην αντίστοιχη υποδράση** στο Κεφάλαιο Δ του παρόντος ενημερωτικού οδηγού.

Γεωγραφική περιοχή εφαρμογής της Υποδράσης

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π. όπως ορίζεται στην παρούσα πρόσκληση και στο εγκεκριμένο Τ.Π.

Εν δυνάμει δικαιούχοι

Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες στο πλαίσιο των επενδυτικών προτάσεων για την υποδράση **19.2.2.2** δύναται να είναι:

1. **Η αγορά, η κατασκευή ή βελτίωση ακινήτου.** Είναι επιλέξιμη δαπάνη η αγορά οικοδομημένης ή μη οικοδομημένης γης, σε περιπτώσεις πράξεων που περιλαμβάνουν κτιριακές υποδομές, καθώς και οι δαπάνες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της επένδυσης, για ποσό μέχρι το **10%** των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της πράξης. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο **15%**.
2. **Αγορά,** (συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς και εγκατάστασης) **εξοπλισμού** και ο εξοπλισμός εργαστηρίων στο βαθμό που εξυπηρετεί τη λειτουργία της επένδυσης. Επίσης, ο εξοπλισμός παραγωγής ενέργειας ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, εξοικονόμησης ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων εφόσον αντιστοιχούν στην δυναμικότητα ή της ανάγκες της μονάδας και δεν αποτελούν μεμονωμένη δαπάνη αλλά συμπληρωματική δαπάνη σε παραγωγικές επενδύσεις.
3. **Αγορά καινούργιων οχημάτων** και συγκεκριμένα: i) Οχημάτων μεταφοράς προϊόντων ειδικού τύπου τα οποία, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, θεωρούνται απαραίτητα για την λειτουργία της επένδυσης. Το ύψος της δαπάνης για την αγορά οχημάτων ειδικού τύπου δεν μπορεί να υπερβαίνει το **10%** του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου. ii) Μέσων εσωτερικής μεταφοράς που καλύπτουν τις ανάγκες της επένδυσης. Δεν είναι επιλέξιμα οχήματα μεταφοράς προσωπικού ή πελατών. Σύμφωνα με τον Καν Ε.Ε. 1407/2013, δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για την απόκτηση οχημάτων σε επιχειρήσεις που εκτελούν οδικές εμπορευματικές μεταφορές.
4. Απόκτηση πιστοποιητικών διασφάλισης ποιότητας, τα οποία είναι αναγνωρισμένα από διεθνή ή εθνικά πρότυπα. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται οι δαπάνες συμβούλου και πιστοποίησης.
5. Δαπάνες εξοπλισμού επιχείρησης, όπως αγορά fax, τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, δικτύων ενδοεπικοινωνίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών, λογισμικών, περιφερειακών μηχανημάτων και φωτοτυπικών.
6. Δαπάνες συστημάτων ασφαλείας εγκαταστάσεων, συστημάτων πυροσβεστικής προστασίας εγκαταστάσεων.
7. Γενικές δαπάνες συνδεδεμένες με τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό της μονάδας, όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά με την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μελέτες σκοπιμότητας. Οι δαπάνες

αυτές δεν μπορούν να υπερβαίνουν **το 10%** του Συνολικού Κόστους της πράξης. Επίσης στις δαπάνες αυτές δύναται να συμπεριλαμβάνεται και συμβουλευτικές υπηρεσίες για την υποβολή και την τεχνική υποστήριξη της αίτησης στήριξης.

8. Δαπάνες όπως απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων, δημιουργία αναγνωρίσιμου σήματος (ετικέτας) του προϊόντος, έρευνα. αγοράς για τη διαμόρφωση της εικόνας του προϊόντος (συσκευασία, σήμανση).
9. Δαπάνες προβολής, όπως ιστοσελίδα, έντυπα, διαφήμιση και συμμετοχή σε εκθέσεις και μέχρι **το 10%** του συνολικού κόστους της πράξης.
10. Δαπάνες σύνδεσης με Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας (ΟΚΩ) όπως ενδεικτικά ΔΕΗ, ύδρευση, αποχέτευση, τηλεφωνοδότηση κλπ, εντός των ορίων του οικοπέδου.
11. Ασφαλιστήριο συμβόλαιο κατά παντός κινδύνου, κατά τη διάρκεια των εργασιών της επένδυσης (υποχρεωτική ασφάλιση).
12. Αμοιβές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης, πληρωτέες από τον δικαιούχο στο προσωπικό του, εφόσον αυτό προσελήφθη, για να εργασθεί αποκλειστικά για την υλοποίηση της επένδυσης και να απολυθεί με την ολοκλήρωσή του, σε περίπτωση αυτεπιστασίας.
13. Δαπάνες που σχετίζονται με την διαμόρφωση χώρων προβολής, δοκιμής των προϊόντων της επιχείρησης καθώς και του αντίστοιχου εξοπλισμού (όπως εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και εικόνας) που απαιτείται σε περίπτωση που η επιχείρηση διατηρεί ή δημιουργεί χώρο επισκέψιμο για το κοινό και επιχειρηματίες.
14. Εργασίες πράσινου δενδροφυτεύσεις, γκαζόν, καθώς και έργα διακόσμησης (εντός του λειτουργικού χώρου της επιχείρησης) σε περίπτωση που η επιχείρηση διατηρεί ή δημιουργεί χώρο επισκέψιμο για το κοινό και επιχειρηματίες.
15. Η αγορά συγκροτήματος ψυχρής έκθλιψης ελαιολάδου, μέχρι του ποσού των 30.000. Η δαπάνη αυτή αφορά αποκλειστικά ενεργούς ή επαγγελματίες αγρότες, μόνο για την ίδια παραγωγή τους και το τελικό προϊόν θα πρέπει να είναι τυποποιημένο σε συσκευασίες μέχρι πέντε (5) λίτρων. Στις περιπτώσεις πράξεων που ενισχύονται βάσει του Καν. ΕΕ 1407/2013 θα πρέπει οπωσδήποτε να πληρούνται οι προϋποθέσεις που τίθενται στην ενότητα «Καθεστώς ενίσχυσης» της παρούσας υποδράσης.
16. Η δαπάνη κατασκευής οικίσκου ή συγκεκριμένου χώρου για τις ανάγκες φύλαξης της πράξης μέχρι επιφάνειας είκοσι τετραγωνικών μέτρων (20 τ.μ.).

Μη Επιλέξιμες δαπάνες

1. Μίσθωση κτιριακών εγκαταστάσεων παλαιών ή καινούργιων, ανεξάρτητα από την πιθανή προηγούμενη χρήση τους.
2. Έργα απλής συντήρησης κτιριακών εγκαταστάσεων, υπό την έννοια των μεμονωμένων επιδιορθώσεων που ανακύπτουν από τη λειτουργία της επιχείρησης και έργα συντήρησης μηχανολογικού εξοπλισμού.
3. Προσωρινά έργα μη άμεσα συνδεδεμένα με την εκτέλεση της πράξης (πχ προσωρινό υπόστεγο για την φύλαξη υλικών, κ.λπ.).
4. Έργα οδοποιίας εκτός των ορίων του οικοπέδου/γηπέδου εγκατάστασης της μονάδας.
5. Πάσης φύσεως έξοδα, εισφορές, φόροι, τέλη, δημοσιονομικές επιβαρύνσεις, αποζημιώσεις, ασφάλιστρα υπέρ τρίτων.
6. Εξοπλισμός αναψυχής (όπως εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και εικόνας κ.λπ.) εκτός και αν η επιχείρηση διατηρεί ή δημιουργεί επισκέψιμο τμήμα για κοινό και επιχειρηματίες.
7. Δαπάνες συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης, ασφάλιστρα, κεφάλαιο κίνησης και δαπάνες αναλωσίμων υλικών.
8. Τα μεταχειρισμένα οχήματα και ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός.

9. Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού, παρόμοιας κατηγορίας, μεγέθους ή δυναμικότητας, ακόμη και όταν γίνεται με εγκατάσταση καινούργιου, εφόσον ο εξοπλισμός που αντικαθίσταται δεν έχει αποσβεστεί.
10. Επενδυτικές δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης που χρηματοδοτούνται από άλλο επενδυτικό πρόγραμμα.
11. Παραγωγικές δαπάνες ή δαπάνες εξοπλισμού, με σκοπό τη συμμόρφωση με τα υποχρεωτικά Ενωσιακά πρότυπα.
12. Αιτούμενες δαπάνες, η υλοποίηση των οποίων δεν εγκρίθηκε κατά την έγκριση της αίτησης στήριξης.
13. Υπερβάσεις εγκεκριμένου κόστους εκτός από τις περιπτώσεις που έχουν γίνει αποδεκτές στο πλαίσιο αιτήματος τροποποίησης του δικαιούχου.
14. Δαπάνες αποξήλωσης και καθαίρεσης γενικότερα, καθώς και δαπάνες για τον καθαρισμό της αρχικής θέσης σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης και κόστος αποξήλωσης και μεταφοράς του παλαιού εξοπλισμού ή μέρος αυτού στη νέα θέση.
15. Αμοιβές προσωπικού για την λειτουργία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης.
16. Δαπάνες που αφορούν την αύξηση της δυναμικότητας σε τομείς όπου υπάρχει περιορισμός στην παραγωγή από την ΚΟΑ γεωργικών προϊόντων.
- 17. Δεν είναι επιλέξιμη η ίδρυση ελαιτριβείων.**
18. Η ίδρυση σφαγείου είναι επιλέξιμη μόνο σε νησιωτικές περιοχές και ετήσια δυναμικότητα μέχρι 400 τόνους κρέατος.
19. Η ίδρυση σφαγείων πουλερικών είναι επιλέξιμη μόνο σε ορεινές ή νησιωτικές περιοχές.

Προϋπολογισμός Υποδράσης / Χρηματοδοτικό σχήμα

Συνολικός προϋπολογισμός	1.000.000,00€
Δημόσια Δαπάνη	500.000,00€
Ιδιωτική Συμμετοχή	500.000,00€

Καθεστώς - Προϋποθέσεις / Ποσοστό ενίσχυσης

Βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 1407/2013, με ποσοστό χρηματοδότησης 50%.

Ως έναρξη της επιλεξιμότητας όλων των δαπανών θεωρείται η ημερομηνία έγκρισης του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER Μεσαράς (δηλαδή η 20/12/2017).

Προκειμένου να είναι οι ενισχύσεις **συμβατές με τον Κανονισμό Ε.Ε. 1407/2013** πρέπει να ληφθούν υπόψη οι παρακάτω όροι και προϋποθέσεις (η συμφωνία με το καθεστώς de minimis ελέγχεται και μέσω της υποβαλλόμενης Υπεύθυνης Δήλωσης και μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων www.sorefsis.gr/soreusis):

Α. Γενικοί όροι:

1. ο παρόν κανονισμός **δεν εφαρμόζεται** στις:
 1. ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, που εμπίπτουν στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 104/2000 του Συμβουλίου
 2. ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων
 3. ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- i. όπου το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα τέτοιων προϊόντων που πωλούνται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις,
- ii. όπου η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς
4. ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών αντί των εισαγόμενων, βάσει των ιδρυτικών Συνθηκών της ΕΕ.
5. ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, ιδίως δε ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα.
6. Στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς οι οποίοι αναφέρονται στα στοιχεία α), β) ή γ) της παραγράφου 1 και δραστηριοποιούνται επίσης σε έναν ή περισσότερους από τους τομείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού ή ασκούν άλλες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε ενισχύσεις χορηγούμενες στους τελευταίους αυτούς τομείς ή δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι με κατάλληλα μέσα, όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή η διάκριση του κόστους, διασφαλίζεται ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ή σσονος σημασίας που χορηγείται δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

B. Ειδικό όροι

1. Η ενίσχυση, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα **200.000€ Δημόσια Δαπάνη**, συναθροίζοντας και τυχόν ενισχύσεις που έχουν ληφθεί ή θα ληφθούν, από άλλα μέτρα που υπάγονται στο καθεστώς de minimis, σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών και από οποιοδήποτε φορέα χορήγησης σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης.
2. Όταν σημειωθεί υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου που ορίζεται προηγουμένως, με τη χορήγηση νέας ενίσχυσης ή σσονος σημασίας, κανένα τμήμα της εν λόγω νέας ενίσχυσης δεν δύναται να υπαχθεί στο ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού
3. Σε περίπτωση επένδυσης από επιχείρηση που εκτελεί οδικές εμπορευματικές μεταφορές για λογαριασμό τρίτων το ποσό των ενισχύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 100.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών. Εάν μια επιχείρηση εκτελεί οδικές εμπορευματικές μεταφορές για λογαριασμό τρίτων, και ασκεί και άλλες δραστηριότητες για τις οποίες ισχύει το ανώτατο όριο των 200 000 ευρώ, θα ισχύει το ανώτατο όριο των 200 000 ευρώ για την επιχείρηση, με την προϋπόθεση ότι υπάρχει διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή διάκριση των στοιχείων του κόστους, ούτως ώστε η στήριξη της δραστηριότητας των οδικών εμπορευματικών μεταφορών να μην υπερβαίνει το ποσό των 100 000 ευρώ και να μη χρησιμοποιείται ενίσχυση ή σσονος σημασίας για την απόκτηση οχημάτων οδικών εμπορευματικών μεταφορών.
4. Η ενίσχυση ή σσονος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του ένομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης
5. Τα ανωτέρω όρια ισχύουν υπό το πρίσμα του όρου της «**ενιαίας επιχείρησης**». Στον όρο «ενιαία Επιχείρηση» περιλαμβάνονται, για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:
 1. μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης
 2. μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης
 3. μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας

4. μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) του πρώτου εδαφίου με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση.

ΥΠΟΔΡΑΣΗ 19.2.2.3: Ενίσχυση επενδύσεων στον τομέα του **τουρισμού** με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.

Νομική Βάση:

Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 19.

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενισχύεται η ίδρυση, ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού και ειδικότερα του εναλλακτικού τουρισμού. Η υποδράση αφορά **πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις** κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ (βλ. Κεφάλαιο Β.1 του παρόντος οδηγού).

Στόχοι της Υποδράσης

Μέσα από την υποδράση επιδιώκεται:

1. *Η δημιουργία, εκσυγχρονισμός ή επέκταση, ολοκληρωμένων υποδομών για διανυκτέρευση, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη άλλων δραστηριοτήτων (σύμφωνα με την ΚΥΑ 2986/25-11-2016 «Προσδιορισμός των λειτουργικών μορφών και κατηγοριών των τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών εγκαταστάσεων που εντάσσονται σε προγράμματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων»).*

Αφορά κυρίως στη δημιουργία μονάδων αγροτικού τουρισμού, στις οποίες θα παρέχεται η δυνατότητα στον επισκέπτη να συμμετέχει και σε άλλες συμπληρωματικές δραστηριότητες (εντός της μονάδας) εκτός από την διαμονή του. Οι δραστηριότητες αυτές θα αποτελούν τμήμα της επένδυσης ή θα είναι συνδεδεμένες με άλλες επενδύσεις και μορφές οικονομικής δραστηριότητας στην ίδια περιοχή, προκειμένου να διαμορφώνονται ολοκληρωμένες υπηρεσίες διαμονής-αναψυχής. Τέτοια παραδείγματα είναι: η εκμάθηση της κρητικής κουζίνας, ο αθλητικός τουρισμός, η ενασχόληση με αγροτικές εργασίες, κλπ.

Η κατασκευή των μονάδων αυτών θα βασίζεται σε παραδοσιακά υλικά (ξύλο, πέτρα, κεραμίδι κλπ) και θα σέβεται την παραδοσιακή αρχιτεκτονική της περιοχής εφαρμογής της επένδυσης. Επίσης, οι μονάδες θα πρέπει να προωθούν μέσα από τη λειτουργία τους την παραδοσιακή κρητική διατροφή.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε επενδυτικά σχέδια που βρίσκονται σε περιοχές που παρουσιάζουν ικανή επισκεψιμότητα, λόγω ύπαρξης πόλων έλξης επισκεπτών, όπως επισκέψιμους αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία, μοναστήρια-εκκλησίες, παραδοσιακούς- ιστορικούς οικισμούς (βλ. σελ. 39-40 του Φακέλου Α του Τ.Π.), φαράγγια, σπήλαια (βλ. σελ 34 του Φακέλου Α του Τ.Π.) παραλίες (βλ. σελ 34-35 του Φακέλου Α του Τ.Π.), πολιτιστικές εκδηλώσεις (βλ. σελ 41 του Φακέλου Α του Τ.Π.) κλπ.

Η πρόταση για υποδομές διανυκτέρευσης θα πρέπει να πληροί τους όρους και τις προϋποθέσεις, καθώς και την προβλεπόμενη δυναμικότητα (κλίνες), της ΚΥΑ 2986/25-11-2016 (ΦΕΚ 3885/Β/2016), όπως ισχύει κάθε φορά (**κριτήριο αποκλεισμού**).

2. *Η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός λοιπών τουριστικών επιχειρήσεων που συμβάλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού (τουρισμός υπαίθρου, θαλάσσιος τουρισμός, γαστρονομικός τουρισμός, τουρισμός υγείας και ευεξίας).*

Μέσα από την υποδράση επιδιώκεται:

- η δημιουργία ή ο εκσυγχρονισμός - επέκταση των υφιστάμενων γραφείων εναλλακτικού τουρισμού, με σκοπό την οργάνωση – προβολή και προώθηση του αγροτικού – εναλλακτικού τουρισμού και τη δημιουργία νέων τουριστικών προϊόντων
- η δημιουργία ή ο εκσυγχρονισμός - επέκταση μονάδων εναλλακτικού τουρισμού, όπως υποτουρισμός, πίστες αναρρίχησης, ανεμοπτερισμός, θαλάσσιος τουρισμός κλπ.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε επενδυτικά σχέδια που θα αποσκοπούν:

- στην εξασφάλιση επισκεψιμότητας και εκτός της τουριστικής περιόδου, με τη δημιουργία ελκυστικών και πρωτότυπων τουριστικών προϊόντων (π.χ. διαδρομές για παιδιά με στόχο την περιβαλλοντική τους ευαισθητοποίηση)

- στην προβολή και προώθηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οινοτουρισμού, γαστρονομικού τουρισμού, ποδηλατικού, ιπποτουρισμού κλπ) προκειμένου η περιοχή να καθιερωθεί και ως τόπος προορισμού για τουρισμό υπαίθρου.

3. Η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός υποδομών εστίασης και αναψυχής

Προτεραιότητα θα δοθεί σε επενδυτικά σχέδια:

- που βρίσκονται σε περιοχές με ιδιαίτερο τουριστικό ενδιαφέρον (που γειτνιάζουν με τους επισκέψιμους αρχαιολογικούς χώρους, τα μουσεία, τα μοναστήρια, τις εκκλησίες, τους παραδοσιακούς- ιστορικούς οικισμούς της περιοχής (βλ. σελ 39-40 του Φακέλου Α του Τ.Π.), που βρίσκονται κοντά στις παραλίες (βλ. σελ 34-35 του Φακέλου Α του Τ.Π.) ή σε μεγάλα αστικά κέντρα της περιοχής (Τυμπάκι, Πόμπια)
- που προωθούν την Κρητική κουζίνα γενικότερα .

Ειδικό βάρος

Όσον αφορά όλα τα επενδυτικά σχέδια της υποδράσης, ειδικό βάρος θα δοθεί σε εκείνα που:

- θα αποσκοπούν στη δημιουργία επιχειρήσεων με καινοτόμα παροχή υπηρεσιών που θα απευθύνονται σε ειδικές ομάδες πληθυσμού, όπως άτομα με κινητικά προβλήματα, ηλικιωμένους κλπ ή
- θα εξασφαλίζουν προσβασιμότητα χρηστών με μειωμένη κινητικότητα (και άλλων θεμάτων π.χ. όρασης) σε προϊόντα ή υπηρεσίες, πέρα των υποχρεωτικών εκ του νόμου.

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (**κριτήριο αποκλεισμού**).

Επιλέξιμοι ΚΑΔ

Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν ή να δημιουργήσουν έναν από τους **επιλέξιμους ΚΑΔ**, όπως αυτοί αποτυπώνονται **στην αντίστοιχη υποδράση** στο Κεφάλαιο Δ του παρόντος ενημερωτικού οδηγού.

Γεωγραφική περιοχή εφαρμογής της Υποδράσης

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π.

Εν δυνάμει δικαιούχοι

Α)) Για την ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων:

- Φυσικά πρόσωπα που κατά την ημερομηνία της δημοσίευσης της παρούσας πρόσκλησης δεν έχουν υπερβεί το 35^ο έτος της ηλικίας τους.
- Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, στο κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν νέοι/ες (μέχρι 35 ετών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο) με ποσοστό τουλάχιστον 75% και η διαχείρισή τους ασκείται αποκλειστικά από τους νέους/ες.

Β) Για τον ποιοτικό εκσυγχρονισμό (όχι την επέκταση) επιχειρήσεων:

Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες στο πλαίσιο των επενδυτικών προτάσεων για την υποδράση **19.2.2.3** δύναται να είναι:

1. **Η αγορά, η κατασκευή ή βελτίωση ακινήτου.** Είναι επιλέξιμη δαπάνη η αγορά οικοδομημένης ή μη οικοδομημένης γης, σε περιπτώσεις πράξεων που περιλαμβάνουν κτιριακές υποδομές, καθώς και οι δαπάνες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της επένδυσης, για ποσό μέχρι **το 10%** των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της πράξης. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο **15%**.

2. **Αγορά**, (συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς και εγκατάστασης) **εξοπλισμού** και ο εξοπλισμός εργαστηρίων στο βαθμό που εξυπηρετεί τη λειτουργία της επένδυσης. Επίσης, ο εξοπλισμός παραγωγής ενέργειας ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, εξοικονόμησης ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων εφόσον αντιστοιχούν στην δυναμικότητα ή της ανάγκες της μονάδας και δεν αποτελούν μεμονωμένη δαπάνη αλλά συμπληρωματική δαπάνη σε παραγωγικές επενδύσεις.
3. **Αγορά καινούργιων οχημάτων** και συγκεκριμένα: i) Οχημάτων μεταφοράς προϊόντων ειδικού τύπου τα οποία, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, θεωρούνται απαραίτητα για την λειτουργία της επένδυσης. Το ύψος της δαπάνης για την αγορά οχημάτων ειδικού τύπου δεν μπορεί να υπερβαίνει **το 10%** του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου. ii) Μέσων εσωτερικής μεταφοράς που καλύπτουν τις ανάγκες της επένδυσης. Σύμφωνα με τον Καν Ε.Ε. 1407/2013, δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για την απόκτηση οχημάτων σε επιχειρήσεις που εκτελούν οδικές εμπορευματικές μεταφορές.
4. Απόκτηση πιστοποιητικών διασφάλισης ποιότητας, τα οποία είναι αναγνωρισμένα από διεθνή ή εθνικά πρότυπα. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται οι δαπάνες συμβούλου και πιστοποίησης.
5. Δαπάνες εξοπλισμού επιχείρησης, όπως αγορά fax, τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, δικτύων ενδοεπικοινωνίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών, λογισμικών, περιφερειακών μηχανημάτων και φωτοτυπικών.
6. Δαπάνες συστημάτων ασφαλείας εγκαταστάσεων, συστημάτων πυροσβεστικής προστασίας εγκαταστάσεων.
7. Γενικές δαπάνες συνδεόμενες με τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό της μονάδας, όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά με την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μελέτες σκοπιμότητας. Οι δαπάνες αυτές δεν μπορούν να υπερβαίνουν **το 10%** του Συνολικού Κόστους της πράξης. Επίσης στις δαπάνες αυτές δύναται να συμπεριλαμβάνεται και συμβουλευτικές υπηρεσίες για την υποβολή και την τεχνική υποστήριξη της αίτησης στήριξης.
8. Δαπάνες όπως απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων, δημιουργία αναγνωρίσιμου σήματος (ετικέτας) του προϊόντος, έρευνα. αγοράς για τη διαμόρφωση της εικόνας του προϊόντος (συσκευασία, σήμανση).
9. Δαπάνες προβολής, όπως ιστοσελίδα, έντυπα, διαφήμιση και συμμετοχή σε εκθέσεις και μέχρι **το 10%** του συνολικού κόστους της πράξης.
10. Δαπάνες σύνδεσης με Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας (ΟΚΩ) όπως ενδεικτικά ΔΕΗ, ύδρευση, αποχέτευση, τηλεφωνοδότηση κλπ, εντός των ορίων του οικοπέδου.
11. Ασφαλιστήριο συμβόλαιο κατά παντός κινδύνου, κατά τη διάρκεια των εργασιών της επένδυσης (υποχρεωτική ασφάλιση).
12. Αμοιβές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης, πληρωτέες από τον δικαιούχο στο προσωπικό του, εφόσον αυτό προσελήφθη, για να εργασθεί αποκλειστικά για την υλοποίηση της επένδυσης και να απολυθεί με την ολοκλήρωσή του, σε περίπτωση αυτεπιστασίας.
13. Δαπάνες ειδικού εξοπλισμού όπως η αγορά - κατασκευή παραδοσιακών ξύλινων σκαφών, λοιπών σκαφών για εξυπηρέτηση τουριστικών δραστηριοτήτων, αγορά αλόγων για δραστηριότητες περιήγησης, αγορά οχημάτων μεταφοράς πελατών για τις επιχειρήσεις εναλλακτικού/θεματικού τουρισμού και εφόσον τεκμηριώνεται πλήρως η αναγκαιότητά τους και **μέχρι του ποσού των 30.000€** για τα οχήματα αυτά.
14. Έργα πρασίνου καθώς και έργα διακόσμησης (εφόσον αποτελούν λειτουργικό τμήμα της επιχείρησης).
15. Εξοπλισμός αναψυχής πελατών (όπως εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και εικόνας).
16. Κατασκευή οικίσκου - αποθήκης για τις ανάγκες φύλαξης – εξυπηρέτησης της επένδυσης, μέχρι 40 τ.μ., μόνο για επενδύσεις τουριστικών καταλυμάτων.

17. **Ειδικά** όσον αφορά στην υποδράση (19.2.2.3) ορίζεται το ποσό των είκοσι χιλιάδων ΕΥΡΩ (20.000 ΕΥΡΩ) ως μέγιστο όριο επιλέξιμων δαπανών σε περιπτώσεις δικαιούχων που υποβάλλουν πρόταση η οποία θα αφορά αποκλειστικά δαπάνες προβολής της περιοχής (όπως ιστοσελίδα, συμμετοχή σε εκθέσεις κλπ) και δεν θα περιλαμβάνει κατασκευή ή βελτίωση κτιριακών υποδομών.

Μη Επιλέξιμες δαπάνες

1. Μίσθωση κτιριακών εγκαταστάσεων παλαιών ή καινούργιων, ανεξάρτητα από την πιθανή προηγούμενη χρήση τους.
2. Έργα απλής συντήρησης κτιριακών εγκαταστάσεων, υπό την έννοια των μεμονωμένων επιδιορθώσεων που ανακύπτουν από τη λειτουργία της επιχείρησης και έργα συντήρησης μηχανολογικού εξοπλισμού.
3. Προσωρινά έργα μη άμεσα συνδεδεμένα με την εκτέλεση της πράξης (πχ προσωρινό υπόστεγο για την φύλαξη υλικών, κ.λπ.).
4. Έργα οδοποιίας εκτός των ορίων του οικοπέδου/γηπέδου εγκατάστασης της μονάδας.
5. Πάσης φύσεως έξοδα, εισφορές, φόροι, τέλη, δημοσιονομικές επιβαρύνσεις, αποζημιώσεις, ασφάλιστρα υπέρ τρίτων.
6. Δαπάνες συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης, ασφάλιστρα, κεφάλαιο κίνησης και δαπάνες αναλωσίμων υλικών.
7. Τα μεταχειρισμένα οχήματα και ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός.
8. Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού, παρόμοιας κατηγορίας, μεγέθους ή δυναμικότητας, ακόμη και όταν γίνεται με εγκατάσταση καινούργιου, εφόσον ο εξοπλισμός που αντικαθίσταται δεν έχει αποσβεστεί.
9. Επενδυτικές δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης που χρηματοδοτούνται από άλλο επενδυτικό πρόγραμμα.
10. Παραγωγικές δαπάνες ή δαπάνες εξοπλισμού, με σκοπό τη συμμόρφωση με τα υποχρεωτικά Ενωσιακά πρότυπα.
11. Αιτούμενες δαπάνες, η υλοποίηση των οποίων δεν εγκρίθηκε κατά την έγκριση της αίτησης στήριξης.
12. Υπερβάσεις εγκεκριμένου κόστους εκτός από τις περιπτώσεις που έχουν γίνει αποδεκτές στο πλαίσιο αιτήματος τροποποίησης του δικαιούχου.
13. Δαπάνες αποξήλωσης και καθαίρεσης γενικότερα, καθώς και δαπάνες για τον καθαρισμό της αρχικής θέσης σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης και κόστος αποξήλωσης και μεταφοράς του παλαιού εξοπλισμού ή μέρος αυτού στη νέα θέση.
14. Αμοιβές προσωπικού για την λειτουργία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης.

Προϋπολογισμός Υποδράσης / Χρηματοδοτικό σχήμα

Συνολικός προϋπολογισμός	600.000,00€
Δημόσια Δαπάνη	390.000,00€
Ιδιωτική Συμμετοχή	210.000,00€

Καθεστώς - Προϋποθέσεις / Ποσοστό ενίσχυσης

Βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 1407/2013, με ποσοστό χρηματοδότησης **65%**.

Ως έναρξη της επιλεξιμότητας όλων των δαπανών θεωρείται η ημερομηνία έγκρισης του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER Μεσαράς (**δηλαδή η 20/12/2017**).

Προκειμένου να είναι οι ενισχύσεις **συμβατές με τον Κανονισμό Ε.Ε. 1407/2013** πρέπει να ληφθούν υπόψη οι παρακάτω όροι και προϋποθέσεις (η συμφωνία με το καθεστώς de minimis ελέγχεται και μέσω της υποβαλλόμενης Υπεύθυνης Δήλωσης και μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων www.sorefsis.gr/soreusis/):

A. Γενικοί όροι:

1. ο παρόν κανονισμός **δεν εφαρμόζεται** στις:

1. ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, που εμπίπτουν στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 104/2000 του Συμβουλίου
2. ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων
3. ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - i. όπου το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα τέτοιων προϊόντων που πωλούνται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις,
 - ii. όπου η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς
4. ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών αντί των εισαγόμενων, βάσει των ιδρυτικών Συνθηκών της ΕΕ.
5. ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, ιδίως δε ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα.
6. Στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς οι οποίοι αναφέρονται στα στοιχεία α), β) ή γ) της παραγράφου 1 και δραστηριοποιούνται επίσης σε έναν ή περισσότερους από τους τομείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού ή ασκούν άλλες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε ενισχύσεις χορηγούμενες στους τελευταίους αυτούς τομείς ή δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι με κατάλληλα μέσα, όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή η διάκριση του κόστους, διασφαλίζεται ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ή σσονος σημασίας που χορηγείται δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

B. Ειδικοί όροι

1. Η ενίσχυση, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα **200.000€ Δημόσια Δαπάνη**, συναθροίζοντας και τυχόν ενισχύσεις που έχουν ληφθεί ή θα ληφθούν, από άλλα μέτρα που υπάγονται στο καθεστώς de minimis, σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών και από οποιοδήποτε φορέα χορήγησης σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης.
2. Όταν σημειωθεί υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου που ορίζεται προηγουμένως, με τη χορήγηση νέας ενίσχυσης ή σσονος σημασίας, κανένα τμήμα της εν λόγω νέας ενίσχυσης δεν δύναται να υπαχθεί στο ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού.
3. Σε περίπτωση επένδυσης από επιχείρηση που εκτελεί οδικές εμπορευματικές μεταφορές για λογαριασμό τρίτων το ποσό των ενισχύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 100.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών. Εάν μια επιχείρηση εκτελεί οδικές εμπορευματικές μεταφορές για λογαριασμό τρίτων, και ασκεί και άλλες δραστηριότητες για τις οποίες ισχύει το ανώτατο όριο των 200 000 ευρώ, θα ισχύει το ανώτατο όριο των 200 000 ευρώ για την επιχείρηση, με την προϋπόθεση ότι υπάρχει διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή διάκριση των στοιχείων του κόστους, ούτως ώστε η στήριξη της δραστηριότητας των οδικών εμπορευματικών μεταφορών να μην υπερβαίνει το ποσό των 100 000 ευρώ και να μη χρησιμοποιείται ενίσχυση ή σσονος σημασίας για την απόκτηση οχημάτων οδικών εμπορευματικών μεταφορών.

4. Η ενίσχυση ή σσνος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης.
5. Τα ανωτέρω όρια ισχύουν υπό το πρίσμα του όρου της «ενιαίας επιχείρησης». Στον όρο «ενιαία Επιχείρηση» περιλαμβάνονται, για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:
 1. μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης
 2. μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης
 3. μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας
 4. μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) του πρώτου εδαφίου με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση.

ΥΠΟΔΡΑΣΗ 19.2.2.4: Ενίσχυση επενδύσεων στους τομείς της **βιοτεχνίας, χειροτεχνίας**, παραγωγής ειδών μετά την 1^η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.

Νομική Βάση:

Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 19.

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενισχύεται η ίδρυση, ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση επενδύσεων στον τομέα της βιοτεχνίας. Η υποδράση αφορά **πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις** κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ (βλ. Κεφάλαιο Β.1 του παρόντος Ενημερωτικού Οδηγού)

Στόχοι της Υποδράσης

Μέσα από την υποδράση μπορεί να ενισχυθεί η ίδρυση, ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση μικρών βιοτεχνιών – εργαστηρίων στους τομείς (ενδεικτικά):

- της ένδυσης και άλλων κλωστοϋφαντουργικών ειδών, της υπόδησης
- της επεξεργασίας μετάλλων, πέτρας, ξύλου και δέρματος για την κατασκευή προϊόντων
- της χαρτοποιίας και της κατασκευής χάρτινων προϊόντων
- της λαϊκής τέχνης (κεραμική, υφαντική, αργυροχοΐα – χρυσοχοΐα, ξυλογλυπτική, μαχαιροποιία κ.α)
- της κατασκευής μηχανημάτων και εξοπλισμού που σχετίζονται με αγροτικές δραστηριότητες
- της κατασκευής προϊόντων που ανήκουν στον κλάδο των Πολιτιστικών και Δημιουργικών Βιομηχανιών (ΠΔΒ) (κατασκευή κοσμημάτων, παιχνιδιών, μουσικών οργάνων κ.α.)
- της δημιουργίας επισκέψιμων χώρων επίδειξης / παρακολούθησης της κατασκευής ειδών λαϊκής τέχνης (κεραμικής, αγιογραφίας, ψηφιδωτού, κοσμήματος, μουσικών οργάνων κλπ)
- ειδών διατροφής μετά την πρώτη μεταποίηση (παραδοσιακοί φούρνοι, εργαστήρια ζαχαροπλαστικής κλπ)

Προτεραιότητα θα δοθεί

Σε επιχειρήσεις που:

- δημιουργούν και επισκέψιμους χώρους ώστε να μπορούν να ενταχθούν σε τουριστικές διαδρομές
- εξασφαλίζουν προσβασιμότητα χρηστών με μειωμένη κινητικότητα (και άλλων θεμάτων π.χ. όρασης) σε προϊόντα ή υπηρεσίες, πέρα των υποχρεωτικών εκ του νόμου.

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (**κριτήριο αποκλεισμού**)

Επιλέξιμοι ΚΑΔ

Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν ή να δημιουργήσουν έναν από τους **επιλέξιμους ΚΑΔ**, όπως αυτοί αποτυπώνονται **στην αντίστοιχη υποδράση** στο Κεφάλαιο Δ του παρόντος ενημερωτικού οδηγού.

Γεωγραφική περιοχή εφαρμογής της Υποδράσης :

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π. όπως ορίζεται στην παρούσα πρόσκληση και στο εγκεκριμένο Τ.Π.

Εν δυνάμει δικαιούχοι

Α)) Για την ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό επιχειρήσεων:

- Φυσικά πρόσωπα που κατά την ημερομηνία της δημοσίευσης της παρούσας πρόσκλησης δεν έχουν υπερβεί το 35^ο έτος της ηλικίας τους.

- Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου, στο κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν νέοι/ες (μέχρι 35 ετών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο) με ποσοστό τουλάχιστον 75% και η διαχείρισή τους ασκείται αποκλειστικά από τους νέους/ες.

Β) Για τον ποιοτικό εκσυγχρονισμό (όχι την επέκταση) επιχειρήσεων:

Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες στο πλαίσιο των επενδυτικών προτάσεων για την υποδράση **19.2.2.4** δύναται να είναι:

1. **Η αγορά, η κατασκευή ή βελτίωση ακινήτου.** Είναι επιλέξιμη δαπάνη η αγορά οικοδομημένης ή μη οικοδομημένης γης, σε περιπτώσεις πράξεων που περιλαμβάνουν κτιριακές υποδομές, καθώς και οι δαπάνες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της επένδυσης, για ποσό μέχρι **το 10 %** των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της πράξης. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο **15 %**.
2. **Αγορά,** (συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς και εγκατάστασης) **εξοπλισμού** και ο εξοπλισμός εργαστηρίων στο βαθμό που εξυπηρετεί τη λειτουργία της επένδυσης. Επίσης, ο εξοπλισμός παραγωγής ενέργειας ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, εξοικονόμησης ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων εφόσον αντιστοιχούν στην δυναμικότητα ή της ανάγκης της μονάδας και δεν αποτελούν μεμονωμένη δαπάνη αλλά συμπληρωματική δαπάνη σε παραγωγικές επενδύσεις.
3. **Αγορά καινούργιων οχημάτων** και συγκεκριμένα: i) Οχημάτων μεταφοράς προϊόντων ειδικού τύπου τα οποία, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, θεωρούνται απαραίτητα για την λειτουργία της επένδυσης. Το ύψος της δαπάνης για την αγορά οχημάτων ειδικού τύπου δεν μπορεί να υπερβαίνει **το 10%** του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου. ii) Μέσων εσωτερικής μεταφοράς που καλύπτουν τις ανάγκες της επένδυσης. Δεν είναι επιλέξιμα οχήματα μεταφοράς προσωπικού ή πελατών. Σύμφωνα με τον Καν Ε.Ε. 1407/2013, δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για την απόκτηση οχημάτων σε επιχειρήσεις που εκτελούν οδικές εμπορευματικές μεταφορές.
4. Απόκτηση πιστοποιητικών διασφάλισης ποιότητας, τα οποία είναι αναγνωρισμένα από διεθνή ή εθνικά πρότυπα. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται οι δαπάνες συμβούλου και πιστοποίησης.
5. Δαπάνες εξοπλισμού επιχείρησης, όπως αγορά fax, τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, δικτύων ενδοεπικοινωνίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών, λογισμικών, περιφερειακών μηχανημάτων και φωτοτυπικών.
6. Δαπάνες συστημάτων ασφαλείας εγκαταστάσεων, συστημάτων πυροσβεστικής προστασίας εγκαταστάσεων.
7. Γενικές δαπάνες συνδεδεμένες με τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό της μονάδας, όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά με την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μελέτες σκοπιμότητας. Οι δαπάνες αυτές δεν μπορούν να υπερβαίνουν **το 10%** του Συνολικού Κόστους της πράξης. Επίσης στις δαπάνες αυτές δύναται να συμπεριλαμβάνεται και συμβουλευτικές υπηρεσίες για την υποβολή και την τεχνική υποστήριξη της αίτησης στήριξης.
8. Δαπάνες όπως απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων, δημιουργία αναγνωρίσιμου σήματος (ετικέτας) του προϊόντος, έρευνα. αγοράς για τη διαμόρφωση της εικόνας του προϊόντος (συσκευασία, σήμανση).
9. Δαπάνες προβολής, όπως ιστοσελίδα, έντυπα, διαφήμιση και συμμετοχή σε εκθέσεις και μέχρι **το 10%** του συνολικού κόστους της πράξης.
10. Δαπάνες σύνδεσης με Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας (ΟΚΩ) όπως ενδεικτικά ΔΕΗ, ύδρευση, αποχέτευση, τηλεφωνοδότηση κλπ, εντός των ορίων του οικοπέδου.

11. Ασφαλιστήριο συμβόλαιο κατά παντός κινδύνου, κατά τη διάρκεια των εργασιών της επένδυσης (υποχρεωτική ασφάλιση).
12. Αμοιβές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης, πληρωτέες από τον δικαιούχο στο προσωπικό του, εφόσον αυτό προσελήφθη, για να εργασθεί αποκλειστικά για την υλοποίηση της επένδυσης και να απολυθεί με την ολοκλήρωσή του, σε περίπτωση αυτεπιστασίας.
13. Η δαπάνη κατασκευής οικίσκου ή συγκεκριμένου χώρου για τις ανάγκες φύλαξης της πράξης μέχρι επιφάνειας είκοσι τετραγωνικών μέτρων (20 τ.μ.).

Μη Επιλέξιμες δαπάνες

1. Μίσθωση κτιριακών εγκαταστάσεων παλαιών ή καινούργιων, ανεξάρτητα από την πιθανή προηγούμενη χρήση τους.
2. Έργα απλής συντήρησης κτιριακών εγκαταστάσεων, υπό την έννοια των μεμονωμένων επιδιορθώσεων που ανακύπτουν από τη λειτουργία της επιχείρησης και έργα συντήρησης μηχανολογικού εξοπλισμού.
3. Προσωρινά έργα μη άμεσα συνδεόμενα με την εκτέλεση της πράξης (πχ προσωρινό υπόστεγο για την φύλαξη υλικών, κ.λπ.).
4. Έργα οδοποιίας εκτός των ορίων του οικοπέδου/γηπέδου εγκατάστασης της μονάδας.
5. Πάσης φύσεως έξοδα, εισφορές, φόροι, τέλη, δημοσιονομικές επιβαρύνσεις, αποζημιώσεις, ασφάλιστρα υπέρ τρίτων.
6. Εξοπλισμός αναψυχής (όπως εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και εικόνας κ.λπ.) εκτός και αν η επιχείρηση διατηρεί ή δημιουργεί επισκέψιμο τμήμα για κοινό και επιχειρηματίες.
7. Δαπάνες συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης, ασφάλιστρα, κεφάλαιο κίνησης και δαπάνες αναλωσίμων υλικών.
8. Τα μεταχειρισμένα οχήματα και ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός.
9. Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού, παρόμοιας κατηγορίας, μεγέθους ή δυναμικότητας, ακόμη και όταν γίνεται με εγκατάσταση καινούργιου, εφόσον ο εξοπλισμός που αντικαθίσταται δεν έχει αποσβεστεί.
10. Επενδυτικές δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης που χρηματοδοτούνται από άλλο επενδυτικό πρόγραμμα.
11. Παραγωγικές δαπάνες ή δαπάνες εξοπλισμού, με σκοπό τη συμμόρφωση με τα υποχρεωτικά Ενωσιακά πρότυπα.
12. Αιτούμενες δαπάνες, η υλοποίηση των οποίων δεν εγκρίθηκε κατά την έγκριση της αίτησης στήριξης.
13. Υπερβάσεις εγκεκριμένου κόστους εκτός από τις περιπτώσεις που έχουν γίνει αποδεκτές στο πλαίσιο αιτήματος τροποποίησης του δικαιούχου.
14. Δαπάνες αποξήλωσης και καθαίρεσης γενικότερα, καθώς και δαπάνες για τον καθαρισμό της αρχικής θέσης σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης και κόστος αποξήλωσης και μεταφοράς του παλαιού εξοπλισμού ή μέρος αυτού στη νέα θέση.
15. Αμοιβές προσωπικού για την λειτουργία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης.

Προϋπολογισμός Υποδράσης / Χρηματοδοτικό σχήμα

Συνολικός προϋπολογισμός	320.000,00€
Δημόσια Δαπάνη	208.000,00€
Ιδιωτική Συμμετοχή	112.000,00€

Καθεστώς - Προϋποθέσεις / Ποσοστό ενίσχυσης

Βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 1407/2013, με ποσοστό χρηματοδότησης **65%**.

Ως έναρξη της επιλεξιμότητας όλων των δαπανών θεωρείται η ημερομηνία έγκρισης του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER Μεσαράς (**δηλαδή η 20/12/2017**).

Προκειμένου να είναι οι ενισχύσεις **συμβατές με τον Κανονισμό Ε.Ε. 1407/2013** πρέπει να ληφθούν υπόψη οι παρακάτω όροι και προϋποθέσεις (η συμφωνία με το καθεστώς de minimis ελέγχεται και μέσω της υποβαλλόμενης Υπεύθυνης Δήλωσης και μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων www.sorefis.gr/soreusis/):

A. Γενικοί όροι:

1. ο παρόν κανονισμός **δεν εφαρμόζεται** στις:

1. ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, που εμπίπτουν στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 104/2000 του Συμβουλίου
2. ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων
3. ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - i. όπου το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα τέτοιων προϊόντων που πωλούνται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις,
 - ii. όπου η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς
4. ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών αντί των εισαγόμενων, βάσει των ιδρυτικών Συνθηκών της ΕΕ.
5. ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, ιδίως δε ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα.
6. Στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς οι οποίοι αναφέρονται στα στοιχεία α), β) ή γ) της παραγράφου 1 και δραστηριοποιούνται επίσης σε έναν ή περισσότερους από τους τομείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού ή ασκούν άλλες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε ενισχύσεις χορηγούμενες στους τελευταίους αυτούς τομείς ή δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι με κατάλληλα μέσα, όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή η διάκριση του κόστους, διασφαλίζεται ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ή σσονος σημασίας που χορηγείται δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

B. Ειδικοί όροι

1. Η ενίσχυση, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα **200.000€ Δημόσια Δαπάνη**, συναθροίζοντας και τυχόν ενισχύσεις που έχουν ληφθεί ή θα ληφθούν, από άλλα μέτρα που υπάγονται στο καθεστώς de minimis, σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών και από οποιοδήποτε φορέα χορήγησης σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης.
2. Όταν σημειωθεί υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου που ορίζεται προηγουμένως, με τη χορήγηση νέας ενίσχυσης ή σσονος σημασίας, κανένα τμήμα της εν λόγω νέας ενίσχυσης δεν δύναται να υπαχθεί στο ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού
3. Σε περίπτωση επένδυσης από επιχείρηση που εκτελεί οδικές εμπορευματικές μεταφορές για λογαριασμό τρίτων το ποσό των ενισχύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 100.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών. Εάν μια επιχείρηση εκτελεί οδικές εμπορευματικές μεταφορές για

λογαριασμό τρίτων, και ασκεί και άλλες δραστηριότητες για τις οποίες ισχύει το ανώτατο όριο των 200 000 ευρώ, θα ισχύει το ανώτατο όριο των 200 000 ευρώ για την επιχείρηση, με την προϋπόθεση ότι υπάρχει διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή διάκριση των στοιχείων του κόστους, ούτως ώστε η στήριξη της δραστηριότητας των οδικών εμπορευματικών μεταφορών να μην υπερβαίνει το ποσό των 100 000 ευρώ και να μη χρησιμοποιείται ενίσχυση ή σσνος σημασίας για την απόκτηση οχημάτων οδικών εμπορευματικών μεταφορών.

4. Η ενίσχυση ή σσνος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης
5. Τα ανωτέρω όρια ισχύουν υπό το πρίσμα του όρου της «ενιαίας επιχείρησης». Στον όρο «ενιαία Επιχείρηση» περιλαμβάνονται, για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:
 1. μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης
 2. μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης
 3. μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας
 4. μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) του πρώτου εδαφίου με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση.

ΥΠΟΔΡΑΣΗ 19.2.2.5: Ενίσχυση επενδύσεων **παροχής υπηρεσιών** για την εξυπηρέτηση του αγροτικού πληθυσμού (παιδικοί σταθμοί, χώροι αθλητισμού, πολιτιστικά κέντρα κλπ) με σκοπό την εξυπηρέτηση ειδικών στόχων της τοπικής στρατηγικής.

Νομική Βάση:

Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 19.

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενισχύεται η ίδρυση, ο εκσυγχρονισμός και η επέκταση επενδύσεων παροχής υπηρεσιών, που σχετίζονται με: α) την υποστήριξη της παραγωγής και εμπορίας αγροτικών προϊόντων, β) τον τομέα των Πολιτιστικών Δημιουργικών Βιομηχανιών (ΠΔΒ), και γ) τον κοινωνικό – προνοιακό τομέα. Η υποδράση αφορά **πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις** κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ (βλ. Κεφάλαιο Β.1 του παρόντος Ενημερωτικού Οδηγού).

Στόχοι της Υποδράσης

Μέσα από την υποδράση μπορούν να ενισχυθούν:

1. *Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών για την υποστήριξη της παραγωγής και εμπορίας αγροτικών προϊόντων, που σχετίζονται με (ενδεικτικά):*
 - την παροχή γενικών επιστημονικών συμβουλών για την αγροτική παραγωγή
 - την εκπόνηση γεωτεχνικών μελετών / μελετών εκτίμησης υδάτινων πόρων
 - την τεχνολογία τροφίμων
 - εργαστήρια για αναλύσεις εδαφών / νερών άρδευσης-γεωτρήσεων/ υγρών αποβλήτων
 - εργαστήρια για τον προσδιορισμό υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων / τοξινών σε αγροτικά προϊόντα.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε επιχειρήσεις που:

- θα προσφέρουν υπηρεσίες χρησιμοποιώντας τις τεχνολογίες (πχ βιοτεχνολογία, βιοπληροφορική, ΤΠΕ) για τη βελτίωση των υφιστάμενων συστημάτων αγροτικής παραγωγής αλλά και των συστημάτων ελέγχου της ασφάλειας των τροφίμων
 - θα παρέχουν συμβουλές που αφορούν στην μεταποίηση των αγροτικών προϊόντων.
2. *Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών στον τομέα των Πολιτιστικών Δημιουργικών Βιομηχανιών (ΠΔΒ) και κατά προτεραιότητα στους τομείς:*
 - της εκτύπωσης, των εκδόσεων και της διαφήμισης
 - του ειδικευμένου σχεδίου (σχεδιασμός χώρων, προϊόντων, συσκευασιών, υφασμάτων κ.α.)
 - της πολιτιστικής εκπαίδευσης (σχολές χορού, μουσικής, ζωγραφικής κ.α.)
 - των τεχνών του θεάματος (ηθοποιοί, χορευτές, θίασοι, μουσικά συγκροτήματα κ.α.) και της καλλιτεχνικής δημιουργίας (αγιογράφοι, ζωγράφοι, συντηρητές έργων τέχνης κ.α.)
 - της φωτογραφίας
 - της ηχογράφησης και των μουσικών εκδόσεων κλπ.
 3. *Επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών κοινωνικού – προνοιακού χαρακτήρα που απευθύνονται σε ομάδες πληθυσμού όπως βρέφη, παιδιά, ηλικιωμένοι, ΑΜΕΑ.*
Προτεραιότητα θα δοθεί στις παρακάτω επιχειρήσεις:
 - βρεφονηπιακοί / παιδικοί σταθμοί, χώροι δημιουργικής απασχόλησης παιδιών
 - υπηρεσίες επίσκεψης και παροχής υποστήριξης σε ηλικιωμένους / ΑΜΕΑ
 - κέντρα φροντίδας ηλικιωμένων / ΑΜΕΑ.

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (**κριτήριο αποκλεισμού**).

Επιλέξιμοι ΚΑΔ

Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν ή να δημιουργήσουν έναν από τους **επιλέξιμους ΚΑΔ**, όπως αυτοί αποτυπώνονται **στην αντίστοιχη υποδράση** στο Κεφάλαιο Δ του παρόντος ενημερωτικού οδηγού.

Γεωγραφική περιοχή εφαρμογής της Υποδράσης :

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π. όπως ορίζεται στην παρούσα πρόσκληση και στο εγκεκριμένο Τ.Π.

Εν δυνάμει δικαιούχοι

Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι **επιλέξιμες δαπάνες** στο πλαίσιο των επενδυτικών προτάσεων για την υποδράση **19.2.2.5** δύναται να είναι:

1. **Η αγορά, η κατασκευή ή βελτίωση ακινήτου.** Είναι επιλέξιμη δαπάνη η αγορά οικοδομημένης ή μη οικοδομημένης γης, σε περιπτώσεις πράξεων που περιλαμβάνουν κτιριακές υποδομές, καθώς και οι δαπάνες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της επένδυσης, για ποσό μέχρι **το 10%** των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της πράξης. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο **15%**.
2. **Αγορά,** (συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς και εγκατάστασης) **εξοπλισμού** και ο εξοπλισμός εργαστηρίων στο βαθμό που εξυπηρετεί τη λειτουργία της επένδυσης. Επίσης, ο εξοπλισμός παραγωγής ενέργειας ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, εξοικονόμησης ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων εφόσον αντιστοιχούν στην δυναμικότητα ή της ανάγκης της μονάδας και δεν αποτελούν μεμονωμένη δαπάνη αλλά συμπληρωματική δαπάνη σε παραγωγικές επενδύσεις.
3. **Αγορά καινούργιων οχημάτων** και συγκεκριμένα: i) Οχημάτων μεταφοράς προϊόντων ειδικού τύπου τα οποία, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, θεωρούνται απαραίτητα για την λειτουργία της επένδυσης. Το ύψος της δαπάνης για την αγορά οχημάτων ειδικού τύπου δεν μπορεί να υπερβαίνει **το 10%** του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου. ii) Μέσων εσωτερικής μεταφοράς που καλύπτουν τις ανάγκες της επένδυσης. Δεν είναι επιλέξιμα οχήματα μεταφοράς προσωπικού ή πελατών. Σύμφωνα με τον Καν Ε.Ε. 1407/2013, δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για την απόκτηση οχημάτων σε επιχειρήσεις που εκτελούν οδικές εμπορευματικές μεταφορές.
4. Απόκτηση πιστοποιητικών διασφάλισης ποιότητας, τα οποία είναι αναγνωρισμένα από διεθνή ή εθνικά πρότυπα. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται οι δαπάνες συμβούλου και πιστοποίησης.
5. Δαπάνες εξοπλισμού επιχείρησης, όπως αγορά fax, τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, δικτύων ενδοεπικοινωνίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών, λογισμικών, περιφερειακών μηχανημάτων και φωτοτυπικών.
6. Δαπάνες συστημάτων ασφαλείας εγκαταστάσεων, συστημάτων πυροσβεστικής προστασίας εγκαταστάσεων.
7. Γενικές δαπάνες συνδεδεμένες με τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό της μονάδας, όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά με την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μελέτες σκοπιμότητας. Οι δαπάνες αυτές δεν μπορούν να υπερβαίνουν **το 10%** του Συνολικού Κόστους της πράξης. Επίσης στις δαπάνες αυτές δύναται να συμπεριλαμβάνεται και συμβουλευτικές υπηρεσίες για την υποβολή και την τεχνική υποστήριξη της αίτησης στήριξης.
8. Δαπάνες όπως απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων, δημιουργία αναγνωρίσιμου σήματος (ετικέτας) του προϊόντος, έρευνα. αγοράς για τη διαμόρφωση της εικόνας του προϊόντος (συσκευασία, σήμανση).

9. Δαπάνες προβολής, όπως ιστοσελίδα, έντυπα, διαφήμιση και συμμετοχή σε εκθέσεις και μέχρι το **10%** του συνολικού κόστους της πράξης.
10. Δαπάνες σύνδεσης με Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας (ΟΚΩ) όπως ενδεικτικά ΔΕΗ, ύδρευση, αποχέτευση, τηλεφωνοδότηση κλπ, εντός των ορίων του οικοπέδου.
11. Ασφαλιστήριο συμβόλαιο κατά παντός κινδύνου, κατά τη διάρκεια των εργασιών της επένδυσης (υποχρεωτική ασφάλιση).
12. Αμοιβές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης, πληρωτέες από τον δικαιούχο στο προσωπικό του, εφόσον αυτό προσελήφθη, για να εργασθεί αποκλειστικά για την υλοποίηση της επένδυσης και να απολυθεί με την ολοκλήρωσή του, σε περίπτωση αυτεπιστασίας.
13. Εργασίες πράσινου (δενδροφυτεύσεις, γκαζόν, κ.λπ.) εφόσον αποτελούν λειτουργικό τμήμα της επιχείρησης.
14. Αγορά οχημάτων ειδικού τύπου που συνδέονται με τον σκοπό της επένδυσης (π.χ ειδικά οχήματα μεταφοράς ΑΜΕΑ σε επενδύσεις συνδεδεμένες με την υγεία).

Μη Επιλέξιμες δαπάνες

1. Μίσθωση κτιριακών εγκαταστάσεων παλαιών ή καινούργιων, ανεξάρτητα από την πιθανή προηγούμενη χρήση τους.
2. Έργα απλής συντήρησης κτιριακών εγκαταστάσεων, υπό την έννοια των μεμονωμένων επιδιορθώσεων που ανακύπτουν από τη λειτουργία της επιχείρησης και έργα συντήρησης μηχανολογικού εξοπλισμού.
3. Προσωρινά έργα μη άμεσα συνδεδεμένα με την εκτέλεση της πράξης (πχ προσωρινό υπόστεγο για την φύλαξη υλικών, κ.λπ.).
4. Έργα οδοποιίας εκτός των ορίων του οικοπέδου/γηπέδου εγκατάστασης της μονάδας.
5. Πάσης φύσεως έξοδα, εισφορές, φόροι, τέλη, δημοσιονομικές επιβαρύνσεις, αποζημιώσεις, ασφάλιστρα υπέρ τρίτων.
6. Εξοπλισμός αναψυχής (όπως εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και εικόνας κ.λπ.) εκτός και αν η επιχείρηση διατηρεί ή δημιουργεί επισκέψιμο τμήμα για κοινό και επιχειρηματίες.
7. Δαπάνες συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης, ασφάλιστρα, κεφάλαιο κίνησης και δαπάνες αναλωσίμων υλικών.
8. Τα μεταχειρισμένα οχήματα και ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός.
9. Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού, παρόμοιας κατηγορίας, μεγέθους ή δυναμικότητας, ακόμη και όταν γίνεται με εγκατάσταση καινούργιου, εφόσον ο εξοπλισμός που αντικαθίσταται δεν έχει αποσβεστεί.
10. Επενδυτικές δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης που χρηματοδοτούνται από άλλο επενδυτικό πρόγραμμα.
11. Παραγωγικές δαπάνες ή δαπάνες εξοπλισμού, με σκοπό τη συμμόρφωση με τα υποχρεωτικά Ενωσιακά πρότυπα.
12. Αιτούμενες δαπάνες, η υλοποίηση των οποίων δεν εγκρίθηκε κατά την έγκριση της αίτησης στήριξης.
13. Υπερβάσεις εγκεκριμένου κόστους εκτός από τις περιπτώσεις που έχουν γίνει αποδεκτές στο πλαίσιο αιτήματος τροποποίησης του δικαιούχου.
14. Δαπάνες αποξήλωσης και καθαίρεσης γενικότερα, καθώς και δαπάνες για τον καθαρισμό της αρχικής θέσης σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης και κόστος αποξήλωσης και μεταφοράς του παλαιού εξοπλισμού ή μέρος αυτού στη νέα θέση.
15. Αμοιβές προσωπικού για την λειτουργία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης.
16. Δαπάνες για τη προμήθεια απλού οχήματος μεταφοράς.

Προϋπολογισμός Υποδράσης / Χρηματοδοτικό σχήμα

Συνολικός προϋπολογισμός	270.000,00€
Δημόσια Δαπάνη	175.500,00€
Ιδιωτική Συμμετοχή	94.500,00€

Καθεστώς - Προϋποθέσεις / Ποσοστό ενίσχυσης

Βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 1407/2013, με ποσοστό χρηματοδότησης **65%**.

Ως έναρξη της επιλεξιμότητας όλων των δαπανών θεωρείται η ημερομηνία έγκρισης του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER Μεσαράς (**δηλαδή η 20/12/2017**).

Προκειμένου να είναι οι ενισχύσεις **συμβατές με τον Κανονισμό Ε.Ε. 1407/2013** πρέπει να ληφθούν υπόψη οι παρακάτω όροι και προϋποθέσεις (η συμφωνία με το καθεστώς de minimis ελέγχεται και μέσω της υποβαλλόμενης Υπεύθυνης Δήλωσης και μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Σώρευσης Κρατικών Ενισχύσεων www.sorefsis.gr/soreusis/):

Α. Γενικοί όροι:

1. ο παρόν κανονισμός **δεν εφαρμόζεται** στις:

1. ενισχύσεις προς επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της αλιείας και της υδατοκαλλιέργειας, που εμπίπτουν στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 104/2000 του Συμβουλίου
2. ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων
3. ενισχύσεις που χορηγούνται σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τομέα της μεταποίησης και της εμπορίας γεωργικών προϊόντων, στις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - i. όπου το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα τέτοιων προϊόντων που πωλούνται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις,
 - ii. όπου η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς
4. ενισχύσεις για τις οποίες τίθεται ως όρος η χρήση εγχώριων αγαθών αντί των εισαγόμενων, βάσει των ιδρυτικών Συνθηκών της ΕΕ.
5. ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές προς τρίτες χώρες ή προς κράτη μέλη, ιδίως δε ενισχύσεις που συνδέονται άμεσα με τις εξαγόμενες ποσότητες, με τη δημιουργία και λειτουργία δικτύου διανομής ή με άλλες τρέχουσες δαπάνες που σχετίζονται με την εξαγωγική δραστηριότητα.
6. Στην περίπτωση επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους τομείς οι οποίοι αναφέρονται στα στοιχεία α), β) ή γ) της παραγράφου 1 και δραστηριοποιούνται επίσης σε έναν ή περισσότερους από τους τομείς οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού ή ασκούν άλλες δραστηριότητες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται σε ενισχύσεις χορηγούμενες στους τελευταίους αυτούς τομείς ή δραστηριότητες, υπό την προϋπόθεση ότι με κατάλληλα μέσα, όπως ο διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή η διάκριση του κόστους, διασφαλίζεται ότι οι δραστηριότητες στους τομείς που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος κανονισμού δεν τυγχάνουν ενίσχυσης ή σσωνος σημασίας που χορηγείται δυνάμει του παρόντος κανονισμού.

Β. Ειδικοί όροι

1. Η ενίσχυση, δεν μπορεί να υπερβαίνει τα **200.000€ Δημόσια Δαπάνη**, συναθροίζοντας και τυχόν ενισχύσεις που έχουν ληφθεί ή θα ληφθούν, από άλλα μέτρα που υπάγονται στο καθεστώς de minimis, σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών και από οποιοδήποτε φορέα χορήγησης σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης.
2. Όταν σημειωθεί υπέρβαση του σχετικού ανώτατου ορίου που ορίζεται προηγουμένως, με τη χορήγηση νέας ενίσχυσης ή σσονος σημασίας, κανένα τμήμα της εν λόγω νέας ενίσχυσης δεν δύναται να υπαχθεί στο ευεργέτημα του παρόντος κανονισμού.
3. Σε περίπτωση επένδυσης από επιχείρηση που εκτελεί οδικές εμπορευματικές μεταφορές για λογαριασμό τρίτων το ποσό των ενισχύσεων δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 100.000 ευρώ σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών. Εάν μια επιχείρηση εκτελεί οδικές εμπορευματικές μεταφορές για λογαριασμό τρίτων, και ασκεί και άλλες δραστηριότητες για τις οποίες ισχύει το ανώτατο όριο των 200 000 ευρώ, θα ισχύει το ανώτατο όριο των 200 000 ευρώ για την επιχείρηση, με την προϋπόθεση ότι υπάρχει διαχωρισμός των δραστηριοτήτων ή διάκριση των στοιχείων του κόστους, ούτως ώστε η στήριξη της δραστηριότητας των οδικών εμπορευματικών μεταφορών να μην υπερβαίνει το ποσό των 100 000 ευρώ και να μη χρησιμοποιείται ενίσχυση ή σσονος σημασίας για την απόκτηση οχημάτων οδικών εμπορευματικών μεταφορών.
4. Η ενίσχυση ή σσονος σημασίας θεωρείται ότι χορηγείται κατά τον χρόνο παραχώρησης στην οικεία επιχείρηση του έννομου δικαιώματος λήψης της ενίσχυσης
5. Τα ανωτέρω όρια ισχύουν υπό το πρίσμα του όρου της «ενιαίας επιχείρησης». Στον όρο «ενιαία Επιχείρηση» περιλαμβάνονται, για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, όλες οι επιχειρήσεις που έχουν τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες σχέσεις μεταξύ τους:
 1. μια επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης
 2. μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης
 3. μια επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού αυτής της τελευταίας
 4. μια επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Οι επιχειρήσεις που έχουν οποιαδήποτε από τις σχέσεις που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ) του πρώτου εδαφίου με μία ή περισσότερες άλλες επιχειρήσεις θεωρούνται, επίσης ενιαία επιχείρηση.

ΔΡΑΣΗ 19.2.3: Οριζόντια ενίσχυση στην ανάπτυξη / βελτίωση της επιχειρηματικότητας και ανταγωνιστικότητας της περιοχής εφαρμογής

Αναλυτικά οι υποδράσεις είναι:

ΥΠΟΔΡΑΣΗ 19.2.3.1: Οριζόντια εφαρμογή μεταποίησης, εμπορίας και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα **γεωργικό** προϊόν με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.

Νομική Βάση:

Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 17.

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενισχύεται η στήριξη επενδύσεων μεταποίησης και/ή ανάπτυξης γεωργικών προϊόντων με αποτέλεσμα **γεωργικό προϊόν** που καλύπτονται από το Παράρτημα Ι της Συνθήκης της Ε.Ε. Η δράση αφορά **πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις** κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ. (βλ Κεφάλαιο Β.1 του παρόντος Ενημερωτικού Οδηγού).

Στόχοι της Υποδράσης

Μέσα από την υποδράση επιδιώκεται:

- η μεταποίηση – τυποποίηση αγροτικών προϊόντων ποιότητας
- η ενίσχυση της μεταποίησης των προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας
- η ενίσχυση επιχειρήσεων τυποποίησης προϊόντων σε ατομικές συσκευασίες
- η λειτουργία των επιχειρήσεων του κλάδου και η προσαρμογή της παραγωγής τους στα διεθνή πρότυπα ποιότητας
- η δημιουργία επισκέψιμων χώρων γευσιγνωσίας αγροτικών προϊόντων εντός των μεταποιητικών επιχειρήσεων (κρασί, λάδι, ρακή κλπ).

Ειδικό βάρος θα δοθεί:

- στην ελλειμματικότητα της μεταποιητικής υποδομής σε επίπεδο Περιφέρειας (σύμφωνα με σχετική βεβαίωση της Περιφέρειας Κρήτης)
- στον εκσυγχρονισμό υφιστάμενων μονάδων για επίτευξη των προδιαγραφών υγιεινής και των περιβαλλοντικών όρων και τη χρήση υλικών συσκευασίας σε καινοτόμες μορφές (π.χ. πήλινες - οικολογικές συσκευασίες, ατομικές συσκευασίες κλπ)
- στη συσχέτιση της θέσης της μεταποιητικής μονάδας με τον τόπο παραγωγής της πρώτης ύλης (εντός της περιφέρειας Κρήτης).

Ενδεικτικά μέσα από την υποδράση μπορούν να ενισχυθούν:

- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μεταποιητικών επιχειρήσεων προϊόντων βιολογικής καλλιέργειας, με παράλληλη ανάπτυξη συστημάτων ποιότητας
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός συσκευαστηρίων οπωροκηπευτικών και αρωματικών φυτών
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός τυροκομείων και παραπροϊόντων γάλακτος
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός τυποποιητηρίων μελιού, λαδιού, κρασιού
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός οινοποιείων
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μονάδων τεμαχισμού – τυποποίησης κρέατος και κρεατοσκευασμάτων
- η ίδρυση, επέκταση και ο εκσυγχρονισμός μεταποιητικών μονάδων φρούτων, χυμοποίησης οπωρών, μαρμελάδων.

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (κριτήριο αποκλεισμού).

Επιλέξιμοι ΚΑΔ

Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν ή να δημιουργήσουν έναν από τους **επιλέξιμους ΚΑΔ**, όπως αυτοί αποτυπώνονται **στην αντίστοιχη υποδράση** στο Κεφάλαιο Δ του παρόντος ενημερωτικού οδηγού.

Γεωγραφική περιοχή εφαρμογής της Υποδράσης :

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π. όπως ορίζεται στην παρούσα πρόσκληση και στο εγκεκριμένο Τ.Π.

Εν δυνάμει δικαιούχοι

Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου. που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις σε πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες στο πλαίσιο των επενδυτικών προτάσεων για την υποδράση **19.2.3.1** δύνανται να είναι:

1. **Η αγορά, η κατασκευή ή βελτίωση ακινήτου.** Είναι επιλέξιμη δαπάνη η αγορά οικοδομημένης ή μη οικοδομημένης γης, σε περιπτώσεις πράξεων που περιλαμβάνουν κτιριακές υποδομές, καθώς και οι δαπάνες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της επένδυσης, για ποσό μέχρι **το 10 %** των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της πράξης. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο **15 %**.
2. **Αγορά,** (συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς και εγκατάστασης) **εξοπλισμού** και ο εξοπλισμός εργαστηρίων στο βαθμό που εξυπηρετεί τη λειτουργία της επένδυσης. Επίσης, ο εξοπλισμός παραγωγής ενέργειας ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, εξοικονόμησης ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων εφόσον αντιστοιχούν στην δυναμικότητα ή της ανάγκης της μονάδας και δεν αποτελούν μεμονωμένη δαπάνη αλλά συμπληρωματική δαπάνη σε παραγωγικές επενδύσεις.
3. **Αγορά καινούργιων οχημάτων** και συγκεκριμένα: i) Οχημάτων μεταφοράς προϊόντων ειδικού τύπου τα οποία, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, θεωρούνται απαραίτητα για την λειτουργία της επένδυσης. Το ύψος της δαπάνης για την αγορά οχημάτων ειδικού τύπου δεν μπορεί να υπερβαίνει **το 10%** του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου. ii) Μέσων εσωτερικής μεταφοράς που καλύπτουν τις ανάγκες της επένδυσης. Δεν είναι επιλέξιμα οχήματα μεταφοράς προσωπικού ή πελατών.
4. Απόκτηση πιστοποιητικών διασφάλισης ποιότητας, τα οποία είναι αναγνωρισμένα από διεθνή ή εθνικά πρότυπα. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται οι δαπάνες συμβούλου και πιστοποίησης.
5. Δαπάνες εξοπλισμού επιχείρησης, όπως αγορά fax, τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, δικτύων ενδοεπικοινωνίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών, λογισμικών, περιφερειακών μηχανημάτων και φωτοτυπικών.
6. Δαπάνες συστημάτων ασφαλείας εγκαταστάσεων, συστημάτων πυροσβεστικής προστασίας εγκαταστάσεων.
7. **Γενικές δαπάνες** συνδεδεμένες με τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό της μονάδας, όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά με την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μελέτες σκοπιμότητας. Οι δαπάνες αυτές δεν μπορούν να υπερβαίνουν **το 10%** του Συνολικού Κόστους της πράξης. Επίσης στις δαπάνες αυτές δύνανται να συμπεριλαμβάνεται και συμβουλευτικές υπηρεσίες για την υποβολή και την τεχνική υποστήριξη της αίτησης στήριξης.
8. Δαπάνες όπως απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων, δημιουργία αναγνωρίσιμου σήματος

(ετικέτας) του προϊόντος, έρευνα. αγοράς για τη διαμόρφωση της εικόνας του προϊόντος (συσκευασία, σήμανση).

9. Δαπάνες προβολής, όπως ιστοσελίδα, έντυπα, διαφήμιση και συμμετοχή σε εκθέσεις και μέχρι το 10% του συνολικού κόστους της πράξης.
10. Δαπάνες σύνδεσης με Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας (ΟΚΩ) όπως ενδεικτικά ΔΕΗ, ύδρευση, αποχέτευση, τηλεφωνοδότηση κλπ, εντός των ορίων του οικοπέδου.
11. Ασφαλιστήριο συμβόλαιο κατά παντός κινδύνου, κατά τη διάρκεια των εργασιών της επένδυσης (υποχρεωτική ασφάλιση).
12. Αμοιβές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης, πληρωτέες από τον δικαιούχο στο προσωπικό του, εφόσον αυτό προσελήφθη, για να εργασθεί αποκλειστικά για την υλοποίηση της επένδυσης και να απολυθεί με την ολοκλήρωσή του, σε περίπτωση αυτεπιστασίας.
13. Δαπάνες που σχετίζονται με την διαμόρφωση χώρων προβολής, δοκιμής των προϊόντων της επιχείρησης καθώς και του αντίστοιχου εξοπλισμού (όπως εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και εικόνας) που απαιτείται σε περίπτωση που η επιχείρηση διατηρεί ή δημιουργεί χώρο επισκέψιμο για το κοινό και επιχειρηματίες.
14. Εργασίες πράσινου δενδροφυτεύσεις, γκαζόν, καθώς και έργα διακόσμησης (εντός του λειτουργικού χώρου της επιχείρησης) σε περίπτωση που η επιχείρηση διατηρεί ή δημιουργεί χώρο επισκέψιμο για το κοινό και επιχειρηματίες.
15. Η αγορά συγκροτήματος ψυχρής έκθλιψης ελαιολάδου, μέχρι του ποσού των 30.000. Η δαπάνη αυτή αφορά αποκλειστικά ενεργούς ή επαγγελματίες αγρότες, μόνο για την ίδια παραγωγή τους και το τελικό προϊόν θα πρέπει να είναι τυποποιημένο σε συσκευασίες μέχρι πέντε (5) λίτρων.
16. Η δαπάνη κατασκευής οικίσκου ή συγκεκριμένου χώρου για τις ανάγκες φύλαξης της πράξης μέχρι επιφάνειας είκοσι τετραγωνικών μέτρων (20 τ.μ.).

Μη Επιλέξιμες δαπάνες

1. Μίσθωση κτιριακών εγκαταστάσεων παλαιών ή καινούργιων, ανεξάρτητα από την πιθανή προηγούμενη χρήση τους.
2. Έργα απλής συντήρησης κτιριακών εγκαταστάσεων, υπό την έννοια των μεμονωμένων επιδιορθώσεων που ανακύπτουν από τη λειτουργία της επιχείρησης και έργα συντήρησης μηχανολογικού εξοπλισμού.
3. Προσωρινά έργα μη άμεσα συνδεόμενα με την εκτέλεση της πράξης (πχ προσωρινό υπόστεγο για την φύλαξη υλικών, κ.λπ.).
4. Έργα οδοποιίας εκτός των ορίων του οικοπέδου/γηπέδου εγκατάστασης της μονάδας.
5. Πάσης φύσεως έξοδα, εισφορές, φόροι, τέλη, δημοσιονομικές επιβαρύνσεις, αποζημιώσεις, ασφάλιστρα υπέρ τρίτων.
6. Εξοπλισμός αναψυχής (όπως εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και εικόνας κ.λπ.) εκτός και αν η επιχείρηση διατηρεί ή δημιουργεί επισκέψιμο τμήμα για κοινό και επιχειρηματίες.
7. Δαπάνες συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης, ασφάλιστρα, κεφάλαιο κίνησης και δαπάνες αναλωσίμων υλικών.
8. Τα μεταχειρισμένα οχήματα και ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός.
9. Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού, παρόμοιας κατηγορίας, μεγέθους ή δυναμικότητας, ακόμη και όταν γίνεται με εγκατάσταση καινούργιου, εφόσον ο εξοπλισμός που αντικαθίσταται δεν έχει αποσβεστεί.
10. Επενδυτικές δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης που χρηματοδοτούνται από άλλο επενδυτικό πρόγραμμα.
11. Παραγωγικές δαπάνες ή δαπάνες εξοπλισμού, με σκοπό τη συμμόρφωση με τα υποχρεωτικά Ενωσιακά πρότυπα.
12. Αιτούμενες δαπάνες, η υλοποίηση των οποίων δεν εγκρίθηκε κατά την έγκριση της αίτησης στήριξης.

13. Υπερβάσεις εγκεκριμένου κόστους εκτός από τις περιπτώσεις που έχουν γίνει αποδεκτές στο πλαίσιο αιτήματος τροποποίησης του δικαιούχου.
14. Δαπάνες αποξήλωσης και καθαίρεσης γενικότερα, καθώς και δαπάνες για τον καθαρισμό της αρχικής θέσης σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης και κόστος αποξήλωσης και μεταφοράς του παλαιού εξοπλισμού ή μέρος αυτού στη νέα θέση.
15. Αμοιβές προσωπικού για την λειτουργία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης.
16. Δαπάνες που αφορούν την αύξηση της δυναμικότητας σε τομείς όπου υπάρχει περιορισμός στην παραγωγή από την ΚΟΑ γεωργικών προϊόντων.
- 17. Δεν είναι επιλέξιμη η ίδρυση ελαιοτριβείων.**
18. Η ίδρυση σφαγείου είναι επιλέξιμη μόνο σε νησιωτικές περιοχές και ετήσια δυναμικότητα μέχρι 400 τόνους κρέατος.
19. Η ίδρυση σφαγείων πουλερικών είναι επιλέξιμη μόνο σε ορεινές ή νησιωτικές περιοχές.

Προϋπολογισμός Υποδράσης / Χρηματοδοτικό σχήμα

Συνολικός προϋπολογισμός	1.545.000,00€
Δημόσια Δαπάνη	772.500,00€
Ιδιωτική Συμμετοχή	772.500,00€

Καθεστώς - Προϋποθέσεις / Ποσοστό ενίσχυσης

Βάσει του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 (Άρθρο 17, Παράρτημα II), με ποσοστό χρηματοδότησης **50%**.

Το ανώτερο συνολικό κόστος της επένδυσης μπορεί να ανέρχεται μέχρι 600.000€.

Ως **έναρξη της επιλεξιμότητας** των δαπανών θεωρείται η οριστική υποβολή της αίτησης από το δικαιούχο στο Πληροφορικό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ).

Όσον αφορά τις Γενικές Δαπάνες, είναι επιλέξιμες από την ημερομηνία έγκρισης του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER Μεσαράς (**δηλαδή η 20/12/2017**).

ΥΠΟΔΡΑΣΗ 19.2.3.3: Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.

Νομική Βάση:

Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 19.

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενισχύεται η ίδρυση ή επέκταση επενδύσεων στον τομέα του τουρισμού και ειδικότερα του εναλλακτικού τουρισμού. Η υποδράση αφορά **πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις** κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ (βλ. Κεφάλαιο Β.1 του παρόντος οδηγού).

Στόχοι της Υποδράσης

Μέσα από την υποδράση επιδιώκεται:

- 1. Η δημιουργία ή επέκταση (με την έννοια της αρχικής επένδυσης, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ΚΑΝ 651/2014), ολοκληρωμένων υποδομών για διανυκτέρευση, σε συνδυασμό με την ανάπτυξη άλλων δραστηριοτήτων** (σύμφωνα με την ΚΥΑ 2986/25-11-2016 «Προσδιορισμός των λειτουργικών μορφών και κατηγοριών των τουριστικών καταλυμάτων και λοιπών τουριστικών εγκαταστάσεων που εντάσσονται σε προγράμματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων»).

Αφορά κυρίως στη δημιουργία μονάδων αγροτικού τουρισμού, στις οποίες θα παρέχεται η δυνατότητα στον επισκέπτη να συμμετέχει και σε άλλες συμπληρωματικές δραστηριότητες (εντός της μονάδας) εκτός από την διαμονή του. Οι δραστηριότητες αυτές θα αποτελούν τμήμα της επένδυσης ή θα είναι συνδεδεμένες με άλλες επενδύσεις και μορφές οικονομικής δραστηριότητας στην ίδια περιοχή, προκειμένου να διαμορφώνονται ολοκληρωμένες υπηρεσίες διαμονής-αναψυχής. Τέτοια παραδείγματα είναι: η εκμάθηση της κρητικής κουζίνας, ο αθλητικός τουρισμός, η ενασχόληση με αγροτικές εργασίες, κλπ.

Η κατασκευή των μονάδων αυτών θα βασίζεται σε παραδοσιακά υλικά (ξύλο, πέτρα, κεραμίδι κλπ) και θα σέβεται την παραδοσιακή αρχιτεκτονική της περιοχής εφαρμογής της επένδυσης. Επίσης, οι μονάδες θα πρέπει να προωθούν μέσα από τη λειτουργία τους την παραδοσιακή κρητική διατροφή.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε επενδυτικά σχέδια που βρίσκονται σε περιοχές που παρουσιάζουν ικανή επισκεψιμότητα, λόγω ύπαρξης πόλων έλξης επισκεπτών, όπως επισκέψιμους αρχαιολογικούς χώρους, μουσεία, μοναστήρια-εκκλησίες, παραδοσιακούς- ιστορικούς οικισμούς (βλ. σελ 39-40 του Φακέλου Α του Τ.Π.), φαράγγια, σπήλαια (βλ. σελ 34 του Φακέλου Α του Τ.Π.) παραλίες (βλ. σελ 34-35 του Φακέλου Α του Τ.Π.), πολιτιστικές εκδηλώσεις (βλ. σελ 41 του Φακέλου Α του Τ.Π.) κλπ.

Η πρόταση για υποδομές διανυκτέρευσης θα πρέπει να πληροί τους όρους και τις προϋποθέσεις, καθώς και την προβλεπόμενη δυναμικότητα (κλίνες), της ΚΥΑ 2986/25-11-2016 (ΦΕΚ 3885/Β/2016), όπως ισχύει κάθε φορά (**κριτήριο αποκλεισμού**). Το ανώτερο συνολικό κόστος της επένδυσης μπορεί να ανέρχεται **μέχρι 600.000€**.

- 2. Η ίδρυση ή επέκταση (με την έννοια της αρχικής επένδυσης, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ΚΑΝ 651/2014) λοιπών τουριστικών επιχειρήσεων που συμβάλουν στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού** (τουρισμός υπαίθρου, θαλάσσιος τουρισμός, γαστρονομικός τουρισμός, τουρισμός υγείας και ευεξίας).

Μέσα από την υποδράση επιδιώκεται:

- η δημιουργία ή επέκταση των υφιστάμενων γραφείων εναλλακτικού τουρισμού, με σκοπό την οργάνωση – προβολή και προώθηση του αγροτικού – εναλλακτικού τουρισμού και τη δημιουργία νέων τουριστικών προϊόντων
- η δημιουργία ή επέκταση μονάδων εναλλακτικού τουρισμού, όπως ιπποτουρισμός, πίστες αναρρίχησης, ανεμοπτερισμός, θαλάσσιος τουρισμός κλπ.

Προτεραιότητα θα δοθεί σε επενδυτικά σχέδια που θα αποσκοπούν:

- στην εξασφάλιση επισκεψιμότητας και εκτός της τουριστικής περιόδου, με τη δημιουργία ελκυστικών και πρωτότυπων τουριστικών προϊόντων (π.χ. διαδρομές για παιδιά με στόχο την περιβαλλοντική τους ευαισθητοποίηση)
- στην προβολή και προώθηση των εναλλακτικών μορφών τουρισμού (οινοτουρισμού, γαστρονομικού τουρισμού, ποδηλατικού, ιπποτουρισμού κλπ) προκειμένου η περιοχή να καθιερωθεί και ως τόπος προορισμού για τουρισμό υπαίθρου.

3. Η ίδρυση ή επέκταση υποδομών εστίασης και αναψυχής

Προτεραιότητα θα δοθεί σε επενδυτικά σχέδια:

- που βρίσκονται σε περιοχές με ιδιαίτερο τουριστικό ενδιαφέρον (που γειτνιάζουν με τους επισκέψιμους αρχαιολογικούς χώρους, τα μουσεία, τα μοναστήρια, τις εκκλησίες, τους παραδοσιακούς- ιστορικούς οικισμούς (βλ. σελ 39-40 του Φακέλου Α του Τ.Π.) της περιοχής, που βρίσκονται κοντά στις παραλίες (βλ. σελ 34-35 του Φακέλου Α του Τ.Π.) ή σε μεγάλα αστικά κέντρα της περιοχής (Τυμπάκι, Πόμπια)

Ειδικό βάρος θα δοθεί:

Όσον αφορά όλα τα επενδυτικά σχέδια της υποδράσης, **ειδικό βάρος θα δοθεί σε εκείνα που:**

- θα αποσκοπούν στη δημιουργία επιχειρήσεων με καινοτόμα παροχή υπηρεσιών που θα απευθύνονται σε ειδικές ομάδες πληθυσμού, όπως άτομα με κινητικά προβλήματα, ηλικιωμένους κλπ ή
- θα εξασφαλίζουν προσβασιμότητα χρηστών με μειωμένη κινητικότητα (και άλλων θεμάτων π.χ. όρασης) σε προϊόντα ή υπηρεσίες, πέρα των υποχρεωτικών εκ του νόμου.

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (**κριτήριο αποκλεισμού**). Το ανώτερο συνολικό κόστος της επένδυσης μπορεί να ανέρχεται **μέχρι 600.000€**.

Επιλέξιμοι ΚΑΔ

Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν ή να δημιουργήσουν έναν από τους **επιλέξιμους ΚΑΔ**, όπως αυτοί αποτυπώνονται **στην αντίστοιχη υποδράση** στο Κεφάλαιο Δ του παρόντος ενημερωτικού οδηγού.

Γεωγραφική περιοχή εφαρμογής της Υποδράσης

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π.

Εν δυνάμει δικαιούχοι

Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου. που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες στο πλαίσιο των επενδυτικών προτάσεων για την υποδράση **19.2.3.3** δύνανται να είναι:

1. **Η αγορά, η κατασκευή ή βελτίωση ακινήτου.** Είναι επιλέξιμη δαπάνη η αγορά οικοδομημένης ή μη οικοδομημένης γης, σε περιπτώσεις πράξεων που περιλαμβάνουν κτιριακές υποδομές, καθώς και οι δαπάνες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της επένδυσης, για ποσό μέχρι το **10%** των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της πράξης. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο **15%**.
2. **Αγορά,** (συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς και εγκατάστασης) **εξοπλισμού** και ο εξοπλισμός εργαστηρίων στο βαθμό που εξυπηρετεί τη λειτουργία της επένδυσης. Επίσης, ο εξοπλισμός

εξοικονόμησης ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων εφόσον αντιστοιχούν στην δυναμικότητα ή της ανάγκες της μονάδας και δεν αποτελούν μεμονωμένη δαπάνη αλλά συμπληρωματική δαπάνη σε παραγωγικές επενδύσεις. Σύμφωνα με το αρ. 14 του Καν. ΕΕ 651/2014 δεν είναι επιλέξιμες οι ενισχύσεις για παραγωγή ενέργειας και επομένως ο εξοπλισμός παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

3. **Αγορά καινούργιων οχημάτων** και συγκεκριμένα: i) Οχημάτων μεταφοράς προϊόντων ειδικού τύπου τα οποία, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, θεωρούνται απαραίτητα για την λειτουργία της επένδυσης. Το ύψος της δαπάνης για την αγορά οχημάτων ειδικού τύπου δεν μπορεί να υπερβαίνει **το 10%** του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου. ii) Μέσων εσωτερικής μεταφοράς που καλύπτουν τις ανάγκες της επένδυσης.
4. Απόκτηση πιστοποιητικών διασφάλισης ποιότητας, τα οποία είναι αναγνωρισμένα από διεθνή ή εθνικά πρότυπα. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται οι δαπάνες συμβούλου και πιστοποίησης.
5. Δαπάνες εξοπλισμού επιχείρησης, όπως αγορά fax, τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, δικτύων ενδοεπικοινωνίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών, λογισμικών, περιφερειακών μηχανημάτων και φωτοτυπικών.
6. Δαπάνες συστημάτων ασφαλείας εγκαταστάσεων, συστημάτων πυροσβεστικής προστασίας εγκαταστάσεων.
7. Γενικές δαπάνες συνδεδεμένες με τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό της μονάδας, όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά με την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μελέτες σκοπιμότητας. Οι δαπάνες αυτές δεν μπορούν να υπερβαίνουν **το 10%** του Συνολικού Κόστους της πράξης. Από τις ανωτέρω δαπάνες όταν γίνεται χρήση του αρ. 14 του Καν. Ε.Ε. 651/2014, επιλέξιμες δύναται να είναι **μόνο** όσες πληρούν τις προϋποθέσεις του σημείου II.Γ.ii.9 της περιγραφής του καθεστώτος ενίσχυσης παρακάτω και μπορεί να θεωρηθούν άυλα στοιχεία ενεργητικού. Οι δαπάνες που αφορούν σε συμβουλευτικές υπηρεσίες για την υποβολή και την τεχνική υποστήριξη της αίτησης στήριξης δεν είναι επιλέξιμες.
8. Δαπάνες όπως απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων, δημιουργία αναγνωρίσιμου σήματος (ετικέτας) του προϊόντος, έρευνα. αγοράς για τη διαμόρφωση της εικόνας του προϊόντος (συσκευασία, σήμανση).
9. Δαπάνες ειδικού εξοπλισμού όπως η αγορά - κατασκευή παραδοσιακών ξύλινων σκαφών, λοιπών σκαφών για εξυπηρέτηση τουριστικών δραστηριοτήτων, αγορά αλόγων για δραστηριότητες περιήγησης, αγορά οχημάτων μεταφοράς πελατών για τις επιχειρήσεις εναλλακτικού/θεματικού τουρισμού και εφόσον τεκμηριώνεται πλήρως η αναγκαιότητά τους και **μέχρι του ποσού των 30.000€** για τα οχήματα αυτά.
10. Έργα πρασίνου καθώς και έργα διακόσμησης (εφόσον αποτελούν λειτουργικό τμήμα της επιχείρησης).
11. Εξοπλισμός αναψυχής πελατών (όπως εξοπλισμός αναπαραγωγής ήχου και εικόνας).
12. Κατασκευή οικίσκου - αποθήκης για τις ανάγκες φύλαξης – εξυπηρέτησης της επένδυσης, μέχρι 40 τ.μ., μόνο για επενδύσεις τουριστικών καταλυμάτων.

Μη Επιλέξιμες δαπάνες

1. Μίσθωση κτιριακών εγκαταστάσεων παλαιών ή καινούργιων, ανεξάρτητα από την πιθανή προηγούμενη χρήση τους.
2. Έργα απλής συντήρησης κτιριακών εγκαταστάσεων, υπό την έννοια των μεμονωμένων επιδιορθώσεων που ανακύπτουν από τη λειτουργία της επιχείρησης και έργα συντήρησης μηχανολογικού εξοπλισμού.
3. Προσωρινά έργα μη άμεσα συνδεδεμένα με την εκτέλεση της πράξης (πχ προσωρινό υπόστεγο για την φύλαξη υλικών, κ.λπ.).
4. Έργα οδοποιίας εκτός των ορίων του οικοπέδου/γηπέδου εγκατάστασης της μονάδας.

5. Πάσης φύσεως έξοδα, εισφορές, φόροι, τέλη, δημοσιονομικές επιβαρύνσεις, αποζημιώσεις, ασφάλιστρα υπέρ τρίτων.
6. Δαπάνες συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης, ασφάλιστρα, κεφάλαιο κίνησης και δαπάνες αναλωσίμων υλικών.
7. Τα μεταχειρισμένα οχήματα και ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός.
8. Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού, παρόμοιας κατηγορίας, μεγέθους ή δυναμικότητας, ακόμη και όταν γίνεται με εγκατάσταση καινούργιου, εφόσον ο εξοπλισμός που αντικαθίσταται δεν έχει αποσβεστεί.
9. Επενδυτικές δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης που χρηματοδοτούνται από άλλο επενδυτικό πρόγραμμα.
10. Παραγωγικές δαπάνες ή δαπάνες εξοπλισμού, με σκοπό τη συμμόρφωση με τα υποχρεωτικά Ενωσιακά πρότυπα.
11. Αιτούμενες δαπάνες, η υλοποίηση των οποίων δεν εγκρίθηκε κατά την έγκριση της αίτησης στήριξης.
12. Υπερβάσεις εγκεκριμένου κόστους εκτός από τις περιπτώσεις που έχουν γίνει αποδεκτές στο πλαίσιο αιτήματος τροποποίησης του δικαιούχου.
13. Δαπάνες αποξήλωσης και καθαίρεσης γενικότερα, καθώς και δαπάνες για τον καθαρισμό της αρχικής θέσης σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης και κόστος αποξήλωσης και μεταφοράς του παλαιού εξοπλισμού ή μέρος αυτού στη νέα θέση.
14. Αμοιβές προσωπικού για την λειτουργία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης.
15. Αμοιβές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης, πληρωτές από τον δικαιούχο στο προσωπικό του, εφόσον αυτό προσελήφθη, για να εργασθεί αποκλειστικά για την υλοποίηση της επένδυσης και να απολυθεί με την ολοκλήρωσή του, σε περίπτωση αυτεπιστασίας.
16. Δαπάνες προβολής, όπως ιστοσελίδα, έντυπα, διαφήμιση και συμμετοχή σε εκθέσεις.
17. Δαπάνες σύνδεσης με Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας (ΟΚΩ) όπως ενδεικτικά ΔΕΗ, ύδρευση, αποχέτευση, τηλεφωνοδότηση κλπ.
18. Ασφαλιστήριο συμβόλαιο κατά παντός κινδύνου, κατά τη διάρκεια των εργασιών της επένδυσης (υποχρεωτική ασφάλιση).
19. Δαπάνες που αφορούν σε εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων που είναι υποχρεωτικά από την κείμενη νομοθεσία να διαθέτουν οι προς ενίσχυση επιχειρήσεις.

Προϋπολογισμός Υποδράσης / Χρηματοδοτικό σχήμα

Συνολικός προϋπολογισμός	500.000,00€
Δημόσια Δαπάνη	225.000,00€
Ιδιωτική Συμμετοχή	275.000,00€

Καθεστώς - Προϋποθέσεις / Ποσοστό ενίσχυσης

Σύμφωνα με τον περιφερειακό Χάρτη Ενισχύσεων (ΚΑΝ 651/14), με ποσοστό χρηματοδότησης **45%**.

Το ανώτερο συνολικό κόστος της επένδυσης μπορεί να ανέρχεται μέχρι 600.000€.

Ως **έναρξη της επιλεξιμότητας** όλων των δαπανών θεωρείται η οριστική υποβολή της αίτησης από το δικαιούχο στο Πληροφορικό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ).

Ειδικότερα, οι πράξεις πρέπει να πληρούν τον χαρακτήρα κινήτρου και για τον σκοπό αυτό δεν πρέπει να έχει γίνει έναρξη εργασιών του υπό ενίσχυση σχεδίου πριν από την οριστική υποβολή της αίτησης ενίσχυσης

από τους δικαιούχους. Οι προπαρασκευαστικές εργασίες και η αγορά γης, που πραγματοποιούνται πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης δεν αναιρούν τον χαρακτήρα κινήτρου. Στην περίπτωση αυτή αποτελούν μη επιλέξιμη δαπάνη.

Προκειμένου να είναι οι ενισχύσεις **συμβατές** με τον Κανονισμό Ε.Ε. 651/2014 πρέπει να ληφθούν υπόψη οι παρακάτω όροι και προϋποθέσεις:

A. Γενικοί όροι:

Ο Καν. Ε.Ε. 651/2014 δεν εφαρμόζεται:

1. στις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές
2. στις ενισχύσεις που εξαρτώνται από την κατά προτίμηση χρήση εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγομένων
3. στους τομείς Αλιείας και υδατοκαλλιέργειας
4. στις ενισχύσεις που χορηγούνται στον τομέα της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής, με εξαίρεση τις περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, τα καθεστώτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας, τις ενισχύσεις για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ΜΜΕ, τις ενισχύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, τις ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη, τις ενισχύσεις καινοτομίας προς τις ΜΜΕ, τις ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, τις ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση και τις ενισχύσεις για εργαζομένους σε μειονεκτική θέση και εργαζομένους με αναπηρία
5. στην μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων αν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις· ή όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς
6. στις ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων, που εμπίπτουν στην απόφαση 2010/787/ΕΕ του Συμβουλίου
7. σε επιχειρήσεις κατά των οποίων εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη
8. στις ενισχύσεις για προβληματικές επιχειρήσεις.
9. στα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που συνιστούν παραβίαση του δικαιούχου της Ένωσης που τα καθιστά παράνομα στο σύνολό τους, και συνεπάγονται ιδίως:
 - α) την υποχρέωση του δικαιούχου να διατηρεί στο αντίστοιχο κράτος μέλος είτε την έδρα του είτε την κύρια εγκατάστασή του. Είναι αποδεκτή η υποχρέωση του δικαιούχου να έχει, κατά τη χρονική στιγμή καταβολής της ενίσχυσης, εγκατάσταση ή υποκατάστημα στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση·
 - β) την υποχρέωση του δικαιούχου να χρησιμοποιεί προϊόντα εγχώριας παραγωγής ή εθνικές υπηρεσίες·
10. όταν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται τόσο στους τομείς που εξαιρούνται από τον κανονισμό όσο και στους τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω Κανονισμού, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στους τομείς ή δραστηριότητες της δεύτερης αυτής περίπτωσης, υπό την προϋπόθεση ότι τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, με τα κατάλληλα μέσα, όπως τον διαχωρισμό των δραστηριοτήτων ή τη διάκριση των δαπανών, ότι οι δραστηριότητες που ασκούνται στους εξαιρούμενους τομείς δεν επωφελούνται από τις ενισχύσεις που χορηγούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού.

B. Επιπλέον, ο Καν. Ε.Ε. 651/2014 θέτει τις παρακάτω προϋποθέσεις προκειμένου να τυγχάνει εφαρμογής:

1. Οι ενισχύσεις μπορούν να τύχουν απαλλαγής μόνον εάν έχουν χαρακτήρα κινήτρου. Για τον σκοπό αυτό δεν πρέπει να έχει γίνει έναρξη εργασιών του υπό ενίσχυση επενδυτικού σχεδίου πριν από την υποβολή

της αίτησης υποβολής από τους δικαιούχους στο πλαίσιο της παρούσας. Σε αντίθετη περίπτωση το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου καθίσταται μη επιλέξιμο προς χρηματοδότηση.

2. Σώρευση:

- για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό της ενίσχυσης,
- οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εάν πρόκειται για διαφορετικές προσδιορισμένες δαπάνες,
- δεν επιτρέπεται η σώρευση των απαλλασσόμενων ενισχύσεων με οποιεσδήποτε άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, εάν το αποτέλεσμα υπερβαίνει την υψηλότερη ένταση ενίσχυσης/το υψηλότερο ποσό ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση αυτή,
- οι κρατικές ενισχύσεις που τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 651/2014 δεν σωρεύονται με οποιεσδήποτε ενισχύσεις ή σπονσορ σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σώρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο III του Καν. Ε.Ε. 651/2014.

3. Οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις, ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

Γ. Πέρα των παραπάνω όρων χρήσης του άρθρου 14 του Καν. Ε.Ε. 651/2014 (Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις) ισχύουν οι παρακάτω πρόσθετες προϋποθέσεις:

i) Γενικοί όροι:

Το άρθρο 14 του Καν. Ε.Ε. 651/2014 **δεν εφαρμόζεται:**

1. στις ενισχύσεις που ευνοούν δραστηριότητες στον τομέα του χάλυβα, στον τομέα του άνθρακα, στον ναυπηγικό τομέα, στον τομέα των συνθετικών ινών, στον τομέα των μεταφορών και στη συναφή υποδομή, καθώς και στην παραγωγή, διανομή και τις υποδομές ενέργειας.
2. στις περιφερειακές ενισχύσεις υπό μορφή καθεστώτων που στοχεύουν σε περιορισμένο αριθμό συγκεκριμένων τομέων οικονομικής δραστηριότητας τα καθεστώτα που αφορούν τουριστικές δραστηριότητες, υποδομές ευρυζωνικών δικτύων ή τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων δεν θεωρείται ότι στοχεύουν σε συγκεκριμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

ii) Ειδικοί όροι άρθρου 14 του Καν. Ε.Ε. 651/2014

1. Οι Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις συμβιβάζονται και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης, εάν πληρούνται οι γενικοί όροι συμβατότητας και οι όροι του άρθρου αυτού.
2. Στις ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης, οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται για αρχικές επενδύσεις, ανεξάρτητα από το μέγεθος του δικαιούχου. Στις ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται σε ΜΜΕ για οποιαδήποτε μορφή αρχικής επένδυσης. Οι ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις χορηγούνται μόνο για αρχική επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα στη συγκεκριμένη περιοχή. Οι ενισχύσεις χορηγούνται αποκλειστικά για αρχικές επενδύσεις σύμφωνα με τον σχετικό ορισμό
3. Επιλέξιμες είναι οι επενδυτικές δαπάνες για ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού
4. Διατήρηση της επένδυσης στην περιοχή για τουλάχιστον 3 έτη για τις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ).
5. Τα αποκτώμενα στοιχεία ενεργητικού πρέπει να είναι καινούρια.
6. Για δαπάνες που συνδέονται με τη μίσθωση για γήπεδα και κτήρια, **η μίσθωση πρέπει να συνεχίζεται για τουλάχιστον τρία έτη (ΜΜΕ) μετά την ολοκλήρωση του έργου.**
7. Για απόκτηση περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο της αρχικής επένδυσης, μόνον οι δαπάνες για αγορά από τρίτους που δεν σχετίζονται με τον αγοραστή, εφόσον η συναλλαγή πραγματοποιείται υπό τους

- όρους της αγοράς. Εάν έχει ήδη χορηγηθεί ενίσχυση για στοιχεία ενεργητικού πριν από την αγορά τους, το εν λόγω κόστος αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες. Αν Μέλος της οικογένειας ή υπάλληλος του αρχικού ιδιοκτήτη αναλαμβάνει μια μικρή επιχείρηση, τότε δεν ισχύει ο όρος για αγορά από τρίτους που δεν σχετίζονται με τον αγοραστή. Η απόκτηση μετοχών δεν συνιστά αρχική επένδυση.
8. Όσον αφορά ενισχύσεις που χορηγούνται για διαφοροποίηση υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να υπερβαίνουν κατά τουλάχιστον 200% τη λογιστική αξία (ένα έτος πριν από την έναρξη των εργασιών) των στοιχείων ενεργητικού που επαναχρησιμοποιούνται.
 9. Οι δαπάνες για άυλα στοιχεία ενεργητικού είναι επιλέξιμες εάν τα εν λόγω στοιχεία:
 - χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση,
 - είναι αποσβεστέα
 - αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή,
 - περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού του δικαιούχου και παραμένουν συνδεδεμένα με το ενισχυόμενο έργο επί τουλάχιστον πέντε έτη (τρία έτη για τις ΜΜΕ),
 - για μεγάλες επιχειρήσεις: ανώτατο ποσοστό 50% των συνολικών επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών για την αρχική επένδυση
 10. Η Ένταση ενίσχυσης, δεν υπερβαίνει τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης που προσδιορίζεται στον χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης.
 11. Ενιαίο επενδυτικό έργο: Αρχική επένδυση σε άλλη ενισχυόμενη επένδυση —ίδιος δικαιούχος (σε επίπεδο ομίλου)— εντός τριών ετών από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών στην ίδια περιφέρεια NUTS3 (νομός) θεωρείται ότι ανήκει σε ενιαίο επενδυτικό έργο. Σε περίπτωση μεγάλου επενδυτικού έργου, το συνολικό ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το προσαρμοσμένο ποσό ενίσχυσης για μεγάλα επενδυτικά έργα.
 12. **Η συμμετοχή του δικαιούχου ανέρχεται τουλάχιστον στο 25% των επιλέξιμων δαπανών είτε μέσω ιδίων πόρων είτε μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης, και με μορφή που δεν περιέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.**
 13. Ο δικαιούχος επιβεβαιώνει ότι, κατά τα δύο έτη που προηγούνται της αίτησης για ενίσχυση, δεν έχει προβεί σε μετεγκατάσταση στην επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία θα πραγματοποιηθεί η αρχική επένδυση για την οποία ζητείται η ενίσχυση, και δεσμεύεται ότι δεν θα το πράξει εντός μέγιστης περιόδου δύο ετών μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης για την οποία ζητείται η ενίσχυση.

ΥΠΟΔΡΑΣΗ 19.2.3.4: Οριζόντια εφαρμογή ενίσχυσης επενδύσεων στους τομείς της βιοτεχνίας, χειροτεχνίας, παραγωγής ειδών μετά την 1^η μεταποίηση, και του εμπορίου με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της τοπικής στρατηγικής.

Νομική Βάση:

Κανονισμός (ΕΕ) 1305/2013, άρθρο 19.

Στο πλαίσιο της υποδράσης ενισχύεται η ίδρυση ή επέκταση (με την έννοια της αρχικής επένδυσης, σύμφωνα με το άρθρο 14 του ΚΑΝ 651/2014), επενδύσεων στον τομέα της βιοτεχνίας. Η υποδράση αφορά πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ (βλ. Κεφάλαιο Β.1 του παρόντος Ενημερωτικού Οδηγού)

Στόχοι της υποδράσης

Μέσα από την υποδράση μπορεί να ενισχυθεί η ίδρυση ή επέκταση μικρών βιοτεχνιών – εργαστηρίων στους τομείς (ενδεικτικά) :

- της ένδυσης και άλλων κλωστοϋφαντουργικών ειδών, της υπόδησης
- της επεξεργασίας μετάλλων, πέτρας, ξύλου και δέρματος για την κατασκευή προϊόντων
- της χαρτοποιίας και της κατασκευής χάρτινων προϊόντων
- της λαϊκής τέχνης (κεραμική, υφαντική, αργυροχοΐα – χρυσοχοΐα, ξυλογλυπτική, μαχαιροποιία κ.α)
- της κατασκευής μηχανημάτων και εξοπλισμού που σχετίζονται με αγροτικές δραστηριότητες
- της κατασκευής προϊόντων που ανήκουν στον κλάδο των Πολιτιστικών και Δημιουργικών Βιομηχανιών (ΠΔΒ) (κατασκευή κοσμημάτων, παιχνιδιών, μουσικών οργάνων κ.α.)
- η δημιουργία επισκέψιμων χώρων επίδειξης / παρακολούθησης της κατασκευής ειδών λαϊκής τέχνης (κεραμικής, αγιογραφίας, ψηφιδωτού, κοσμήματος, μουσικών οργάνων κλπ).
- ειδών διατροφής μετά την πρώτη μεταποίηση (παραδοσιακοί φούρνοι, εργαστήρια ζαχαροπλαστικής κλπ).

Προτεραιότητα θα δοθεί σε επιχειρήσεις που:

- δημιουργούν και επισκέψιμους χώρους ώστε να μπορούν να ενταχθούν σε τουριστικές διαδρομές
- εξασφαλίζουν προσβασιμότητα χρηστών με μειωμένη κινητικότητα (και άλλων θεμάτων π.χ. όρασης) σε προϊόντα ή υπηρεσίες, πέρα των υποχρεωτικών εκ του νόμου.

Στο προτεινόμενο έργο, θα πρέπει να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία (ΑΜΕΑ), σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο (**κριτήριο αποκλεισμού**). Το ανώτερο συνολικό κόστος της επένδυσης μπορεί να ανέρχεται μέχρι **600.000€**.

Επιλέξιμοι ΚΑΔ

Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να έχουν ή να δημιουργήσουν έναν από τους **επιλέξιμους ΚΑΔ**, όπως αυτοί αποτυπώνονται **στην αντίστοιχη υποδράση** στο Κεφάλαιο Δ του παρόντος ενημερωτικού οδηγού.

Γεωγραφική περιοχή εφαρμογής της Υποδράσης :

Όλη η περιοχή παρέμβασης του Τ.Π.

Εν δυνάμει δικαιούχοι

Φυσικά και Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου που δύνανται να υλοποιήσουν επενδύσεις σε πολύ μικρές και μικρές επιχειρήσεις κατά την έννοια της σύστασης 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής.

Επιλέξιμες Δαπάνες

Οι επιλέξιμες δαπάνες στο πλαίσιο των επενδυτικών προτάσεων για την υποδράση **19.2.3.4** δύναται να είναι:

1. **Η αγορά, η κατασκευή ή βελτίωση ακινήτου.** Είναι επιλέξιμη δαπάνη η αγορά οικοδομημένης ή μη οικοδομημένης γης, σε περιπτώσεις πράξεων που περιλαμβάνουν κτιριακές υποδομές, καθώς και οι δαπάνες διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου προκειμένου να εξυπηρετούνται οι ανάγκες της επένδυσης, για ποσό μέχρι το **10%** των συνολικών επιλέξιμων δαπανών της πράξης. Για εγκαταλελειμμένες και πρώην βιομηχανικές εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν κτίρια, το όριο αυτό αυξάνεται στο **15%**.
2. **Αγορά,** (συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς και εγκατάστασης) **εξοπλισμού** και ο εξοπλισμός εργαστηρίων στο βαθμό που εξυπηρετεί τη λειτουργία της επένδυσης. Επίσης, ο εξοπλισμός εξοικονόμησης ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων εφόσον αντιστοιχούν στην δυναμικότητα ή της ανάγκες της μονάδας και δεν αποτελούν μεμονωμένη δαπάνη αλλά συμπληρωματική δαπάνη σε παραγωγικές επενδύσεις. Σύμφωνα με το αρ. 14 του Καν. ΕΕ 651/2014 δεν είναι επιλέξιμες οι ενισχύσεις για παραγωγή ενέργειας και επομένως ο εξοπλισμός παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
3. **Αγορά καινούργιων οχημάτων** και συγκεκριμένα: i) Οχημάτων μεταφοράς προϊόντων ειδικού τύπου τα οποία, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, θεωρούνται απαραίτητα για την λειτουργία της επένδυσης. Το ύψος της δαπάνης για την αγορά οχημάτων ειδικού τύπου δεν μπορεί να υπερβαίνει το **10%** του προϋπολογισμού του επενδυτικού σχεδίου. ii) Μέσων εσωτερικής μεταφοράς που καλύπτουν τις ανάγκες της επένδυσης.
4. Απόκτηση πιστοποιητικών διασφάλισης ποιότητας, τα οποία είναι αναγνωρισμένα από διεθνή ή εθνικά πρότυπα. Στις δαπάνες αυτές περιλαμβάνονται οι δαπάνες συμβούλου και πιστοποίησης.
5. Δαπάνες εξοπλισμού επιχείρησης, όπως αγορά fax, τηλεφωνικών εγκαταστάσεων, δικτύων ενδοεπικοινωνίας, ηλεκτρονικών υπολογιστών, λογισμικών, περιφερειακών μηχανημάτων και φωτοτυπικών.
6. Δαπάνες συστημάτων ασφαλείας εγκαταστάσεων, συστημάτων πυροσβεστικής προστασίας εγκαταστάσεων.
7. Γενικές δαπάνες συνδεδεμένες με τις εγκαταστάσεις και τον εξοπλισμό της μονάδας, όπως αμοιβές αρχιτεκτόνων, μηχανικών και συμβούλων, αμοιβές για συμβουλές σχετικά με την περιβαλλοντική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών για μελέτες σκοπιμότητας. Οι δαπάνες αυτές δεν μπορούν να υπερβαίνουν το **10%** του Συνολικού Κόστους της πράξης. Από τις ανωτέρω δαπάνες όταν γίνεται χρήση του αρ. 14 του Καν. Ε.Ε. 651/2014, επιλέξιμες δύναται να είναι **μόνο** όσες πληρούν τις προϋποθέσεις του σημείου II.Γ.ii.9 της περιγραφής του καθεστώτος ενίσχυσης παρακάτω και μπορεί να θεωρηθούν άυλα στοιχεία ενεργητικού. Οι δαπάνες που αφορούν σε συμβουλευτικές υπηρεσίες για την υποβολή και την τεχνική υποστήριξη της αίτησης στήριξης δεν είναι επιλέξιμες.
8. Δαπάνες όπως απόκτηση ή ανάπτυξη λογισμικού και αποκτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, αδειών, δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, εμπορικών σημάτων, δημιουργία αναγνωρίσιμου σήματος (ετικέτας) του προϊόντος, έρευνα. αγοράς για τη διαμόρφωση της εικόνας του προϊόντος (συσκευασία, σήμανση).
9. Κατασκευή οικίσκου ή συγκεκριμένου χώρου για τις ανάγκες φύλαξης της πράξης μέχρι επιφάνειας είκοσι τετραγωνικών μέτρων (20τ.μ.).

Μη Επιλέξιμες δαπάνες

1. Μίσθωση κτιριακών εγκαταστάσεων παλαιών ή καινούργιων, ανεξάρτητα από την πιθανή προηγούμενη χρήση τους.

2. Έργα απλής συντήρησης κτιριακών εγκαταστάσεων, υπό την έννοια των μεμονωμένων επιδιορθώσεων που ανακύπτουν από τη λειτουργία της επιχείρησης και έργα συντήρησης μηχανολογικού εξοπλισμού.
3. Προσωρινά έργα μη άμεσα συνδεδεμένα με την εκτέλεση της πράξης (πχ προσωρινό υπόστεγο για την φύλαξη υλικών, κ.λπ.).
4. Έργα οδοποιίας εκτός των ορίων του οικοπέδου/γηπέδου εγκατάστασης της μονάδας.
5. Πάσης φύσεως έξοδα, εισφορές, φόροι, τέλη, δημοσιονομικές επιβαρύνσεις, αποζημιώσεις, ασφάλιστρα υπέρ τρίτων.
6. Δαπάνες συμβάσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης, ασφάλιστρα, κεφάλαιο κίνησης και δαπάνες αναλωσίμων υλικών.
7. Τα μεταχειρισμένα οχήματα και ο μεταχειρισμένος εξοπλισμός.
8. Οι δαπάνες για απλή αντικατάσταση μηχανολογικού εξοπλισμού, παρόμοιας κατηγορίας, μεγέθους ή δυναμικότητας, ακόμη και όταν γίνεται με εγκατάσταση καινούργιου, εφόσον ο εξοπλισμός που αντικαθίσταται δεν έχει αποσβεστεί.
9. Επενδυτικές δαπάνες των υποβαλλόμενων αιτήσεων στήριξης που χρηματοδοτούνται από άλλο επενδυτικό πρόγραμμα.
10. Παραγωγικές δαπάνες ή δαπάνες εξοπλισμού, με σκοπό τη συμμόρφωση με τα υποχρεωτικά Ενωσιακά πρότυπα.
11. Αιτούμενες δαπάνες, η υλοποίηση των οποίων δεν εγκρίθηκε κατά την έγκριση της αίτησης στήριξης.
12. Υπερβάσεις εγκεκριμένου κόστους εκτός από τις περιπτώσεις που έχουν γίνει αποδεκτές στο πλαίσιο αιτήματος τροποποίησης του δικαιούχου.
13. Δαπάνες αποξήλωσης και καθαίρεσης γενικότερα, καθώς και δαπάνες για τον καθαρισμό της αρχικής θέσης σε περιπτώσεις μετεγκατάστασης και κόστος αποξήλωσης και μεταφοράς του παλαιού εξοπλισμού ή μέρος αυτού στη νέα θέση.
14. Αμοιβές προσωπικού για την λειτουργία της επιχείρησης, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης.
15. Αμοιβές προσωπικού, συμπεριλαμβανομένων των επιβαρύνσεων της κοινωνικής ασφάλισης, πληρωτές από τον δικαιούχο στο προσωπικό του, εφόσον αυτό προσελήφθη, για να εργασθεί αποκλειστικά για την υλοποίηση της επένδυσης και να απολυθεί με την ολοκλήρωσή του, σε περίπτωση αυτεπιστασίας.
16. Δαπάνες προβολής, όπως ιστοσελίδα, έντυπα, διαφήμιση και συμμετοχή σε εκθέσεις.
17. Δαπάνες σύνδεσης με Οργανισμούς Κοινής Ωφέλειας (ΟΚΩ) όπως ενδεικτικά ΔΕΗ, ύδρευση, αποχέτευση, τηλεφωνοδότηση κλπ.
18. Ασφαλιστήριο συμβόλαιο κατά παντός κινδύνου, κατά τη διάρκεια των εργασιών της επένδυσης (υποχρεωτική ασφάλιση).
19. Δαπάνες που αφορούν σε εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων που είναι υποχρεωτικά από την κείμενη νομοθεσία να διαθέτουν οι προς ενίσχυση επιχειρήσεις.

Προϋπολογισμός Υποδράσης / Χρηματοδοτικό σχήμα

Συνολικός προϋπολογισμός	250.000,00€
Δημόσια Δαπάνη	112.500,00€
Ιδιωτική Συμμετοχή	137.500,00€

Καθεστώς / ποσοστό ενίσχυσης

Σύμφωνα με τον περιφερειακό Χάρτη Ενισχύσεων (ΚΑΝ 651/14), με ποσοστό χρηματοδότησης **45%**.

Το ανώτερο συνολικό κόστος της επένδυσης μπορεί να ανέρχεται μέχρι 600.000€.

Ως **έναρξη της επιλεξιμότητας** όλων των δαπανών θεωρείται η οριστική υποβολή της αίτησης από το δικαιούχο στο Πληροφορικό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ).

Ειδικότερα, οι πράξεις πρέπει να πληρούν τον χαρακτήρα κινήτρου και για τον σκοπό αυτό δεν πρέπει να έχει γίνει έναρξη εργασιών του υπό ενίσχυση σχεδίου πριν από την οριστική υποβολή της αίτησης ενίσχυσης από τους δικαιούχους. Οι προπαρασκευαστικές εργασίες και η αγορά γης, που πραγματοποιούνται πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης δεν αναιρούν τον χαρακτήρα κινήτρου. Στην περίπτωση αυτή αποτελούν μη επιλέξιμη δαπάνη.

Προκειμένου να είναι οι ενισχύσεις **συμβατές** με τον Κανονισμό Ε.Ε. 651/2014 πρέπει να ληφθούν υπόψη οι παρακάτω όροι και προϋποθέσεις:

Α. Γενικοί όροι:

Ο Καν. Ε.Ε. 651/2014 δεν εφαρμόζεται:

1. στις ενισχύσεις για δραστηριότητες που σχετίζονται με εξαγωγές
2. στις ενισχύσεις που εξαρτώνται από την κατά προτίμηση χρήση εγχώριων προϊόντων αντί των εισαγομένων
3. στους τομείς Αλιείας και υδατοκαλλιέργειας
4. στις ενισχύσεις που χορηγούνται στον τομέα της πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής, με εξαίρεση τις περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις στις εξόχως απόκεντρες περιοχές, τα καθεστώτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας, τις ενισχύσεις για την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε ΜΜΕ, τις ενισχύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, τις ενισχύσεις για έρευνα και ανάπτυξη, τις ενισχύσεις καινοτομίας προς τις ΜΜΕ, τις ενισχύσεις για την προστασία του περιβάλλοντος, τις ενισχύσεις για επαγγελματική κατάρτιση και τις ενισχύσεις για εργαζομένους σε μειονεκτική θέση και εργαζομένους με αναπηρία
5. στην μεταποίηση και εμπορία γεωργικών προϊόντων αν το ποσό της ενίσχυσης καθορίζεται με βάση την τιμή ή την ποσότητα των εν λόγω προϊόντων που αγοράζονται από πρωτογενείς παραγωγούς ή διατίθενται στην αγορά από τις οικείες επιχειρήσεις· ή όταν η ενίσχυση συνοδεύεται από την υποχρέωση απόδοσής της εν μέρει ή εξ ολοκλήρου σε πρωτογενείς παραγωγούς
6. στις ενισχύσεις που διευκολύνουν την παύση λειτουργίας μη ανταγωνιστικών ανθρακωρυχείων, που εμπίπτουν στην απόφαση 2010/787/ΕΕ του Συμβουλίου
7. σε επιχειρήσεις κατά των οποίων εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, με την οποία μια ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη
8. στις ενισχύσεις για προβληματικές επιχειρήσεις.
9. στα μέτρα κρατικών ενισχύσεων που συνιστούν παραβίαση του δικαιούχου της Ένωσης που τα καθιστά παράνομα στο σύνολό τους, και συνεπάγονται ιδίως:
 - α) την υποχρέωση του δικαιούχου να διατηρεί στο αντίστοιχο κράτος μέλος είτε την έδρα του είτε την κύρια εγκατάστασή του. Είναι αποδεκτή η υποχρέωση του δικαιούχου να έχει, κατά τη χρονική στιγμή καταβολής της ενίσχυσης, εγκατάσταση ή υποκατάστημα στο κράτος μέλος που χορηγεί την ενίσχυση·
 - β) την υποχρέωση του δικαιούχου να χρησιμοποιεί προϊόντα εγχώριας παραγωγής ή εθνικές υπηρεσίες·
10. όταν μια επιχείρηση δραστηριοποιείται τόσο στους τομείς που εξαιρούνται από τον κανονισμό όσο και στους τομείς που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του εν λόγω Κανονισμού, ο παρών κανονισμός εφαρμόζεται στις ενισχύσεις που χορηγούνται στους τομείς ή δραστηριότητες της δεύτερης αυτής περίπτωσης, υπό την προϋπόθεση ότι τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν, με τα κατάλληλα μέσα, όπως τον διαχωρισμό των δραστηριοτήτων ή τη διάκριση των δαπανών, ότι οι δραστηριότητες που ασκούνται στους εξαιρούμενους τομείς δεν επωφελούνται από τις ενισχύσεις που χορηγούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού.

Β. Επιπλέον, ο Καν. Ε.Ε. 651/2014 θέτει τις παρακάτω προϋποθέσεις προκειμένου να τυγχάνει εφαρμογής:

1^η ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ 19.2 (παρεμβάσεις ιδιωτικού χαρακτήρα) – Ενημερωτικός Οδηγός

42

1. Οι ενισχύσεις μπορούν να τύχουν απαλλαγής μόνον εάν έχουν χαρακτήρα κινήτρου. Για τον σκοπό αυτό δεν πρέπει να έχει γίνει έναρξη εργασιών του υπό ενίσχυση επενδυτικού σχεδίου πριν από την υποβολή της αίτησης υποβολής από τους δικαιούχους στο πλαίσιο της παρούσας. Σε αντίθετη περίπτωση το σύνολο του επενδυτικού σχεδίου καθίσταται μη επιλέξιμο προς χρηματοδότηση.
2. Σώρευση:
 - για τα όρια και τις μέγιστες εντάσεις ενίσχυσης λαμβάνεται υπόψη το συνολικό ποσό της ενίσχυσης,
 - οι απαλλασσόμενες ενισχύσεις μπορούν να σωρευθούν με οποιεσδήποτε άλλες κρατικές ενισχύσεις, εάν πρόκειται για διαφορετικές προσδιορισμένες δαπάνες,
 - δεν επιτρέπεται η σωρευση των απαλλασσόμενων ενισχύσεων με οποιεσδήποτε άλλες ενισχύσεις για τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, οι οποίες επικαλύπτονται πλήρως ή εν μέρει, εάν το αποτέλεσμα υπερβαίνει την υψηλότερη ένταση ενίσχυσης/το υψηλότερο ποσό ενίσχυσης που εφαρμόζεται στην ενίσχυση αυτή,
 - οι κρατικές ενισχύσεις που τυγχάνουν απαλλαγής δυνάμει του Καν. (ΕΕ) 651/2014 δεν σωρεύονται με οποιεσδήποτε ενισχύσεις ήσσονος σημασίας που αφορούν τις ίδιες επιλέξιμες δαπάνες, εάν η σωρευση αυτή θα οδηγήσει σε υπέρβαση της έντασης ενίσχυσης που προβλέπεται στο κεφάλαιο III του Καν. Ε.Ε. 651/2014.
3. Οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις, ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης. Το επιτόκιο που χρησιμοποιείται για την αναγωγή είναι το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης.

Γ. Πέρα των παραπάνω όρων χρήσης του άρθρου 14 του Καν. Ε.Ε. 651/2014 (Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις) ισχύουν οι παρακάτω πρόσθετες προϋποθέσεις:

i) Γενικοί όροι:

Το άρθρο 14 του Καν. Ε.Ε. 651/2014 **δεν εφαρμόζεται:**

1. στις ενισχύσεις που ευνοούν δραστηριότητες στον τομέα του χάλυβα, στον τομέα του άνθρακα, στον ναυπηγικό τομέα, στον τομέα των συνθετικών ινών, στον τομέα των μεταφορών και στη συναφή υποδομή, καθώς και στην παραγωγή, διανομή και τις υποδομές ενέργειας.
2. στις περιφερειακές ενισχύσεις υπό μορφή καθεστώτων που στοχεύουν σε περιορισμένο αριθμό συγκεκριμένων τομέων οικονομικής δραστηριότητας τα καθεστώτα που αφορούν τουριστικές δραστηριότητες, υποδομές ευρυζωνικών δικτύων ή τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων δεν θεωρείται ότι στοχεύουν σε συγκεκριμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας.

ii) Ειδικοί όροι άρθρου 14 του Καν. Ε.Ε. 651/2014

1. Οι Περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις συμβιβάζονται και απαλλάσσονται από την υποχρέωση κοινοποίησης, εάν πληρούνται οι γενικοί όροι συμβατότητας και οι όροι του άρθρου αυτού.
2. Στις ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης, οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται για αρχικές επενδύσεις, ανεξάρτητα από το μέγεθος του δικαιούχου. Στις ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο γ) της Συνθήκης, οι ενισχύσεις μπορούν να χορηγούνται σε ΜΜΕ για οποιαδήποτε μορφή αρχικής επένδυσης. Οι ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις χορηγούνται μόνο για αρχική επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα στη συγκεκριμένη περιοχή. Οι ενισχύσεις χορηγούνται αποκλειστικά για αρχικές επενδύσεις σύμφωνα με τον σχετικό ορισμό
3. Επιλέξιμες είναι οι επενδυτικές δαπάνες για ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού
4. Διατήρηση της επένδυσης στην περιοχή για τουλάχιστον 3 έτη για τις Μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ).
5. Τα αποκτώμενα στοιχεία ενεργητικού πρέπει να είναι καινούρια.
6. Για δαπάνες που συνδέονται με τη μίσθωση για γήπεδα και κτήρια, **η μίσθωση πρέπει να συνεχίζεται για τουλάχιστον τρία έτη (ΜΜΕ) μετά την ολοκλήρωση του έργου.**

7. Για απόκτηση περιουσιακών στοιχείων στο πλαίσιο της αρχικής επένδυσης, μόνον οι δαπάνες για αγορά από τρίτους που δεν σχετίζονται με τον αγοραστή, εφόσον η συναλλαγή πραγματοποιείται υπό τους όρους της αγοράς. Εάν έχει ήδη χορηγηθεί ενίσχυση για στοιχεία ενεργητικού πριν από την αγορά τους, το εν λόγω κόστος αφαιρείται από τις επιλέξιμες δαπάνες. Αν Μέλος της οικογένειας ή υπάλληλος του αρχικού ιδιοκτήτη αναλαμβάνει μια μικρή επιχείρηση, τότε δεν ισχύει ο όρος για αγορά από τρίτους που δεν σχετίζονται με τον αγοραστή. Η απόκτηση μετοχών δεν συνιστά αρχική επένδυση.
8. Όσον αφορά ενισχύσεις που χορηγούνται για διαφοροποίηση υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, οι επιλέξιμες δαπάνες πρέπει να υπερβαίνουν κατά τουλάχιστον 200% τη λογιστική αξία (ένα έτος πριν από την έναρξη των εργασιών) των στοιχείων ενεργητικού που επαναχρησιμοποιούνται.
9. Οι δαπάνες για άυλα στοιχεία ενεργητικού είναι επιλέξιμες εάν τα εν λόγω στοιχεία:
 - χρησιμοποιούνται αποκλειστικά στην επιχειρηματική εγκατάσταση που λαμβάνει την ενίσχυση,
 - είναι αποσβεστέα
 - αγοράζονται σύμφωνα με τους όρους της αγοράς από τρίτους που δεν έχουν σχέση με τον αγοραστή,
 - περιλαμβάνονται στα στοιχεία ενεργητικού του δικαιούχου και παραμένουν συνδεδεμένα με το ενισχυόμενο έργο επί τουλάχιστον πέντε έτη (τρία έτη για τις ΜΜΕ),
 - για μεγάλες επιχειρήσεις: ανώτατο ποσοστό 50% των συνολικών επιλέξιμων επενδυτικών δαπανών για την αρχική επένδυση
10. Η Ένταση ενίσχυσης, δεν υπερβαίνει τη μέγιστη ένταση ενίσχυσης που προσδιορίζεται στον χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων κατά την ημερομηνία χορήγησης της ενίσχυσης.
11. Ενιαίο επενδυτικό έργο: Αρχική επένδυση σε άλλη ενισχυόμενη επένδυση —ίδιος δικαιούχος (σε επίπεδο ομίλου)— εντός τριών ετών από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών στην ίδια περιφέρεια NUTS3 (νομός) θεωρείται ότι ανήκει σε ενιαίο επενδυτικό έργο. Σε περίπτωση μεγάλου επενδυτικού έργου, το συνολικό ποσό της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το προσαρμοσμένο ποσό ενίσχυσης για μεγάλα επενδυτικά έργα.
12. **Η συμμετοχή του δικαιούχου ανέρχεται τουλάχιστον στο 25% των επιλέξιμων δαπανών είτε μέσω ιδίων πόρων είτε μέσω εξωτερικής χρηματοδότησης, και με μορφή που δεν περιέχει στοιχεία κρατικής ενίσχυσης.**
13. Ο δικαιούχος επιβεβαιώνει ότι, κατά τα δύο έτη που προηγούνται της αίτησης για ενίσχυση, δεν έχει προβεί σε μετεγκατάσταση στην επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία θα πραγματοποιηθεί η αρχική επένδυση για την οποία ζητείται η ενίσχυση, και δεσμεύεται ότι δεν θα το πράξει εντός μέγιστης περιόδου δύο ετών μετά την ολοκλήρωση της αρχικής επένδυσης για την οποία ζητείται η ενίσχυση.

A.2. Κριτήρια Επιλεξιμότητας / Αποκλεισμού Πράξεων – Οδηγίες για την εξέτασή τους

Τα κριτήρια επιλεξιμότητας πράξεων έχουν στόχο να διασφαλίσουν τις ελάχιστες προϋποθέσεις που προβλέπονται στο κανονιστικό πλαίσιο, στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 και στην πρόσκληση. Η αίτηση στήριξης θα πρέπει να πληροί όλα τα κριτήρια επιλεξιμότητας, εκτός αυτών που δε δύναται να εφαρμοστούν (δεν σχετίζονται με την προτεινόμενη πράξη).

ΠΡΟΣΟΧΗ! Όσοι υποψήφιοι δεν πληρούν τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή όσοι δεν προσκομίσουν κάποιο ή όλα τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την απόδειξη των εν λόγω κριτηρίων, **αποκλείονται** από την περαιτέρω διαδικασία.

Στο πλαίσιο αυτό για όλες τις προκηρυσσόμενες δράσεις / υποδράσεις τα κριτήρια επιλεξιμότητας είναι τα εξής:

1. Εμπρόθεσμη ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης και αποστολή του αποδεικτικού κατάθεσης και του επισυναπτόμενου υλικού στην ΟΤΔ στην προθεσμία που ορίζεται από την προκήρυξη.

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται η ημερομηνία οριστικής υποβολής της ηλεκτρονικής αίτησης στήριξης στο ΠΣΚΕ σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα πρόσκληση, καθώς και η ημερομηνία υποβολής του σχετικού φακέλου υποψηφιότητας του έργου στην ΟΤΔ.

Εξετάζεται επίσης, εάν η Αίτηση Στήριξης και το Παράρτημα αυτής **έχουν συνταχθεί σύμφωνα με το υπόδειγμα της Πρόσκλησης** (αν χρησιμοποιήθηκαν τα τυποποιημένα έντυπα), και η τυπική πληρότητα της αίτησης στήριξης (συμπλήρωση όλων των απαιτούμενων κατά περίπτωση πεδίων).

Επιπλέον υποβάλλεται η Υπεύθυνη Δήλωση ανάλογα διαμορφωμένη.

Κατά τη φάση εξέτασης τυχών συμπληρωματικών στοιχείων – διευκρινίσεων, εξετάζεται αν αυτά υποβλήθηκαν εντός της καθορισμένης προθεσμίας.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Η εκτυπωμένη φόρμα υποβολής της αίτησης στήριξης από το ΠΣΚΕ και
- ο αριθμός πρωτοκόλλου κατάθεσης του φακέλου υποψηφιότητας με όλα τα συνημμένα στο πρωτόκολλο της ΑΝ.Η.

2. Η πρόταση συνοδεύεται από μελέτη βιωσιμότητας, σύμφωνα με το υπόδειγμα.

Εξέταση κριτηρίου:

Ο δυνητικός δικαιούχος θα πρέπει να συμπληρώσει σωστά το υπόδειγμα της μελέτης βιωσιμότητας, ανάλογα με τη φύση του έργου, λαμβάνοντας υπόψη και τις μακροχρόνιες υποχρεώσεις σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο άρθρο 21 της πρόσκλησης.

Επισημαίνεται ότι κατά τη σύνταξη της μελέτης, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα όσα ορίζονται στην ΥΑ 13214 (30.11.2017) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει (άρθρο 30).

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Μελέτη βιωσιμότητας, σύμφωνα με το υπόδειγμα του παραρτήματος Γ.4 του παρόντος οδηγού.

3. Η πρόταση συνοδεύεται από αναλυτικό προϋπολογισμό εργασιών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο υπόδειγμα της αίτησης στήριξης, αποδεικνύεται το εύλογο κόστος των δαπανών και τηρούνται τα ανώτερα όρια του αιτούμενου προϋπολογισμού

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται:

- (α) αν η πρόταση συνοδεύεται από **αναλυτικό προϋπολογισμό** (είδος, ποσότητες, τιμή μονάδας, σύνολο κλπ) σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα και τις οδηγίες της πρόσκλησης,
- (β) τεκμηριώνεται το **είδος και το ύψος** των δαπανών, ώστε αυτές να συνάδουν με τη φύση, τους στόχους και τη λειτουργικότητα του επενδυτικού σχεδίου,
- (γ) το **εύλογο** κόστος των δαπανών, όπως περιγράφεται στο κεφάλαιο Α.5 του παρόντος ενημερωτικού οδηγού.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Αναλυτικός προϋπολογισμός προτεινόμενης πράξης, σύμφωνα με το υπόδειγμα και τις οδηγίες του παραρτήματος Γ.3 της παρούσας πρόσκλησης, ο οποίος θα πρέπει να συμφωνεί με τον «**Συγκεντρωτικό Πίνακα Δαπανών**» της **φόρμας υποβολής στο ΠΣΚΕ**,
- στοιχεία τεκμηρίωσης κόστους εργασιών εφόσον απαιτείται (σε περίπτωση νέας εργασίας ή νέας τιμής στις κτιριακές εργασίες, μοναδικότητας του προϊόντος κλπ),
- για όλες τις δαπάνες εκτός κτιριακών εργασιών, συνημμένες προσφορές για την τεκμηρίωση του εύλογου κόστους (όπου απαιτείται).

4. Αποδεικνύεται η κατοχή ή η χρήση του ακινήτου, στο οποίο προβλέπεται η υλοποίηση της πρότασης.

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζονται κατά περίπτωση τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την απόδειξη του κριτηρίου.

Σε περίπτωση πράξεων που περιλαμβάνουν επενδύσεις σε νέες ή υφιστάμενες υποδομές, απαιτούνται είτε αποδεικτικά ιδιοκτησίας στο όνομα του δικαιούχου είτε μακροχρόνια μίσθωση που να καλύπτει χρονική περίοδο, τουλάχιστον **δεκαπέντε (15) έτη** επί του γηπέδου ή του οικοπέδου ή/και του ακινήτου, στις οποίες πραγματοποιούνται οι επενδύσεις.

Σε περίπτωση εκσυγχρονισμού χωρίς επέμβαση στον φέροντα οργανισμό του κτιρίου ή σε περίπτωση μικρών προσθηκών που συμπληρώνουν την λειτουργικότητα του κτιρίου οι οποίες σε κάθε περίπτωση αποτελούν λιγότερο από το 10% του αιτούμενου κόστους, **εννέα (9) έτη**.

Κατά την υποβολή της αίτησης στήριξης στο ΤΠ, γίνονται δεκτά **προσύμφωνα** μίσθωσης ή αγοράς γηπέδου ή του οικοπέδου ή/και του ακινήτου (υπό την προϋπόθεση να μην αποτελούν ανάληψη υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση έτσι ώστε να πληρείται ο χαρακτήρας κινήτρου στην περίπτωση επενδύσεων που υλοποιούνται βάσει του Καν. ΕΕ 651/2014).

Οι παραπάνω χρονικοί περίοδοι, **υπολογίζονται από την ημερομηνία δημοσιοποίησης της πρόσκλησης**, ανεξάρτητα από την ημερομηνία υπογραφής των σχετικών εγγράφων. Σε κάθε περίπτωση η ημερομηνία υπογραφής τους θα πρέπει να είναι πριν την υποβολή της αίτησης στήριξης.

Επιπλέον, σε κάθε περίπτωση το γήπεδο ή το οικόπεδο ή το ακίνητο θα πρέπει να είναι ελεύθερο βαρών, εκτός της περίπτωσης που το βάρος έχει προκύψει από επιχειρηματικό δάνειο για την ίδια φύση επένδυσης ή θα προκύψει από επιχειρηματικό δάνειο για την υλοποίηση της πρότασης ή από δάνειο για την αντιμετώπιση φυσικής καταστροφής, από την οποία επλήγη η επιχείρηση.

Το κριτήριο δεν αφορά προτάσεις, οι οποίες περιλαμβάνουν μόνο άυλες ενέργειες.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Αποδεικτικά ιδιοκτησίας κατά περίπτωση σύμφωνα με τα αναγραφόμενα παραπάνω.
- Υπεύθυνη Δήλωση Δικαιούχου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.5.

Επισημαίνεται ότι **κατά τη διαδικασία υπογραφής των συμβάσεων** για τις επιλεχθείσες προτάσεις, θα απαιτηθεί (με ποινή απένταξης) η υποβολή:

- Πιστοποιητικού μεταγραφής
- Πιστοποιητικού βαρών
- Πιστοποιητικού μη διεκδικήσεων
- Πιστοποιητικού ιδιοκτησίας

5. Η πρόταση είναι σύμφωνη με την περιγραφή, τους όρους και περιορισμούς της προκηρυσσόμενης υποδράσης.

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται αν **ο συνολικός προτεινόμενος προϋπολογισμός** της πρότασης δεν υπερβαίνει το όριο που καθορίζεται στο ΠΑΑ. Ειδικότερα, μέγιστος προϋπολογισμός πράξεων και επιλέξιμος προϋπολογισμός 600.000€, σε περίπτωση μη άυλων πράξεων και 100.000€ σε περίπτωση άυλων πράξεων. Σε περίπτωση χρήσης του Καν 1407/2013 από τον δικαιούχο, η ενίσχυση δεν μπορεί να υπερβαίνει τις 200.000€ Δημόσια Δαπάνη, συναθροίζοντας και τυχόν ενισχύσεις που έχουν ληφθεί ή θα ληφθούν, από άλλα μέτρα από το καθεστώς de minimis, σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης.

Εξετάζεται η περιγραφή του φυσικού αντικείμενου, καθώς και τα σχετικά δικαιολογητικά, τα οποία θα πρέπει να είναι σύμφωνα με τα αναγραφόμενα στη σχετική υποδράση, όπως περιγράφονται στον παρόντα οδηγό αλλά και στο εγκεκριμένο αναμορφωμένο τοπικό πρόγραμμα.

Επιπλέον, εξετάζεται ο τομέας δραστηριότητας (ΚΑΔ) στον οποίο θα δραστηριοποιηθεί ο υποψήφιος δικαιούχος, ο οποίος πρέπει να ανήκει στους επιλέξιμους τομείς δραστηριότητας (ΚΑΔ) της παρούσας πρόσκλησης.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Παράρτημα Γ2, «Συμπληρωματικά στοιχεία αίτησης στήριξης»
- Όλα τα σχετικά συνημμένα δικαιολογητικά της πρότασης.
- Υπεύθυνη Δήλωση de minimis (στις περιπτώσεις που η πράξη εμπίπτει στον ΚΑΝ 1407/2014)
- Βεβαίωση για την ελλειμματικότητα της μεταποιητικής υποδομής από την αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας Κρήτης.

6. Υπάρχουν ή πρόκειται να δημιουργηθούν υποδομές διευκόλυνσης πρόσβασης των ΑΜΕΑ

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται πώς η προτεινόμενη πράξη εξασφαλίζει την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία. Για το κριτήριο, η θετική απάντηση καλύπτει τις ακόλουθες περιπτώσεις: α) στην πράξη προβλέπονται όλες οι απαιτήσεις, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, ώστε να εξασφαλίζεται η προσβασιμότητα στα ΑμεΑ, β) Δεν προβλέπονται απαιτήσεις για την εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα ΑμεΑ, λαμβάνοντας υπόψη τη φύση της πράξης. Για την εξέταση του κριτηρίου θα ληφθεί υπόψη ο σχετικός οδηγός του ΕΣΠΑ 2014-2020 για την εξειδίκευση του κριτηρίου: «Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία» (συνημμένο του παρόντος οδηγού).

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής στο ΠΣΚΕ και Παράρτημα Γ2, «Συμπληρωματικά στοιχεία αίτησης στήριξης»

- Αρχιτεκτονικά σχέδια στα οποία προβλέπεται η προσβασιμότητα ΑΜΕΑ (ράμπες, WC ΑΜΕΑ , ανελκυστήρες κλπ)
- Αιτούμενος προϋπολογισμός (πρόβλεψη ειδικού εξοπλισμού για ΑΜΕΑ)
- Έκθεση τεκμηρίωσης εξασφάλισης της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία.

7. Η πρόταση αφορά στην περιοχή εφαρμογής ή υλοποιείται εντός της περιοχής εφαρμογής της προκηρυσσόμενης υποδράσης του τοπικού προγράμματος

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται η θέση υλοποίησης της επένδυσης, σύμφωνα με τα συνημμένα δικαιολογητικά, η οποία θα πρέπει να βρίσκεται εντός της περιοχής παρέμβασης, όπως αυτή ορίζεται στην παρούσα πρόσκληση και όπως εξειδικεύεται στην κάθε υποδράση.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής στο ΠΣΚΕ και Παράρτημα Γ2, «Συμπληρωματικά στοιχεία αίτησης στήριξης»
- Τίτλος ιδιοκτησίας ή άλλα στοιχεία που προσδιορίζουν τη θέση του ακινήτου στα οποία αναγράφεται η ακριβής θέση στην οποία γίνεται η παρέμβαση (τοπογραφικό διάγραμμα (εάν απαιτείται από τη φύση της πρότασης)).

8. Για πρόταση εκσυγχρονισμού (φυσικό αντικείμενο):

α) δεν έχει υπάρξει προηγούμενη ενίσχυση του ίδιου φυσικού αντικείμενου από αναπτυξιακά προγράμματα, ή

β) στην περίπτωση προηγούμενης ενίσχυσης για το ίδιο φυσικό αντικείμενο έχει παρέλθει κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης πενταετία από την απόφαση αποπληρωμής του.

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται αν οι αιτούμενες δαπάνες έχουν χρηματοδοτηθεί ξανά από αναπτυξιακά προγράμματα. Σε περίπτωση που έχουν χρηματοδοτηθεί, εξετάζεται αν έχει παρέλθει πενταετία από την απόφαση αποπληρωμής του έργου.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Υπεύθυνη δήλωση δικαιούχου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.5
- Σχετικά στοιχεία που δείχνουν τις χρηματοδοτούμενες δαπάνες του έργου και την ημερομηνία αποπληρωμής του, σε περίπτωση που η επιχείρηση έχει χρηματοδοτηθεί την τελευταία πενταετία για τη δράση αυτή.

9. Η πρόταση δεν έχει ενταχθεί / οριστικά υπαχθεί σε άλλο πρόγραμμα / καθεστώς της 5ης προγραμματικής περιόδου για το ίδιο φυσικό αντικείμενο.

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται αν η πρόταση έχει υπαχθεί σε άλλο αναπτυξιακό πρόγραμμα / καθεστώς της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Υπεύθυνη δήλωση δικαιούχου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.5

10. Η πρόταση, εφόσον περιλαμβάνει υποδομές διανυκτέρευσης: πληροί τους όρους και τις προϋποθέσεις της ΚΥΑ 2986/2-12-2016, όπως ισχύει κάθε φορά

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται, η συμφωνία της πρότασης με τους όρους και τις προϋποθέσεις της ΚΥΑ 2986/2-12-2016, όπως ισχύει κάθε φορά (κατηγορία υποδομής, προβλεπόμενη δυναμικότητα κλπ).

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ και Παράρτημα Γ2
- Αρχιτεκτονικά σχέδια
- Σχετικές εγκρίσεις – αδειοδοτήσεις, εφόσον υπάρχουν.
- Σε περίπτωση «Ενοικιαζόμενων επιπλωμένων δωματίων – διαμερισμάτων» απαιτούνται επιπλέον, αναλυτική εμβαδομέτρηση ανά δωμάτιο - διαμέρισμα, και Πίνακας μοριοδότησης κατάταξης κλειδιών.
- Σε περίπτωση κύριων ξενοδοχειακών καταλυμάτων, απαιτείται επίσης αναλυτική εμβαδομέτρηση.

11. Σε περίπτωση που η πρόταση, αφορά αποκλειστικά ή εν μέρει τον οινοτουρισμό με την έννοια του Ν. 4276/2014 (ΦΕΚ 155/Α/30-7-2014), τηρούνται στο σύνολό τους ή στο μέρος που αναλογεί στην επένδυση οι προδιαγραφές της ΚΥΑ 1746/21-01-2015 (ΦΕΚ 135/Β/2015)

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται αν μέρος ή το σύνολο της πρότασης αφορά στον οινοτουρισμό, όπως ορίζεται στο σχετικό Νόμο και αν τηρούνται ή προτείνονται οι αντίστοιχες προδιαγραφές.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ και Παράρτημα Γ2
- Ειδικό «Σήμα Επισκέψιμου Οινοποιείου» σε ισχύ (για τα υφιστάμενα επισκέψιμα οινοποιεία)
- Σχετικές δαπάνες από τον αναλυτικό προϋπολογισμό, που σχετίζονται με το επισκέψιμο οινοποιείο, καθώς και τα σχετικά αρχιτεκτονικά σχέδια.

12. Η πρόταση (είτε εκσυγχρονισμού, είτε ιδρύσεως) αφορά ολοκληρωμένο και λειτουργικό φυσικό αντικείμενο.

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται η περιγραφή του φυσικού αντικείμενου σε σχέση με τα αρχιτεκτονικά σχέδια και τον αναλυτικό αιτούμενο προϋπολογισμό. Έργα των οποίων το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο δεν συνιστά ολοκληρωμένο και λειτουργικό χαρακτήρα δεν είναι επιλέξιμες για ενίσχυση.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ και Παράρτημα Γ2
- Αναλυτικός προϋπολογισμός δαπανών με τα αντίστοιχα αρχιτεκτονικά σχέδια, με τα οποία θα τεκμηριώνεται ολοκληρωμένος και λειτουργικός χαρακτήρας της επένδυσης.

13. Το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της προτεινόμενης πράξης εμπίπτει στην οριζόμενη στην πρόσκληση περίοδο επιλεξιμότητας και η πράξη δύναται να υλοποιηθεί εντός της περιόδου αυτής.

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται αν το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της προτεινόμενης πράξης εμπίπτει εντός της περιόδου επιλεξιμότητας του ΠΑΑ 2014-2020 και της ειδικότερης επιλέξιμης περιόδου που ορίζεται στην πρόσκληση. Επίσης, εξετάζεται αν η προτεινόμενη πράξη δύναται να υλοποιηθεί εντός της περιόδου αυτής.

Το κριτήριο εξετάζεται λαμβάνοντας υπόψη το φυσικό αντικείμενο, τη μέθοδο υλοποίησης, τους ενδεχόμενους κινδύνους που συνδέονται με την υλοποίηση της πράξης, το επίπεδο ωριμότητας της πράξης, τα χρονοδιαγράμματα συναφών πράξεων που έχουν υλοποιηθεί στο παρελθόν και άλλα διαθέσιμα εργαλεία.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ και Παράρτημα Γ2
- Το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα έργου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.3 του παρόντος οδηγού.
- Στοιχεία ετοιμότητας του έργου.

14. Στην πρόταση δεν δηλώνονται ψευδή και αναληθή στοιχεία.

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζονται όλα τα στοιχεία της πρότασης. Σε περίπτωση που ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβει ενίσχυση, η αίτηση στήριξης απορρίπτεται στην τρέχουσα πρόκληση και δεν έχει δικαίωμα κατάθεσης αίτησης στήριξης σε προσκλήσεις του τρέχοντος και του επόμενου ημερολογιακού έτους της διαπίστωσης για όλα τα ΤΠ. Για τις ανάγκες της διαδικασίας αυτής η ΟΤΔ που διαπιστώνει την δήλωση ψευδών στοιχείων σε μια αίτηση στήριξης, κοινοποιεί τα στοιχεία του δικαιούχου στην ΕΥΕ ΠΑΑ, η οποία με ευθύνη της ενημερώνει όλες τις ΟΤΔ.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 και όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά
- Υπεύθυνη δήλωση δικαιούχου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.5

15. Για υφιστάμενες επιχειρήσεις: να εξασφαλίζεται η νόμιμη λειτουργία τους κατά την αίτηση.

Εξέταση κριτηρίου:

Στις περιπτώσεις εκσυγχρονισμού, εξετάζεται αν οι υφιστάμενες επιχειρήσεις λειτουργούν νόμιμα.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Έναρξη εργασιών taxisnet, Άδεια λειτουργίας, σήμα ΕΟΤ (για καταλύματα)

16. Για υφιστάμενες επιχειρήσεις: να μην συνιστούν προβληματική επιχείρηση κατά την έννοια των κοινοτικών κατευθυντήριων γραμμών όσον αφορά κρατικές ενισχύσεις για τη διάσωση και αναδιάρθρωση προβληματικών επιχειρήσεων, κατά την χορήγηση της ενίσχυσης.

Εξέταση κριτηρίου:

Στις περιπτώσεις εκσυγχρονισμού, εξετάζεται αν η υφιστάμενη επιχείρηση είναι προβληματική. Βλέπε Κεφάλαιο Β2, του παρόντος ενημερωτικού οδηγού «Ορισμός προβληματικών επιχειρήσεων».

Στις δράσεις που χρησιμοποιείται ο Καν. (ΕΕ) 1407/2013 και ο Καν. (ΕΕ) 1305/2013 το κριτήριο δεν λαμβάνεται υπόψη.

Μία από τις βασικές προϋποθέσεις (άρ.1 παρ. 4γ του Καν.) συμβατότητας με τον Καν. (Ε.Ε.) 651/2014 είναι η μη ενίσχυση προβληματικών επιχειρήσεων. Προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση του Κανονισμού στο σημείο αυτό πρέπει κατά την φάση της υποβολής να δηλώνει υπευθύνως από την αιτούμενη την ενίσχυση επιχείρηση, ότι η επιχείρηση δεν είναι προβληματική σύμφωνα με τα αναφερθέντα στον ορισμό του άρθρου 2 σημείο 18 του Κανονισμού. Στην συνέχεια και προκειμένου να αξιολογηθεί από την ΟΤΔ εάν μία επιχείρηση είναι προβληματική ή όχι, **πρέπει να προσκομίζονται από την αιτούμενη την ενίσχυση επιχείρηση τα κάτωθι δικαιολογητικά:**

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2
- Υπεύθυνη δήλωση δικαιούχου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.5.
- Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σημείο Β, του κεφαλαίου Β.2 του παρόντος ενημερωτικού οδηγού της πρόσκλησης.

17. Η μορφή του υποψήφιου είναι σύμφωνη με τα προβλεπόμενα στην ΥΑ 13214/2017, όπως ισχύει κάθε φορά, καθώς και στη σχετική πρόσκληση, όπως εξειδικεύεται σε κάθε υποδράση.

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται η νομική μορφή του δικαιούχου, η οποία θα πρέπει να είναι σύμφωνη με τα οριζόμενα στο άρθρο 3 της πρόσκλησης, καθώς και με τα αναφερόμενα στην αντίστοιχη υποδράση στον παρόντα οδηγό, κεφάλαιο Α.1. Ειδικότερα εξετάζονται τα εξής:

- αν ο υποψήφιος δικαιούχος έχει συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας του κατά την υποβολή της πρότασης. Στην περίπτωση προσωπικών εταιρειών, ο περιορισμός ισχύει για όλα τα μέλη τους. Ο περιορισμός δεν ισχύει για τις ανώνυμες εταιρείες (ΑΕ), της εταιρείες περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ), τις ΙΚΕ και τους Συνεταιρισμούς,
- σε περίπτωση που ο δικαιούχος είναι δημόσιος υπάλληλος ή εργαζόμενος σε ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ αν υπάρχουν οι σχετικές άδειες που αναφέρονται στα δικαιολογητικά,
- αν υπάρχει θέμα λύσης, εκκαθάρισης ή πτώχευσης (σημειώνεται ότι **κατά την ένταξη** θα προσκομισθούν τα κατάλληλα δικαιολογητικά δηλαδή πιστοποιητικά αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής έκδοσης τελευταίου εξαμήνου, που τεκμηριώνουν ότι δεν υπάρχει θέμα πτώχευσης για τα φυσικά πρόσωπα. Αντίστοιχα, για τα νομικά πρόσωπα, θα προσκομισθούν δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν ότι δεν υπάρχει θέμα λύσης, εκκαθάρισης ή πτώχευσης),
- αν μέχρι και το χρόνο υποβολής της πρότασης έχουν επιβληθεί διοικητικές κυρώσεις για παραβίαση Κοινοτικών Κανονισμών ή Εθνικής Νομοθεσίας σε σχέση με την υλοποίηση έργων,
- αν ο υποψήφιος δικαιούχος είναι μέλος του υπηρεσιακού πυρήνα της ΟΤΔ, στέλεχος της Αναπτυξιακής Ηρακλείου ή εκπρόσωπος φορέα μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου της ΑΝ.Η ή της Επιτροπής Διαχείρισης του Τοπικού Προγράμματος (ΕΔΠ) της ΑΝ.Η. ,
- αν ο υποψήφιος δικαιούχος είναι εξωχώρια / υπεράκτια εταιρεία,
- αν στο δικαιούχο έχουν υποβληθεί πρόστιμα τα οποία έχουν τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, για παραβάσεις εργατικής νομοθεσίας και ειδικότερα για παράβαση «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας (3 πρόστιμα / 3 έλεγχοι) ή αδήλωτη εργασία (2 πρόστιμα / 2 έλεγχοι),
- αν εκκρεμεί για το δικαιούχο εντολή ανάκτησης εκδοθείσα βάσει προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής ή του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ).

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Για φυσικά πρόσωπα:
 - ✓ έντυπο Ε1 έτους 2018
 - ✓ Φωτοαντίγραφο ταυτότητας ή διαβατηρίου.
- Για τις υφιστάμενες επιχειρήσεις:
 - ✓ Φωτοαντίγραφο ταυτότητας ή διαβατηρίου. Στην περίπτωση προσωπικών εταιρειών, απαιτείται για όλα τα μέλη.
 - ✓ Βεβαίωση Έναρξης Δραστηριότητας ΑΑΔΕ (από την οποία να προκύπτει το καθεστώς ΦΠΑ και οι ΚΑΔ δραστηριότητας).
 - ✓ Κατά περίπτωση έντυπα Ε1, Ν, Ε3, Ε5, ισολογισμοί της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης.
 - ✓ Υπεύθυνη Δήλωση θεωρημένη, ότι η υφιστάμενη επιχείρηση είναι πολύ μικρή ΜΜΕ. Η δήλωση διαμορφώνεται σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.6 του παρόντος οδηγού.
- Στις περιπτώσεις νομικών προσώπων:
 - ✓ καταστατικό και τυχόν ΦΕΚ τροποποιήσεων αυτού ή σχέδιο καταστατικού (στις περιπτώσεις υπό σύστασης εταιρειών),
 - ✓ ΦΕΚ ορισμού νόμιμου εκπροσώπου,
 - ✓ Φωτοαντίγραφο ταυτότητας ή διαβατηρίου του νόμιμου εκπροσώπου,
 - ✓ πίνακας μετόχων/εταίρων από ειδικό βιβλίο κατά την καταληκτική ημερομηνία,
 - ✓ Απόφαση αρμοδίου οργάνου για την υποβολή της πρότασης

- Στην περίπτωση που ο δικαιούχος είναι Δημόσιος Υπάλληλος, ή εργαζόμενος σε ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ, άδεια για άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας από υπηρεσιακό συμβούλιο ή άλλο αρμόδιο όργανο ή βεβαίωση του ΝΠΙΔ ότι δεν κωλύεται από διατάξεις του καταστατικού του. Το κριτήριο δεν εξετάζεται στην περίπτωση Συνεταιρισμών. Σε περίπτωση εταιρειών εξετάζεται το κριτήριο για το σύνολο των εταιρών / μετόχων.
- Υπεύθυνη δήλωση δικαιούχου (για όλες τις περιπτώσεις φυσικών ή νομικών προσώπων) σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.5.
- Φορολογική ενημερότητα.

18. Ο υποψήφιος αποδεικνύει την ύπαρξη ίδιας συμμετοχής σύμφωνα με το χρηματοδοτικό σχήμα. Σε περίπτωση χρήσης του Άρθρου 14 του Καν 651/2014 έχει προσκομιστεί αποδεικτικό κατοχής ιδιωτικών κεφαλαίων που αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 25% του προϋπολογισμού της πράξης.

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζονται τα αποδεικτικά στοιχεία για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής (σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 1.3.2 της παρούσας πρόσκλησης) του χρηματοδοτικού σχήματος που δηλώνει ο υποψήφιος δικαιούχος στη φόρμα υποβολής στο ΠΣΚΕ και στα συμπληρωματικά στοιχεία της πρότασης.

Τονίζεται ότι ο δικαιούχος πρέπει να αποδεικνύει ότι διαθέτει ίδιους πόρους (καταθέσεις, μετοχές, ομόλογα κλπ) σε ποσοστό τουλάχιστον **20%** του συνολικού προϋπολογισμού του προτεινόμενου έργου.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

Προσκομίζονται κατά περίπτωση:

Για τις ατομικές επιχειρήσεις:

- Υπεύθυνη Δήλωση δικαιούχου για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής (η προσκόμιση Υπεύθυνης Δήλωσης βαθμολογείται με μηδέν (0) ή
- Σχετικό τραπεζικό έγγραφο για τους διαθέσιμους ίδιους πόρους του υποψήφιου δικαιούχου με δέσμευση (υπεύθυνη δήλωση) του δικαιούχου ότι το ποσό θα διατεθεί για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής ή / και
- Βεβαιώσεις κατοχής κινητών αξιών (ομολόγων, μετοχών εισηγμένων εταιρειών, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων) στις οποίες αποτιμάται η τρέχουσα αξία τους της τελευταίας ημέρας του προηγούμενου μήνα πριν την ημερομηνία της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.
- Σχετικό τραπεζικό έγγραφο για την πρόθεση δανειοδότησης για την κάλυψη του υπολοίπου της ίδιας συμμετοχής.

Για νομικά πρόσωπα:

- Υπεύθυνη Δήλωση δικαιούχου για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής (η προσκόμιση Υπεύθυνης Δήλωσης βαθμολογείται με μηδέν (0) ή
- Σχετικό τραπεζικό έγγραφο για τους διαθέσιμους ίδιους πόρους του νομικού προσώπου με βεβαίωση του νόμιμου εκπροσώπου, ότι το ποσό προέρχεται από τους εταίρους / μετόχους και προορίζεται για αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και κάλυψη της ίδιας συμμετοχής ή / και
- Βεβαιώσεις τραπεζικών λογαριασμών των εταιρών / μετόχων με παράλληλη δέσμευσή τους (υπεύθυνη δήλωση) ότι τα ποσά θα διατεθούν για την αύξηση μετοχικού / εταιρικού κεφαλαίου για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής ή / και
- Βεβαιώσεις κατοχής κινητών αξιών (ομολόγων, μετοχών εισηγμένων εταιρειών, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων) στις οποίες αποτιμάται η τρέχουσα αξία τους της τελευταίας ημέρας του προηγούμενου μήνα πριν την ημερομηνία της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.
- Σχετικό τραπεζικό έγγραφο για την πρόθεση δανειοδότησης για την κάλυψη του υπολοίπου της ίδιας συμμετοχής.

Υπό ίδρυση νομικά πρόσωπα:

- Τραπεζικοί λογαριασμοί των εταιρών / μετόχων, με παράλληλη δέσμευσή τους (υπεύθυνη δήλωση) ότι τα ποσά θα διατεθούν στο κεφάλαιο της εταιρείας για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής ή / και
- Βεβαιώσεις κατοχής κινητών αξιών (ομολόγων, μετοχών εισηγμένων εταιρειών, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων) στις οποίες αποτιμάται η τρέχουσα αξία τους της τελευταίας ημέρας του προηγούμενου μήνα πριν την ημερομηνία της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.
- Σχετικό τραπεζικό έγγραφο για την πρόθεση δανειοδότησης για την κάλυψη του υπολοίπου της ίδιας συμμετοχής.

Οι τραπεζικές βεβαιώσεις στις οποίες αναφέρονται τα διαθέσιμα υπόλοιπα των λογαριασμών των εταιρών/μετόχων της επιχείρησης θα πρέπει να έχουν εκδοθεί έως την προηγούμενη μέρα πριν την ημερομηνία της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και όχι προγενέστερη της τελευταίας ημέρας του προηγούμενου μήνα πριν την ημερομηνία της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. Η ημερομηνία διαθέσιμων υπολοίπων θα πρέπει να είναι η ίδια για όλες τις τραπεζικές βεβαιώσεις και για όλους τους εταίρους/μετόχους.

19. Δεν έχουν υποβληθεί περισσότερες από μία αιτήσεις στήριξης ανά ΑΦΜ στο πλαίσιο της ίδιας υποδράσης ανά ΤΠ για όλη την περίοδο 2014-2020.

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται η κατάθεση μόνο μίας αίτησης στήριξης ανά ΑΦΜ, ανά υποδράση στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης του ΤΠ. Επιτρέπεται η συμμετοχή φυσικού ή νομικού προσώπου σε περισσότερες από μια αιτήσεις στήριξης στο πλαίσιο της ίδιας Υποδράσης ανά ΤΠ, εφόσον τα ποσοστά συμμετοχής του στα Νομικά Πρόσωπα που καταθέτουν τις αιτήσεις στήριξης, δεν υπερβαίνουν αθροιστικά το 100% για όλη την περίοδο 2014 -2020. Στις περιπτώσεις Συνεταιρισμών, το κριτήριο εξετάζεται μόνο σε επίπεδο φορέα.

Δεν θεωρείται διαφορετική Υποδράση, η διαφοροποίηση μεταξύ Οριζόντιας εφαρμογής μιας Υποδράσης και εφαρμογής σε εξειδικευμένους τομείς, περιοχές ή δικαιούχους στο ίδιο ΤΠ εφόσον το περιεχόμενο της Υποδράσης είναι το ίδιο (Άρθρο 3 ΚΥΑ 2635/13-09-2017, (ΦΕΚ 3313/Β/20-09-2017)).

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 και όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά
- Υπεύθυνη δήλωση δικαιούχου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.5.

20. Τηρούνται οι ειδικοί Εθνικοί και Κοινοτικοί κανόνες.

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζονται τα παρακάτω:

- Ο δικαιούχος δεσμεύεται ότι θα τηρήσει τους εθνικούς και ενωσιακούς κανόνες περί δημοσιότητας και πληροφόρησης, όπως περιγράφονται στην παρούσα πρόσκληση.
- Ο δικαιούχος δεσμεύεται ότι θα τηρήσει τους εθνικούς και ενωσιακούς κανόνες που αφορούν στις κρατικές ενισχύσεις κατά το στάδιο της πρόσκλησης, της απόφασης ένταξης και πιθανών τροποποιήσεων αυτής, όπως περιγράφονται στην παρούσα πρόσκληση.
- Ο δικαιούχος δεσμεύεται ότι θα αποδεχτεί και θα διευκολύνει ελέγχους στην έδρα της πράξης, από την ΟΤΔ και τους αρμόδιους φορείς ελέγχου και ότι σε περίπτωση άρνησης ελέγχου επιστρέφεται το σύνολο της δημόσιας δαπάνης που καταβλήθηκε, με τη διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
- Η πράξη συνεκτιμά και προασπίζει την αρχή της ισότητας μεταξύ ανδρών και γυναικών
- Η πράξη αποτρέπει κάθε διάκριση λόγω φύλου, φυλής, εθνοτικής καταγωγής, θρησκείας, πεποιθήσεων, αναπηρίας, ηλικίας, γενετήσιου προσανατολισμού.

- Η πράξη σέβεται την αρχή της αειφόρου ανάπτυξης και διασφαλίζει την προώθηση των απαιτήσεων περιβαλλοντικής προστασίας, απόδοσης πόρων, μετριασμού κλιματικής αλλαγής και προστασίας βιοποικιλότητας, όπου εφαρμόζεται.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ,
- Υπεύθυνη δήλωση δικαιούχου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.3.

21. Πληρούνται όλες οι γενικές και ειδικές προϋποθέσεις του ΚΑΝ. (ΕΕ) 651/2014 και του εφαρμοζόμενου άρθρου

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται εάν η προτεινόμενη επένδυση πληροί όλες τις γενικές και ειδικές προϋποθέσεις του ΚΑΝ. (ΕΕ) 651/2014 και του εφαρμοζόμενου άρθρου. Συμπληρωματικά, υπενθυμίζεται ότι θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη και η αναλυτική Πρόσκληση για την Υποβολή Προτάσεων.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 και όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά

22. Πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις του Καν. Ε.Ε. 1407/2013

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται εάν η προτεινόμενη επένδυση πληροί όλες τις προϋποθέσεις του ΚΑΝ. (ΕΕ) 1407/2014. Συμπληρωματικά, υπενθυμίζεται ότι θα πρέπει να λαμβάνεται υπ' όψη και η αναλυτική Πρόσκληση για την Υποβολή Προτάσεων

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 και όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά
- Υπεύθυνη Δήλωση de minimis, σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.7.

23. Πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 65, παρ. 6 του Καν. 1303/2013.

Εξέταση κριτηρίου:

Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο, εξετάζεται αν το φυσικό αντικείμενο της προτεινόμενης πράξης δεν έχει περαιωθεί μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης. Η εξέταση του κριτηρίου γίνεται από την συνημμένη υπεύθυνη δήλωση του δικαιούχου και από επιτόπια επίσκεψη της ΟΤΔ.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Υπεύθυνη Δήλωση δικαιούχου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.5.

24. Άδεια περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται η ύπαρξη άδειας περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ή απαλλαγή) ή η ύπαρξη της σχετικής υπεύθυνης δήλωσης.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Άδεια περιβαλλοντικών επιπτώσεων, εφόσον υπάρχει.
- Σε διαφορετική περίπτωση, υποβάλλεται Υπεύθυνη Δήλωση στη οποία δηλώνεται ότι το συγκεκριμένο δικαιολογητικό θα υποβληθεί:
 - ✓ επτά (7) ημερολογιακές ημέρες από την δημοσιοποίηση του Πίνακα Αποτελεσμάτων, σε περίπτωση εγκεκριμένης αίτησης ή
 - ✓ επτά (7) ημερολογιακές ημέρες από την δημοσιοποίηση του Τελικού Πίνακα Κατάταξης, σε περίπτωση εγκεκριμένης αίτησης από την διαδικασία των ενστάσεων.

25. Εξετάζεται η εμπρόθεσμη υποβολή συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών στοιχείων

Εξέταση κριτηρίου:

Στην περίπτωση που ζητήθηκε η υποβολή από τον δυνητικό δικαιούχο συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών στοιχείων (σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση), εξετάζεται αν αυτά υποβλήθηκαν και εντός της καθορισμένης προθεσμίας, όπως αυτή ορίζεται στην παρούσα πρόσκληση.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Η εκτυπωμένη φόρμα υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων από το ΠΣΚΕ και
- ο αριθμός πρωτοκόλλου κατάθεσης της επιστολής των συμπληρωματικών / διευκρινιστικών στοιχείων με όλα τα συνημμένα στο πρωτόκολλο της ΑΝ.Η.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑΣ (ΑΠΟΚΛΕΙΣΜΟΥ)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2014-2020 (ΠΑΑ)

ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/LEADER ΜΕΣΑΡΑΣ

ΜΕΤΡΟ 19.2 ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (ΤΑΠΤοΚ)

ΟΤΔ: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ (ΑΝ.Η. ΑΑΕ ΟΤΑ)

α/α	Περιγραφή κριτηρίου	ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ			Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δ/Α	
1.	Εμπρόθεσμη ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης και αποστολή του αποδεικτικού κατάθεσης και του επισυναπτόμενου υλικού στην ΟΤΔ στην προθεσμία που ορίζεται από την προκήρυξη.				- Η εκτυπωμένη φόρμα υποβολής της αίτησης στήριξης από το ΠΣΚΕ και - Ο αριθμός πρωτοκόλλου κατάθεσης του φακέλου υποψηφιότητας με όλα τα συνημμένα στο πρωτόκολλο της ΑΝ.Η.
2.	Η πρόταση συνοδεύεται από μελέτη βιωσιμότητας σύμφωνα με το υπόδειγμα				- Μελέτη Βιωσιμότητας, σύμφωνα με το υπόδειγμα.
3.	Η πρόταση συνοδεύεται από αναλυτικό προϋπολογισμό εργασιών σύμφωνα με τα οριζόμενα στο υπόδειγμα της αίτησης στήριξης, αποδεικνύεται το εύλογο κόστος των δαπανών και τηρούνται τα ανώτερα όρια του αιτούμενου προϋπολογισμού				- Αναλυτικός προϋπολογισμός - Στοιχεία τεκμηρίωσης κόστους εργασιών εφόσον απαιτείται - Συνημμένες προσφορές για την τεκμηρίωση του εύλογου κόστους (όπου απαιτείται)
4.	Αποδεικνύεται η κατοχή ή η χρήση του ακινήτου, στο οποίο προβλέπεται η υλοποίηση της πρότασης.				- Αποδεικτικά ιδιοκτησίας κατά περίπτωση. - Υπεύθυνη δήλωση σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.5 (για βάρη και διεκδικήσεις επί του ακινήτου)
5.	Η πρόταση είναι σύμφωνη με την περιγραφή, τους όρους και περιορισμούς της προκηρυσσόμενης υποδράσης.				- Παράρτημα Γ2, «Συμπληρωματικά στοιχεία αίτησης στήριξης» - Όλα τα σχετικά συνημμένα δικαιολογητικά της πρότασης. - Υπεύθυνη Δήλωση de minimis (στις περιπτώσεις που η πράξη εμπύπτει στον ΚΑΝ 1407/2013) - Βεβαίωση για την ελλειμματικότητα της μεταποιητικής υποδομής από την αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας Κρήτης
6.	Υπάρχουν ή πρόκειται να δημιουργηθούν υποδομές διευκόλυνσης πρόσβασης των ΑΜΕΑ				- Φόρμα υποβολής στο ΠΣΚΕ και Παράρτημα Γ2, «Συμπληρωματικά στοιχεία αίτησης στήριξης» - Αρχιτεκτονικά σχέδια - Αιτούμενος προϋπολογισμός - Έκθεση τεκμηρίωσης εξασφάλισης της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία.

ΟΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΑΕ ΟΤΑ --- ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/LEADER ΜΕΣΑΡΑΣ

α/α	Περιγραφή κριτηρίου	ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ			Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δ/Α	
7.	Η πρόταση αφορά στην περιοχή εφαρμογής ή υλοποιείται εντός της περιοχής εφαρμογής της προκηρυσσόμενης υποδράσης του τοπικού προγράμματος				- Φόρμα υποβολής στο ΠΣΚΕ και Παράρτημα Γ2, «Συμπληρωματικά στοιχεία αίτησης στήριξης» - Τίτλος ιδιοκτησίας
8.	Για πρόταση εκσυγχρονισμού (φυσικό αντικείμενο): α) δεν έχει υπάρξει προηγούμενη ενίσχυση του ίδιου φυσικού αντικείμενου από αναπτυξιακά προγράμματα, ή β) στην περίπτωση προηγούμενης ενίσχυσης για το ίδιο φυσικό αντικείμενο έχει παρέλθει κατά τη στιγμή υποβολής της αίτησης πενταετία από την απόφαση αποπληρωμής του.				- Υπεύθυνη δήλωση δικαιούχου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.5. - Σχετικά στοιχεία που δείχνουν τις χρηματοδοτούμενες δαπάνες του έργου και την ημερομηνία αποπληρωμής του, σε περίπτωση που η επιχείρηση έχει χρηματοδοτηθεί την τελευταία πενταετία για τη δράση αυτή.
9.	Η πρόταση δεν έχει ενταχθεί / οριστικά υπαχθεί σε άλλο πρόγραμμα / καθεστώς της 5ης προγραμματικής περιόδου για το ίδιο φυσικό αντικείμενο.				- Υπεύθυνη δήλωση δικαιούχου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.5
10.	Η πρόταση, εφόσον περιλαμβάνει υποδομές διανυκτέρευσης πληροί τους όρους και τις προϋποθέσεις της ΚΥΑ 2986/2-12-2016, όπως ισχύει κάθε φορά				- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ και Παράρτημα Γ2 - Αρχιτεκτονικά σχέδια - Σχετικές εγκρίσεις – αδειοδοτήσεις (εφόσον υπάρχουν)
11.	Σε περίπτωση που η πρόταση, αφορά αποκλειστικά ή εν μέρει τον οινοτουρισμό με την έννοια του Ν. 4276/2014 (ΦΕΚ 155/Α/30-7-2014), τηρούνται στο σύνολό τους ή στο μέρος που αναλογεί στην επένδυση οι προδιαγραφές της ΚΥΑ 1746/21-01-2015 (ΦΕΚ 135/Β/2015)				- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ και Παράρτημα Γ2 - Ειδικό «Σήμα Επισκέψιμου Οινοποιείου» σε ισχύ (για τις υφιστάμενα οινοποιεία) - Σχετικές δαπάνες από τον αναλυτικό προϋπολογισμό, που σχετίζονται με το επισκέψιμο οινοποιείο, καθώς και τα σχετικά αρχιτεκτονικά σχέδια.
12.	Η πρόταση (είτε εκσυγχρονισμού είτε ιδρύσεως) αφορά ολοκληρωμένο και λειτουργικό φυσικό αντικείμενο.				- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ και Παράρτημα Γ2 - Αναλυτικός προϋπολογισμός δαπανών με τα αντίστοιχα αρχιτεκτονικά σχέδια, με τα οποία θα τεκμηριώνεται ολοκληρωμένος και λειτουργικός χαρακτήρας της επένδυσης.
13.	Το χρονοδιάγραμμα εκτέλεσης της προτεινόμενης πράξης εμπίπτει στην οριζόμενη στην πρόσκληση περίοδο επιλεξιμότητας και η πράξη δύναται να υλοποιηθεί εντός της περιόδου αυτής.				- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ και Παράρτημα Γ2 - Το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα έργου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.3 του παρόντος οδηγού. - Στοιχεία ετοιμότητας του έργου.
14.	Στην πρόταση δε δηλώνονται ψευδή και αναληθή στοιχεία				- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 και όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά - Υπεύθυνη δήλωση δικαιούχου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.5.
15.	Για υφιστάμενες επιχειρήσεις: να εξασφαλίζεται η νόμιμη λειτουργία τους κατά την αίτηση				Έναρξη εργασιών taxisnet, Άδεια λειτουργίας, σήμα ΕΟΤ (για καταλύματα)

ΟΤΔ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΑΕ ΟΤΑ --- ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/LEADER ΜΕΣΑΡΑΣ

α/α	Περιγραφή κριτηρίου	ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ			Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δ/Α	
16.	Για υφιστάμενες επιχειρήσεις: να μην συνιστούν προβληματική επιχείρηση κατά την χορήγηση της ενίσχυσης. Όταν χρησιμοποιείται ο Καν. (ΕΕ) 1407/2013 ή ο Καν. (ΕΕ) 1305/2013, το κριτήριο δεν λαμβάνεται υπόψη.				<ul style="list-style-type: none"> - Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 και - Υπεύθυνη δήλωση δικαιούχου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.5. - Τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατά περίπτωση, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σημείο Β, του κεφαλαίου Β.2 του παρόντος ενημερωτικού οδηγού της πρόσκλησης.
17.	<p>Η μορφή του υποψήφιου είναι σύμφωνη με τα προβλεπόμενα στην ΥΑ 13214/2017, όπως ισχύει κάθε φορά καθώς και στη σχετική πρόσκληση, όπως εξειδικεύεται σε κάθε υποδράση:</p> <ul style="list-style-type: none"> • αν ο υποψήφιος δικαιούχος έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του κατά την υποβολή της πρότασης. <p>Στην περίπτωση προσωπικών εταιρειών, ο περιορισμός ισχύει για όλα τα μέλη τους. Ο περιορισμός δεν ισχύει για τις ανώνυμες εταιρείες (ΑΕ), της εταιρείες περιορισμένης ευθύνης (ΕΠΕ), τις ΙΚΕ και τους Συνεταιρισμούς,</p> <ul style="list-style-type: none"> • σε περίπτωση που ο δικαιούχος είναι δημόσιος υπάλληλος ή εργαζόμενος σε ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ αν υπάρχουν οι σχετικές άδειες που αναφέρονται στα δικαιολογητικά, • Για φυσικά πρόσωπα διασφαλίζεται ότι δεν υπάρχει θέμα πτώχευσης. • Για νομικά πρόσωπα διασφαλίζεται ότι δεν υπάρχει θέμα λύσης, εκκαθάρισης ή πτώχευσης. • Στον υποψήφιο μέχρι και το χρόνο υποβολής της πρότασης δεν έχουν επιβληθεί διοικητικές κυρώσεις για παραβίαση Κοινοτικών Κανονισμών ή Εθνικής Νομοθεσίας σε σχέση με την υλοποίηση έργων. • Ο υποψήφιος δεν είναι (ή και δεν ήταν κατά την 1η δημοσίευση της πρόσκλησης), μέλος του Υπηρεσιακού Πυρήνα της ΟΤΔ, στέλεχος του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ, εκπρόσωπος φορέων στην Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος (ΕΔΠ), και μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου του φορέα που έχει συστήσει την ΟΤΔ. • Ο υποψήφιος δεν αποτελεί εξωχώρια / υπεράκτια εταιρεία. 				<ul style="list-style-type: none"> - Ανάλογα με την περίπτωση σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο αντίστοιχο κριτήριο: • Για φυσικά πρόσωπα: <ul style="list-style-type: none"> ✓ έντυπο Ε1 έτους 2018 ✓ Φωτοαντίγραφο ταυτότητας ή διαβατηρίου. • Για τις υφιστάμενες επιχειρήσεις: <ul style="list-style-type: none"> ✓ Φωτοαντίγραφο ταυτότητας ή διαβατηρίου. Στην περίπτωση προσωπικών εταιρειών, απαιτείται για όλα τα μέλη. ✓ Βεβαίωση Έναρξης Δραστηριότητας ΑΑΔΕ (από την οποία να προκύπτει το καθεστώς ΦΠΑ και οι ΚΑΔ δραστηριότητας). ✓ Κατά περίπτωση έντυπα Ε1, Ν, Ε3, Ε5, ισολογισμοί της τελευταίας κλεισμένης διαχειριστικής χρήσης. ✓ Υπεύθυνη Δήλωση θεωρημένη, ότι η υφιστάμενη επιχείρηση είναι πολύ μικρή ΜΜΕ. Η δήλωση διαμορφώνεται σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.6 του παρόντος οδηγού. • Στις περιπτώσεις νομικών προσώπων: <ul style="list-style-type: none"> ✓ καταστατικό και τυχόν ΦΕΚ τροποποιήσεων αυτού ή σχέδιο καταστατικού (στις περιπτώσεις υπό σύστασης εταιρειών), ✓ ΦΕΚ ορισμού νόμιμου εκπρόσωπου, ✓ Φωτοαντίγραφο ταυτότητας ή διαβατηρίου του νόμιμου εκπροσώπου, ✓ πίνακας μετόχων/εταίρων από ειδικό βιβλίο κατά την καταληκτική ημερομηνία, ✓ Απόφαση αρμοδίου οργάνου για την υποβολή της πρότασης ✓ Στην περίπτωση που ο δικαιούχος είναι Δημόσιος Υπάλληλος, ή εργαζόμενος σε ΝΠΔΔ ή ΝΠΙΔ, άδεια για άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας από υπηρεσιακό συμβούλιο ή άλλο αρμόδιο όργανο ή βεβαίωση του ΝΠΙΔ ότι

ΟΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΑΕ ΟΤΑ --- ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/LEADER ΜΕΣΑΡΑΣ

α/α	Περιγραφή κριτηρίου	ΕΚΠΛΗΡΩΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ			Δικαιολογητικά Τεκμηρίωσης
		ΝΑΙ	ΟΧΙ	Δ/Α	
	<ul style="list-style-type: none"> Στο δικαιούχο δεν έχουν επιβληθεί πρόστιμα τα οποία έχουν αποκτήσει τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ, για παραβάσεις εργατικής νομοθεσίας και ειδικότερα για: Παράβαση «υψηλής» ή «πολύ υψηλής» σοβαρότητας (3 πρόστιμα/3 έλεγχοι) ή Αδήλωση εργασία (2 πρόστιμα/ 2 έλεγχοι). Δεν εκκρεμεί για τον δικαιούχο εντολή ανάκτησης εκδοθείσα βάσει προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής ή του Δικαστηρίου Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΔΕΚ). 				<p>δεν κωλύεται από διατάξεις του καταστατικού του. Το κριτήριο δεν εξετάζεται στην περίπτωση Συνεταιρισμών. Σε περίπτωση εταιρειών εξετάζεται το κριτήριο για το σύνολο των εταιρών / μετόχων</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Υπεύθυνη Δήλωση Δικαιούχου (Υπόδειγμα Γ 5) για όλες τις περιπτώσεις φυσικών ή νομικών προσώπων. ✓ Φορολογική ενημερότητα.
18.	Ο υποψήφιος αποδεικνύει την ύπαρξη ίδιας συμμετοχής σύμφωνα με το χρηματοδοτικό σχήμα. Σε περίπτωση χρήσης του Άρθρου 14 του Καν 651/2014 έχει προσκομιστεί αποδεικτικό κατοχής ιδιωτικών κεφαλαίων που αντιστοιχούν τουλάχιστον στο 25% του προϋπολογισμού της πράξης.				- Ανάλογα με την περίπτωση σύμφωνα με τα αναφερόμενα στο αντίστοιχο κριτήριο
19.	Δεν έχουν υποβληθεί περισσότερες από μία αιτήσεις στήριξης ανά ΑΦΜ στα πλαίσια της ίδιας υποδράσης ανά ΤΠ για όλη την περίοδο 2014-2020.				<ul style="list-style-type: none"> - Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 και όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά - Υπεύθυνη δήλωση δικαιούχου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.5
20.	Τηρούνται οι ειδικοί Εθνικοί και Κοινοτικοί κανόνες.				<ul style="list-style-type: none"> - Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, - Υπεύθυνη δήλωση δικαιούχου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.5
21.	Πληρούνται όλες οι γενικές και ειδικές προϋποθέσεις του ΚΑΝ. (ΕΕ) 651/2014 και του εφαρμοζόμενου άρθρου				- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 και όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά
22.	Πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις του Καν. Ε.Ε. 1407/2013				<ul style="list-style-type: none"> - Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 και όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά - Υπεύθυνη δήλωση de minimis
23.	Πληρούνται οι προϋποθέσεις του άρθρου 65, παρ. 6 του Καν. 1303/2013.				- Υπεύθυνη δήλωση δικαιούχου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.5.
24.	Άδεια περιβαλλοντικών επιπτώσεων				<ul style="list-style-type: none"> - Άδεια περιβαλλοντικών επιπτώσεων (εφόσον υπάρχει) ή - Σχετική υπεύθυνη δήλωση
25.	Εξετάζεται η εμπρόθεσμη υποβολή συμπληρωματικών ή διευκρινιστικών στοιχείων				<ul style="list-style-type: none"> - Η εκτυπωμένη φόρμα υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων από το ΠΣΚΕ και - ο αριθμός πρωτοκόλλου κατάθεσης της επιστολής των συμπληρωματικών / διευκρινιστικών στοιχείων με όλα τα συνημμένα στο πρωτόκολλο της ΑΝ.Η.

Σημείωση:

Όλες οι Υπεύθυνες Δηλώσεις θα πρέπει να έχουν θεώρηση για το γνήσιο της υπογραφής.

A.3. Κριτήρια Επιλογής / Βαθμολόγησης Πράξεων – Οδηγίες για την εξέτασή τους

Α/Α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)						ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)	
			ΔΡΑΣΕΙΣ de minimis				ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ			
			19.2.2.2	19.2.2.3	19.2.2.4	19.2.2.5	19.2.3.1	19.2.3.3		19.2.3.4
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	Σαφήνεια του περιεχομένου της πρότασης και πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά								100
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης αλλά πληρότητα ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	50
		Ασαφής περιγραφή της πρότασης και ελλείψεις ως προς τα απαιτούμενα για τη βαθμολόγηση δικαιολογητικά								0
2	Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	Συσχέτιση με το σύνολο των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση								100
		Συσχέτιση με το 70% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση	8%	10%	10%	10%	8%	10%	10%	70
		Συσχέτιση με το 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση								30
		Συσχέτιση με ποσοστό μικρότερο του 30% των στόχων που αφορούν στην υπο-δράση								0
3	Προτεραιότητες υποδράσης	Το έργο εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης	5%	6%	7%	10%	5%	7%	7%	100
		Το έργο δεν εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης								0

1^η ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΥΠΟΜΕΤΡΟΥ 19.2 (παρεμβάσεις ιδιωτικού χαρακτήρα) – Ενημερωτικός Οδηγός

60

ΟΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΑΕ ΟΤΑ --- ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/LEADER ΜΕΖΑΡΑΣ

Α/Α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)						ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)	
			ΔΡΑΣΕΙΣ de minimis				ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ			
			19.2.2.2	19.2.2.3	19.2.2.4	19.2.2.5	19.2.3.1	19.2.3.3		19.2.3.4
4	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 5	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	100
		5 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 10								60
		10 < 100*(αιτούμενο-εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο ≤ 30								30
		100*(αιτούμενο -εγκεκριμένο)/εγκεκριμένο > 30								0
5	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	Χρονοδιάγραμμα σύμφωνο με το είδος και το μέγεθος του έργου	4%	4%	4%	3%	3%	3%	3%	50
		Ορθολογικός προσδιορισμός των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου								50
		Τίποτα από τα παραπάνω								0
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	Εξασφάλιση του συνόλου των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	100
		Εξασφάλιση μέρους των απαιτούμενων γνωμοδοτήσεων/εγκρίσεων / αδειών								60
		Υποβολή αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.								30
		Τίποτα από τα παραπάνω								0
7	Σύσταση Φορέα	Έχει συσταθεί ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) ή δεν απαιτείται σύσταση φορέα	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	100
		Δεν έχει συσταθεί ο φορέας που απαιτείται								0

ΟΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΑΕ ΟΤΑ --- ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/LEADER ΜΕΣΑΡΑΣ

Α/Α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)						ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)		
			ΔΡΑΣΕΙΣ de minimis				ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ				
			19.2.2.2	19.2.2.3	19.2.2.4	19.2.2.5	19.2.3.1	19.2.3.3		19.2.3.4	
8	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές μονάδες)	Το προϊόν χαρακτηρίζεται ως καινοτόμο στην παραγωγική διαδικασία.								100	
		Η παραγωγική διαδικασία στο σύνολό της χαρακτηρίζεται ως νέα ή προηγμένη, ή αφορά σε χρήση συστημάτων αυτοματισμού-ελέγχου-καταγραφής δεδομένων στην παραγωγική διαδικασία									75
		Η συσκευασία και η παρουσίαση των προϊόντων είναι νέα ή προηγμένη ή γίνεται εισαγωγή μιας σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής για τη συγκεκριμένη επιχείρηση, το αποτέλεσμα της οποίας είναι σημαντικό σε σχέση με τον όγκο παραγωγής της, την ποιότητα των προϊόντων ή το κόστος παραγωγής της	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%		50
		Δεν υπάρχει καμία καινοτομία									0
9	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την εξοικονόμηση ενέργειας.	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%								100	
		10% ≤ Ποσοστό < 20%	2%	0%	2%	0%	2%	0%	2%	60	
		5% ≤ Ποσοστό < 10%									30
		Ποσοστό < 5%									0
10	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση – εγκατάσταση – εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος	Ποσοστό μεγαλύτερο ή ίσο με 20%								100	
		10% ≤ Ποσοστό < 20%	2%	0%	2%	0%	2%	0%	2%	60	
		5% ≤ Ποσοστό < 10%									30
		Ποσοστό < 5%									0

ΟΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΑΕ ΟΤΑ --- ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/LEADER ΜΕΣΑΡΑΣ

Α/Α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)						ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)	
			ΔΡΑΣΕΙΣ de minimis				ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ			
			19.2.2.2	19.2.2.3	19.2.2.4	19.2.2.5	19.2.3.1	19.2.3.3		19.2.3.4
11	Προστασία περιβάλλοντος	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μεγαλύτερο ή ίσο του 5%	0%	4%	0%	4%	0%	4%	0%	100
		Ποσοστό δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος μικρότερο του 5%								0
12	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	Ναι	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	100
		Όχι								0
13	Προώθηση νεανικής επιχειρηματικότητας	Ο δικαιούχος της επένδυσης είναι νέος ≤ 35 ετών (φυσικό πρόσωπο) ή εταιρεία οι μέτοχοι της οποίας είναι στο σύνολο τους νέοι ≤ 35 ετών	0%	0%	0%	0%	3%	3%	3%	100
		Ο δικαιούχος είναι εταιρεία οι μέτοχοι της οποίας είναι νέοι ≤ 35 ετών σε ποσοστό συμμετοχής άνω του 50%								50
		Τίποτα από τα παραπάνω								0
14	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	(κάθε έτος επαγγελματικής εμπειρίας βαθμολογείται με 20 μονάδες - μέγιστο τα 5 έτη)	5%	5%	5%	5%	4%	5%	5%	

ΟΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΑΕ ΟΤΑ --- ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/LEADER ΜΕΣΑΡΑΣ

Α/Α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)						ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)	
			ΔΡΑΣΕΙΣ de minimis				ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ			
			19.2.2.2	19.2.2.3	19.2.2.4	19.2.2.5	19.2.3.1	19.2.3.3		19.2.3.4
15	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	Τίτλος σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ								100
		Πτυχίο ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή επαγγελματική κατάρτιση τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης	5%	5%	5%	5%	4%	5%	5%	50
		Καμία εκ των παραπάνω εκπαίδευση								0
16	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	Ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της ιδιωτικής συμμετοχής *100%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	
17	Παραγωγή προϊόντων ποιότητας βάσει προτύπου	Παραγωγή σε ποσοστό >30%								100
		10%<Παραγωγή σε ποσοστό <30%								60
		Παραγωγή σε ποσοστό <10%	4%	0%	0%	0%	4%	0%	0%	30
		Τίποτα από τα παραπάνω								0
18	Συμμετοχή σε υφιστάμενα και τοπικά δίκτυα ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων	Ναι	3%	3%	3%	3%	3%	3%	3%	100
		Όχι								0
19	Πρόβλεψη ενεργειών δράσεων προβολής	Ναι	3%	3%	3%	3%	3%	0%	0%	100
		Όχι								0

ΟΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΑΕ ΟΤΑ --- ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/LEADER ΜΕΣΑΡΑΣ

Α/Α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΟΥ	ΒΑΡΥΤΗΤΑ (%)						ΜΟΡΙΟ-ΔΟΤΗΣΗ (κλίμακα 0-100)	
			ΔΡΑΣΕΙΣ de minimis				ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ			
			19.2.2.2	19.2.2.3	19.2.2.4	19.2.2.5	19.2.3.1	19.2.3.3		19.2.3.4
20	Συμβατότητα με την τοπική αρχιτεκτονική	Διατηρητέο ή παραδοσιακό κτίριο								100
		Παραδοσιακός οικισμός	0%	3%	0%	0%	0%	3%	0%	50
		Τίποτα από τα παραπάνω								0
21	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων	4%	2%	4%	2%	4%	2%	5%	100
		Καμία εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων / προτύπων								
ΣΥΝΟΛΟ			100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	
<p>Τμή βάσης (ελάχιστη συνολική βαθμολογία που οφείλει να συγκεντρώσει ο εν δυνάμει δικαιούχος): 30</p> <p>Το ποσοστό βαρύτητας 0% σημαίνει ότι το κριτήριο δεν βαθμολογείται για τη συγκεκριμένη δράση.</p>										

Ο τρόπος βαθμολόγησης των προτάσεων γίνεται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρούσα πρόσκληση, εφαρμόζοντας τα κριτήρια επιλογής πράξεων που περιγράφονται στον παραπάνω πίνακα. Για τη βαθμολόγηση του κάθε κριτηρίου επιλογής εξετάζονται τα παρακάτω:

1. Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται η πληρότητα και σαφήνεια της πρότασης ως προς:

- i. Την ανάλυση και περιγραφή του φυσικού αντικειμένου, όσον αφορά:
 - Στα βασικά τεχνικά, λειτουργικά και λοιπά χαρακτηριστικά,
 - στη μεθοδολογία υλοποίησης (επιλογή μεθοδολογίας και ανάλυση της υλοποίησης της πράξης ή των επιμέρους υποέργων αυτής, απαιτούμενες ενέργειες, χρονική αλληλουχία ενεργειών),
- ii. την ανάλυση του οικονομικού αντικειμένου της προτεινόμενης πράξης, όσον αφορά
 - στην πληρότητα του προτεινόμενου προϋπολογισμού (εξετάζεται εάν περιλαμβάνει όλα τα αναγκαία κόστη για την υλοποίηση του φυσικού αντικειμένου/ παραδοτέων),
 - τη σαφήνεια των στοιχείων εκτίμησης του εύλογου κόστους των δαπανών κλπ
- iii. στην αποτύπωση των παραδοτέων της πράξης,
- iv. στην πληρότητα των απαιτούμενων δικαιολογητικών που τεκμηριώνουν τα αναγραφόμενα στην Αίτηση Στήριξης και το Παράρτημα της.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ,
- Παράρτημα Γ2 και όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά

2. Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται η συσχέτιση των στόχων της πράξης και το ποσοστό εξυπηρέτησης των ειδικών και στρατηγικών στόχων του τοπικού προγράμματος, όπως αναλύονται στο εγκεκριμένο αναμορφωμένο Τοπικό Πρόγραμμα. Η συσχέτιση με τους στόχους του τοπικού προγράμματος θα υπολογίζεται ποσοστιαία και θα βαθμολογείται ανάλογα.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ,
- Παράρτημα Γ2 και όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά

3. Προτεραιότητες υποδράσης

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται αν η προτεινόμενη πράξη εντάσσεται στις προτεραιότητες της υποδράσης, όπως αυτές περιγράφονται στο αναμορφωμένο εγκεκριμένο τοπικό πρόγραμμα ανά υποδράση.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ,
- Παράρτημα Γ2 και όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά

4. Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται ο αναλυτικός προϋπολογισμός του έργου και γίνονται οι σχετικές περικοπές, σύμφωνα με τα παρακάτω:

- i. αν ο προϋπολογισμός των δαπάνων του έργου είναι σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σχετικό κεφάλαιο του παρόντος οδηγού, δηλαδή έχουν ληφθεί υπόψη οι τιμές μονάδος των κτιριακών εργασιών και το εύλογο κόστος και
- ii. αν οι προτεινόμενες δαπάνες συνάδουν με τη φύση, τους στόχους και τη λειτουργικότητα του επενδυτικού σχεδίου.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Αναλυτικός προϋπολογισμός έργου.
- Αναλυτικές προμετρήσεις κτιριακών εργασιών.
- Αρχιτεκτονικά σχέδια

5. Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται η αλληλουχία και το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης των εργασιών της πράξης, ως προς:

- i. το φυσικό αντικείμενο του έργου
- ii. την επιλεγμένη μέθοδος υλοποίησης (αυτεπιστασία, ανάθεση κλπ),
- iii. τους ενδεχόμενους κινδύνους που συνδέονται με την υλοποίηση της πράξης π.χ. αρχαιολογικά ευρήματα ή πιθανές καθυστερήσεις σχετικά με την έκδοση κανονιστικών αποφάσεων που απαιτούνται για την υλοποίηση της πράξης,
- iv. το επίπεδο ωριμότητας της πράξης
- v. τον ορθολογικό προσδιορισμό των επιμέρους φάσεων υλοποίησης του έργου (μελέτη, άδειες, εγκρίσεις, κατασκευή, προμήθεια κλπ)

Ως βάση μπορούν να χρησιμοποιηθούν χρονοδιαγράμματα συναφών πράξεων που έχουν υλοποιηθεί, με βάση την πρότερη εμπειρία της ΟΤΔ.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2
- Αναλυτικό χρονοδιάγραμμα έργου.

6. Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται ο βαθμός ωριμότητας της πράξης από την άποψη της εξέλιξης των απαιτούμενων προπαρασκευαστικών ενεργειών ως προς:

- i. Την ύπαρξη σχετικών μελετών και των αντίστοιχων εγκρίσεων τους
- ii. Την ύπαρξη των αναγκαίων αδειών για την εκτέλεση του έργου
- iii. Την ύπαρξη προβλημάτων που συνδέονται με την υλοποίηση της πράξης ή πιθανές καθυστερήσεις σχετικά με την έκδοση αποφάσεων που απαιτούνται για την υλοποίηση της πράξης,

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2
- Αναγκαίες τεχνικές ή/και υποστηρικτικές μελέτες
- Εγκρίσεις μελετών.
- Απαραίτητες για την υλοποίηση του έργου αδειοδοτήσεις.
- Βεβαίωση υποβολής αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.

7. Σύσταση φορέα**Εξέταση κριτηρίου:**

Εξετάζεται εάν έχει συσταθεί ο φορέας (εταιρεία, νομικό πρόσωπο κλπ) που θα είναι ο δικαιούχος της πράξης.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Βεβαίωση Έναρξης Εργασιών από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή σχετική εκτύπωση από TAXISNET.
- Καταστατικό του νομικού προσώπου.

8. Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών**Εξέταση κριτηρίου:**

Εξετάζεται εάν τα προτεινόμενα έργα πληρούν τους όρους που περιγράφονται στον ακόλουθο Ορισμό της Καινοτομίας: «Η Καινοτομία ορίζεται ως «η εφαρμοσμένη χρήση της γνώσης με σκοπό την παραγωγή ή/και παροχή νέων ή ουσιαστικά βελτιωμένων προϊόντων, διαδικασιών ή/και υπηρεσιών που βρίσκουν άμεσης παραγωγικής, χρηστικής ή/και εμπορικής εφαρμογής». Εναλλακτικά μπορεί να ορισθεί ότι η καινοτομία συνίσταται στην παραγωγή, την αφομοίωση και την εκμετάλλευση με επιτυχία των νέων επιτευγμάτων ή ιδεών στον οικονομικό και κοινωνικό τομέα.

Μια Καινοτόμα Δράση μπορεί να είναι ριζοσπαστική, ή σταδιακή (ανάλογα με τις αλλαγές σε υφιστάμενες λειτουργίες μιας επιχείρησης) και μπορεί να αναφέρεται σε ένα νέο προϊόν ή μια νέα υπηρεσία, στους τρόπους παραγωγής τους ή στην τεχνολογία που χρησιμοποιείται, όπως και στην διοικητική δομή ενός οργανισμού (εσωτερικά ή εξωτερικά σε σχέση με τους πελάτες ή καταναλωτές).

Καινοτομία προϊόντων και διαδικασιών

Ως τεχνολογική καινοτομία ορίζεται:

- α. Η εισαγωγή στην αγορά ενός νέου ή σημαντικά βελτιωμένου σε σχέση με τα βασικά του χαρακτηριστικά, τις τεχνικές προδιαγραφές, το ενσωματωμένο λογισμικό ή άλλα μη υλικά συστατικά, προστιθέμενες χρήσεις ή τη φιλικότητα προς τον χρήστη, προϊόντος (υλικού αγαθού ή υπηρεσίας), ή,
- β. Η εισαγωγή στην επιχείρηση μίας νέας ή σημαντικά βελτιωμένης διαδικασίας παραγωγής, μεθόδου παροχής και διανομής ή διαδικασίας υποστήριξης για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες. Το αποτέλεσμα (της διαδικασίας) θα πρέπει να είναι σημαντικό σε σχέση με τον όγκο της παραγωγής, την ποιότητα των προϊόντων ή το κόστος παραγωγής και διανομής. Καθαρά οργανωτικές ή διοικητικές μεταβολές δεν περιλαμβάνονται στην τεχνολογική καινοτομία.

Επιπρόσθετα, η τεχνολογική καινοτομία πρέπει να βασίζεται στα αποτελέσματα νέων τεχνολογικών εξελίξεων, νέων συνδυασμών υπάρχουσών τεχνολογιών ή στη χρησιμοποίηση άλλου είδους γνώσεων που αποκτήθηκαν από την επιχείρηση. Οι μεταβολές καθαρά αισθητικής φύσεως δεν περιλαμβάνονται.

Μη τεχνολογική καινοτομία προϊόντων και διαδικασιών

Οργανωτική μη τεχνολογική καινοτομία είναι η εφαρμογή νέων μεθόδων ή μεταβολών των μεθόδων, όσον αφορά τη δομή ή τη διοίκηση της επιχείρησης, που αποσκοπούν στη βελτίωση της χρήσης των γνώσεων στην επιχείρηση, της ποιότητας των αγαθών και των υπηρεσιών ή της αποτελεσματικότητας των ροών εργασίας.

Μη τεχνολογική καινοτομία εμπορίας είναι η εφαρμογή νέων ή βελτιωμένων σχεδίων ή μεθόδων πώλησης που αποσκοπούν στην αύξηση της ελκυστικότητας των αγαθών και των υπηρεσιών ή στην είσοδο σε νέες αγορές.

Α) Παραδείγματα του τι μπορεί να αφορά η τεχνολογική καινοτομία. Ο κατάλογος είναι ενδεικτικός και δεν εξαντλεί όλες τις περιπτώσεις.

α. Βιομηχανία / Παραγωγή

Καινοτομία προϊόντος / διαδικασίας

- Νέες μέθοδοι στην παρασκευή τελικών και άλλων προϊόντων / υπηρεσιών με νέες πρώτες ύλες
- Χρήση νέων φιλικών προς το περιβάλλον υλικών

Προϊόντα βιοτεχνολογίας

- Νέες ενεργειακές τεχνολογίες στον πρωτογενή τομέα
- Φάρμακα βιολογικής βάσης
- Νέες διαγνωστικές μέθοδοι στην ιατρική ή στην παραγωγή
- Τεχνολογίες αισθητήρων
- Προϊόντα για την παροχή προστασίας του χρήστη ή περιβάλλοντος
- Συστήματα ολικής διαχείρισης απορριμμάτων ή αποβλήτων
- Αξιοποίηση απορριμμάτων / αποβλήτων.
- Μείωση ενεργειακής κατανάλωσης ανά μονάδα προϊόντος / υπηρεσίας
- Ενσωμάτωση «πράσινων» τεχνολογιών στην παραγωγική / παροχή υπηρεσιών
- Μέθοδος μέτρησης και ελέγχου διαδικασιών ή/και ποιότητας των προϊόντων με αισθητήρες
- Συστήματα που μετρούν και ελέγχουν τα αποθέματα των προϊόντων
- Εισαγωγή μεθόδων που στηρίζονται σε ψηφιακές τεχνολογίες για την ανάπτυξη της παραγωγής (π.χ. αυτοματοποιημένη γραμμή παραγωγής)
- Εισαγωγή προγραμμάτων προσομοίωσης για τον έλεγχο και τη βελτιστοποίηση των τελικών ή και των ενδιάμεσων μεθόδων της παραγωγής και των προϊόντων

β. Εμπόριο - Χονδρικό Εμπόριο

Καινοτομία «προϊόντος» ή διαδικασίας

- Εισαγωγή οικολογικών προϊόντων στη σειρά των αγαθών
- Νέα είδη υπηρεσιών πιστοποίησης
- Εισαγωγή επιπρόσθετων υπηρεσιών: συνδυασμένες υπηρεσίες (π.χ. τεχνικές και συμβουλευτικές υπηρεσίες, εξέταση και πιστοποίηση υπηρεσιών)
- Πώληση απευθείας στον πελάτη - Ηλεκτρονική ανταλλαγή προϊόντων
- Μείωση ενεργειακού «αποτυπώματος» παραγωγικών διαδικασιών
- Μέθοδοι εντοπισμού και ελέγχου των φορτίων
- Ψηφιακός χειρισμός προϊόντων
- Εισαγωγή καναλιών άμεσης επανατροφοδότησης μεταξύ πελάτη-παραγωγού
- Ηλεκτρονικοί κατάλογοι (π.χ. σε οπτικούς δίσκους)
- Κέντρα εξυπηρέτησης πελατών για συντονισμό όλων των απαιτήσεων των πελατών

γ. Άλλες περιπτώσεις καινοτομίας

- Ανάπτυξη εφαρμογών λογισμικού για καινοτόμες εφαρμογές (π.χ. αγροτικό τομέα)
- Ανάπτυξη ευέλικτου και φιλικού προς το χρήστη λογισμικού
- Υπηρεσίες βιομηχανικού σχεδιασμού πρωτότυπου προϊόντος / διεργασίας / παροχής υπηρεσίας.
- Ανάπτυξη και παροχή υπηρεσιών εξομίσωσης και μοντελοποίησης.
- Εξ' αποστάσεως συντήρηση λογισμικού και παροχή συμβουλών
- Παροχή νέων εφαρμογών και προγραμμάτων πολυμέσων
- Εφαρμογές εκπαίδευσης εξ αποστάσεως
- Εφαρμογή θερμογραφικών και μεθόδων / τεχνικών μη – καταστροφικών ελέγχων στην αποτίμηση τεχνικών συστημάτων.
- Εφαρμογές τηλεματικής και ψηφιακών συστημάτων μετάδοσης.
- Εφαρμογές τηλε-ιατρικής

Β) Παραδείγματα του τι μπορεί να είναι μη τεχνολογική καινοτομία

Είναι σημαντικό να γίνει διάκριση μεταξύ της τεχνολογικής καινοτομίας προϊόντων και διαδικασιών και της μη τεχνολογικής καινοτομίας (οργάνωσης και εμπορίας). Για παράδειγμα:

- Τα πιστοποιητικά ISO ή η εισαγωγή συστημάτων διαχείρισης και ελέγχου ποιότητας είναι τεχνολογική καινοτομία μόνο όταν συνδέονται άμεσα με την εισαγωγή νέων ή σημαντικά βελτιωμένων διαδικασιών.
- Η δημιουργία μίας απλής ιστοσελίδας με πληροφορίες, χωρίς on-line νέες και πρωτότυπες υπηρεσίες δεν αποτελεί καινοτομία. Αν υπάρχουν οι πρωτότυπες υπηρεσίες τότε αποτελεί παράδειγμα μη τεχνολογικής καινοτομίας
- Οι οργανωτικές καινοτομίες θεωρούνται τεχνολογικές μόνο στην περίπτωση που βασίζονται σε νέες τεχνολογικές εφαρμογές και επιφέρουν μετρήσιμες αλλαγές στην απόδοση, για παράδειγμα αύξηση στην παραγωγικότητα ή στις πωλήσεις.

Τι δεν είναι καινοτομία οποιασδήποτε μορφής

Ένα σημαντικό κριτήριο για όλα τα είδη καινοτομίας είναι ότι πρέπει να περιέχουν μία σημαντική αλλαγή / διαφοροποίηση στα υπάρχοντα προϊόντα (αγαθά ή υπηρεσίες), τις διαδικασίες, τις μεθόδους εμπορίας ή τις οργανωτικές δομές και πρακτικές της επιχείρησης. Δεν είναι λοιπόν καινοτομία αλλαγές οι οποίες:

- (α) έχουν μικρή σημασία ή εμβέλεια ή δεν επιφέρουν ικανό βαθμό νεωτερισμού στην επιχείρηση όπως:
- διακοπή χρήσης μίας διαδικασίας, μεθόδου εμπορίας ή εμπορικής εκμετάλλευσης ενός προϊόντος,
 - αλλαγές προερχόμενες αποκλειστικά από μεταβολές των τιμών των παραγωγικών συντελεστών,
 - απλή αντικατάσταση ή αναβάθμιση ενός προϊόντος ή διαδικασίας ή συσκευασίας
 - παραγωγή επί παραγγελία
 - εποχιακές και άλλες κυκλικές μεταβολές.
- (β) επιφέρουν “άλλες δημιουργικές βελτιώσεις”, όπου ο νεωτερισμός δεν αφορά τη χρήση ή τα αντικειμενικά χαρακτηριστικά απόδοσης των προϊόντων, ούτε τον τρόπο παραγωγής ή και διανομής τους, αλλά την αισθητική ή άλλες υποκειμενικές ιδιότητες, όπως αλλαγές που εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό στη μόδα ή γενικά αλλαγές αισθητικής φύσεως.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων)
- τυχόν πιστοποιητικά προμηθευτών και έντυπα τεχνικών προδιαγραφών του προβλεπόμενου εξοπλισμού ή των υλικών κατασκευής,
- βεβαιώσεις επίσημων ή συλλογικών φορέων (Πανεπιστήμια, Επιμελητήρια κλπ)
- οτιδήποτε τεκμηριώνει το κριτήριο.

9. Ποσοστό δαπανών σχετικών με την εξοικονόμηση ενέργειας.

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται η περιγραφή των αντίστοιχων πεδίων της Αίτησης Στήριξης καθώς και οι τεχνικές προδιαγραφές των προτεινόμενων δαπανών. Βαθμολογείται το ποσοστό δαπανών σχετικών με την εξοικονόμηση ενέργειας, στο σύνολο του εγκεκριμένου προϋπολογισμού.

Για τη βαθμολόγηση των πράξεων ως προς τη συμβολή τους στο περιβάλλον δεν λαμβάνονται υπόψη ενέργειες που είναι υποχρεωτικές από την κείμενη νομοθεσία για τη κατασκευή και λειτουργία του συγκεκριμένου έργου.

Σε περίπτωση χρήσης του αρ. 14 του Καν. ΕΕ 651/2014 **δεν είναι επιλέξιμες οι ενισχύσεις για παραγωγή ενέργειας και επομένως ο εξοπλισμός παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.**

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων)
- οι τεχνικές προδιαγραφές των προτεινόμενων δαπανών (σύμφωνα με τα αντίστοιχα προτιμολόγια/προσφορές)
- ο σχετικός πίνακας «Εξοπλισμός ΑΠΕ», σύμφωνα με το υπόδειγμα που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Γ3 του παρόντος οδηγού.

10. Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση – εγκατάσταση – εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται η περιγραφή των αντίστοιχων πεδίων της Αίτησης Στήριξης καθώς και οι τεχνικές προδιαγραφές των προτεινόμενων δαπανών. Βαθμολογείται το ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση – εγκατάσταση – εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος, στο σύνολο του εγκεκριμένου προϋπολογισμού.

Για τη βαθμολόγηση των πράξεων ως προς τη συμβολή τους στο περιβάλλον δεν λαμβάνονται υπόψη ενέργειες που είναι υποχρεωτικές από την κείμενη νομοθεσία για τη κατασκευή και λειτουργία του συγκεκριμένου έργου.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων)
- οι τεχνικές προδιαγραφές των προτεινόμενων δαπανών (σύμφωνα με τα αντίστοιχα προτιμολόγια/προσφορές)
- ο σχετικός πίνακας «ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΥΔΑΤΟΣ», σύμφωνα με το υπόδειγμα που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Γ3 του παρόντος οδηγού.

11. Προστασία περιβάλλοντος

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται **το ποσοστό** των προβλεπόμενων στην πράξη δαπανών, σχετικών με την προστασία περιβάλλοντος και τη συμβολή στον μετριασμό και στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, όπως δαπάνες για εξοικονόμηση ενέργειας και ύδατος, χρήση ΑΠΕ, χρήση φιλοπεριβαλλοντικών υλικών στην κατασκευή του έργου κλπ. Βαθμολογείται το ποσοστό των δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος σε σχέση με το συνολικό εγκεκριμένο προϋπολογισμό.

Για τη βαθμολόγηση των πράξεων ως προς τη συμβολή τους στο περιβάλλον δεν λαμβάνονται υπόψη ενέργειες που είναι υποχρεωτικές από την κείμενη νομοθεσία για τη κατασκευή και λειτουργία του συγκεκριμένου έργου.

Σε περίπτωση χρήσης του αρ. 14 του Καν. ΕΕ 651/2014 **δεν είναι επιλέξιμες οι ενισχύσεις για παραγωγή ενέργειας και επομένως ο εξοπλισμός παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.**

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων)
- οι τεχνικές προδιαγραφές των προτεινόμενων δαπανών (σύμφωνα με τα αντίστοιχα προτιμολόγια/προσφορές)
- ο σχετικός «Πίνακας δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος», σύμφωνα με το υπόδειγμα που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Γ3 του παρόντος οδηγού.

12. Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται ο βαθμός συνέργειας και συμπληρωματικότητας της προτεινόμενης πράξης με τη στρατηγική έξυπνης εξειδίκευσης της Περιφέρειας Κρήτης (RIS3 Crete), ώστε να εξασφαλίζεται το μέγιστο δυνατό πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα από την υλοποίησή της. Συμπληρώνεται κατάλληλα το σχετικό πεδίο στο υπόδειγμα του παραρτήματος της αίτησης στήριξης της παρούσας πρόσκλησης.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων)

13. Προώθηση νεανικής επιχειρηματικότητας

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται η ηλικία του δικαιούχου, ως εξής:

Στην περίπτωση φυσικών προσώπων κατά την ημερομηνία της δημοσίευσης της παρούσας πρόσκλησης δεν θα πρέπει να έχουν υπερβεί το 35^ο έτος της ηλικίας τους.

Στην περίπτωση νομικών προσώπων θα πρέπει στο κεφάλαιό τους να συμμετέχουν νέοι/ες (μέχρι 35 ετών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην προηγούμενη παράγραφο) με ποσοστό τουλάχιστον 75% και η διαχείρισή τους ασκείται αποκλειστικά από τους νέους/ες.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Αντίγραφο ταυτότητας ή διαβατηρίου (για όλους τους μετόχους/εταίρους, σε περίπτωση εταιρειών που είναι κάτω των 35 ετών)
- Σε περίπτωση νομικού προσώπου, πρακτικό αρμοδίου οργάνου ή καταστατικό, όπου αναφέρεται το πρόσωπο/-α που ασκεί τη διαχείριση της εταιρείας.
- Σε περίπτωση νομικού προσώπου βεβαίωση νόμιμου εκπροσώπου ή άλλο στοιχείο για τη μετοχική σύνθεση της εταιρείας (εταίροι / μέτοχοι και ποσοστά)

14. Επαγγελματική εμπειρία (προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται η προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση του δικαιούχου σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης.

Στην περίπτωση εταιρειών εξετάζεται η επαγγελματική εμπειρία ενός ατόμου μεταξύ του διαχειριστή ή του προέδρου ή του Δ/ντα Συμβούλου ή ενός εκ των εταίρων που συμμετέχει στην εταιρεία με ποσοστό τουλάχιστον 20%.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Βεβαίωσης Έναρξης Επαγγέλματος της ΑΑΔΕ, στην οποία θα αναγράφονται και οι σχετικοί ΚΑΔ ή/και
- Βεβαίωση επαγγελματικής εμπειρίας του εργοδότη, όπου θα αναγράφεται η περίοδος και το αντικείμενο απασχόλησης ή
- Οποιοδήποτε άλλο έγγραφο αποδεικνύει τη διάρκεια απασχόλησης και την εμπειρία του ατόμου.

15. Τίτλοι σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται η ύπαρξη τίτλου σπουδών σχετικού με τη φύση της πρότασης.

Στην περίπτωση εταιρειών εξετάζεται η ύπαρξη τίτλου σπουδών ενός ατόμου μεταξύ του διαχειριστή ή του προέδρου ή του Δ/ντα Συμβούλου ή ενός εκ των εταίρων που συμμετέχει στην εταιρεία με ποσοστό τουλάχιστον 20%.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Αντίγραφο τίτλου σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ σχετικών με τη φύση της πρότασης
- Αντίγραφο πτυχίου ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή
- Βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης

16.Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται ο βαθμός κάλυψης της ίδιας συμμετοχής, με βάση τα διαθέσιμα ίδια κεφάλαια του δικαιούχου (τραπεζικές καταθέσεις κλπ) και σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 1.1.2 της παρούσας προκήρυξη. Το κριτήριο βαθμολογείται ανάλογα με το ποσοστό Ιδίων Κεφαλαίων επί της συνολικής ιδιωτικής συμμετοχής.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων)
Για τις ατομικές επιχειρήσεις:
- Υπεύθυνη Δήλωση δικαιούχου για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής (η προσκόμιση Υπεύθυνης Δήλωσης βαθμολογείται με μηδέν (0) ή
- Σχετικό τραπεζικό έγγραφο για τους διαθέσιμους ίδιους πόρους του υποψήφιου δικαιούχου με δέσμευση (υπεύθυνη δήλωση) του δικαιούχου ότι το ποσό θα διατεθεί για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής.
- Βεβαιώσεις κατοχής κινητών αξιών (ομολόγων, μετοχών εισηγμένων εταιρειών, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων) στις οποίες αποτιμάται η τρέχουσα αξία τους της τελευταίας ημέρας του προηγούμενου μήνα πριν την ημερομηνία της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.

Για νομικά πρόσωπα:

- Υπεύθυνη Δήλωση δικαιούχου για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής (η προσκόμιση Υπεύθυνης Δήλωσης βαθμολογείται με μηδέν (0) ή
- Σχετικό τραπεζικό έγγραφο για τους διαθέσιμους ίδιους πόρους του νομικού προσώπου με βεβαίωση του νόμιμου εκπροσώπου, ότι το ποσό προέρχεται από τους εταίρους / μετόχους και προορίζεται για αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και κάλυψη της ίδιας συμμετοχής ή
- Βεβαιώσεις τραπεζικών λογαριασμών των εταίρων / μετόχων με παράλληλη δέσμευσή τους (υπεύθυνη δήλωση) ότι τα ποσά θα διατεθούν για την αύξηση μετοχικού / εταιρικού κεφαλαίου για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής.
- Βεβαιώσεις κατοχής κινητών αξιών (ομολόγων, μετοχών εισηγμένων εταιρειών, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων) στις οποίες αποτιμάται η τρέχουσα αξία τους της τελευταίας ημέρας του προηγούμενου μήνα πριν την ημερομηνία της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.

Υπό ιδρυση νομικά πρόσωπα:

- Τραπεζικοί λογαριασμοί των εταίρων / μετόχων, με παράλληλη δέσμευσή τους (υπεύθυνη δήλωση) ότι τα ποσά θα διατεθούν στο κεφάλαιο της εταιρείας για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής.
- Βεβαιώσεις κατοχής κινητών αξιών (ομολόγων, μετοχών εισηγμένων εταιρειών, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων) στις οποίες αποτιμάται η τρέχουσα αξία τους της τελευταίας ημέρας του προηγούμενου μήνα πριν την ημερομηνία της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης.

Οι τραπεζικές βεβαιώσεις στις οποίες αναφέρονται τα διαθέσιμα υπόλοιπα των λογαριασμών των εταίρων/μετόχων της επιχείρησης θα πρέπει να έχουν εκδοθεί έως την προηγούμενη μέρα πριν την ημερομηνία της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης και όχι προγενέστερη της τελευταίας ημέρας του προηγούμενου μήνα πριν την ημερομηνία της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης

χρηματοδότησης. Η ημερομηνία διαθέσιμων υπολοίπων θα πρέπει να είναι η ίδια για όλες τις τραπεζικές βεβαιώσεις και για όλους τους εταίρους/μετόχους.

17. Παραγωγή προϊόντων ποιότητας βάσει προτύπου

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται η περιγραφή των αντίστοιχων πεδίων της Αίτησης Στήριξης, όπου περιγράφεται η παραγωγή βιολογικών προϊόντων ή ζωικών προϊόντων προερχόμενων από ειδικές εκτροφές ή προϊόντων που παράγονται με σύστημα ολοκληρωμένης διαχείρισης, κλπ, καθώς και το ποσοστό τους επί των συνολικών παραγόμενων προϊόντων.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων)
- βεβαίωση Αρμόδιου Διοικητικού Φορέα, Φορέα Πιστοποίησης και
- συμβάσεις μεταξύ παραγωγών και υποψήφιου δικαιούχου
- λοιπά στοιχεία που τεκμηριώνουν το κριτήριο.

18. Συμμετοχή σε υφιστάμενα και τοπικά δίκτυα ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται η συμμετοχή ή η πρόθεση συμμετοχής της επιχείρησης σε υφιστάμενα τοπικά δίκτυα ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων)
- Έγγραφο του δικτύου από το οποίο να προκύπτει ότι συμμετέχει η επιχείρηση ή ότι προτίθεται να κάνει αποδεκτή τη συμμετοχή της επιχείρησης.

19. Πρόβλεψη ενεργειών δράσεων προβολής

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται η πρόβλεψη του δικαιούχου για ενέργειες προβολής της επιχείρησης, μετά την ολοκλήρωσή της.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων)
- Αναλυτικός προϋπολογισμός έργου
- Σχετικές προσφορές - προτιμολόγια

20. Συμβατότητα με την τοπική αρχιτεκτονική

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζονται:

- αν το κτήριο στο οποίο θα υλοποιηθεί το έργο έχει χαρακτηριστεί διατηρητέο ή παραδοσιακό
- η συμβατότητα των αρχιτεκτονικών σχεδίων με την τοπική αρχιτεκτονική.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων)
- Βεβαίωση αρμόδιας υπηρεσίας ή ΦΕΚ χαρακτηρισμού κτηρίου ως διατηρητέου ή παραδοσιακού
- Αρχιτεκτονικά σχέδια.

21. Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων

Εξέταση κριτηρίου:

Εξετάζεται αν ο δικαιούχος εφαρμόζει ή προτίθεται να εφαρμόσει ποιοτικά συστήματα.

Απαιτούμενα δικαιολογητικά:

- Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων)
- Αναλυτικός προϋπολογισμός
- Αντίγραφο πιστοποιητικών για την εφαρμογή συστημάτων / σημάτων ποιότητας

Η ελάχιστη βαθμολογία που απαιτείται για να θεωρηθεί παραδεκτή η πρόταση είναι τα **30 μόρια**.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΚΡΙΤΗΡΙΩΝ ΕΠΙΛΟΓΗΣ (ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΣΗΣ)	
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2014-2020 (ΠΑΑ)	
ΤΟΠΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ CLLD/LEADER ΜΕΣΑΡΑΣ	
ΜΕΤΡΟ 19.2 ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΜΕ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΟΠΙΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (ΤΑΠΤοΚ)	
ΟΤΔ:	ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΟΤΑ (ΑΝ.Η. ΑΑΕ ΟΤΑ)

Α/Α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
1	Σαφήνεια και πληρότητα της πρότασης	<ul style="list-style-type: none"> • Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, • Παράρτημα Γ2 και όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά
2	Σκοπιμότητα της πρότασης (ειδικοί ή στρατηγικοί στόχοι του τοπικού προγράμματος που εξυπηρετούνται με την υλοποίηση της πρότασης)	<ul style="list-style-type: none"> • Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, • Παράρτημα Γ2 και όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά
3	Προτεραιότητες υποδράσης	<ul style="list-style-type: none"> • Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, • Παράρτημα Γ2 και όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά
4	Ρεαλιστικότητα και αξιοπιστία του κόστους	<ul style="list-style-type: none"> • Αναλυτικός προϋπολογισμός έργου, σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.3 του παρόντος οδηγού. • Αναλυτικές προμετρήσεις κτιριακών εργασιών. • Αρχιτεκτονικά σχέδια
5	Ρεαλιστικότητα χρονοδιαγράμματος υλοποίησης επένδυσης	<ul style="list-style-type: none"> • Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 • Αναλυτικό χρονοδιάγραμμα έργου, σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.3
6	Ετοιμότητα έναρξης υλοποίησης της πρότασης	<ul style="list-style-type: none"> • Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 • Αναγκαίες τεχνικές ή/και υποστηρικτικές μελέτες • Εγκρίσεις μελετών. • Απαραίτητες για την υλοποίηση του έργου αδειοδοτήσεις. • Βεβαίωση υποβολής αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες.
7	Σύσταση Φορέα	<ul style="list-style-type: none"> • Βεβαίωση Έναρξης Εργασιών από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. ή σχετική εκτύπωση από TAXISNET. • Καταστατικό του νομικού προσώπου.
8	Καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης/ Χρήση καινοτομίας και νέων τεχνολογιών (μονάδες μεταποίησης και βιοτεχνικές μονάδες)	<ul style="list-style-type: none"> • Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων) τυχόν πιστοποιητικά προμηθευτών και έντυπα τεχνικών προδιαγραφών του προβλεπόμενου εξοπλισμού ή των υλικών κατασκευής, • βεβαιώσεις επίσημων ή συλλογικών φορέων (Πανεπιστήμια, Επιμελητήρια κλπ) • οτιδήποτε τεκμηριώνει το κριτήριο.
9	Ποσοστό δαπανών σχετικών με την εξοικονόμηση ενέργειας.	<ul style="list-style-type: none"> • Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων) • οι τεχνικές προδιαγραφές των προτεινόμενων δαπανών (σύμφωνα με τα αντίστοιχα προτιμολόγια/ προσφορές) • ο σχετικός πίνακας «Εξοπλισμός ΑΠΕ», σύμφωνα με το υπόδειγμα που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Γ3 του παρόντος οδηγού.

Α/Α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
10	Ποσοστό δαπανών σχετικών με τη χρήση – εγκατάσταση – εφαρμογή συστήματος εξοικονόμησης ύδατος	<ul style="list-style-type: none"> • Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων) • οι τεχνικές προδιαγραφές των προτεινόμενων δαπανών (σύμφωνα με τα αντίστοιχα προτιμολόγια/ προσφορές) • ο σχετικός πίνακας «ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΥΔΑΤΟΣ», σύμφωνα με το υπόδειγμα που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Γ3 του παρόντος οδηγού.
11	Προστασία περιβάλλοντος	<ul style="list-style-type: none"> • Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων) • οι τεχνικές προδιαγραφές των προτεινόμενων δαπανών (σύμφωνα με τα αντίστοιχα προτιμολόγια/ προσφορές) • ο σχετικός «Πίνακας δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος», σύμφωνα με το υπόδειγμα που περιλαμβάνεται στο Παράρτημα Γ3 του παρόντος οδηγού.
12	Συσχέτιση της πρότασης με Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS)	<ul style="list-style-type: none"> • Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων)
13	Πρωώθηση νεανικής επιχειρηματικότητας	<ul style="list-style-type: none"> • Αντίγραφο ταυτότητας ή διαβατηρίου (για όλους τους μετόχους/εταίρους, σε περίπτωση εταιρειών που είναι κάτω των 35 ετών) • Σε περίπτωση νομικού προσώπου, πρακτικό αρμοδίου οργάνου ή καταστατικό, όπου αναφέρεται το πρόσωπο/-α που ασκεί τη διαχείριση της εταιρείας. • Σε περίπτωση νομικού προσώπου βεβαίωση νόμιμου εκπροσώπου ή άλλο στοιχείο για τη μετοχική σύνθεση της εταιρείας (εταίροι / μέτοχοι και ποσοστά)
14	Επαγγελματική εμπειρία (Προηγούμενη αποδεδειγμένη απασχόληση σε αντικείμενο σχετικό με τη φύση της πρότασης)	<ul style="list-style-type: none"> • Βεβαίωσης Έναρξης Επαγγέλματος της ΑΑΔΕ, στην οποία θα αναγράφονται και οι σχετικοί ΚΑΔ ή/και • Βεβαίωση επαγγελματικής εμπειρίας του εργοδότη, όπου θα αναγράφεται η περίοδος και το αντικείμενο απασχόλησης ή • Οποιοδήποτε άλλο έγγραφο αποδεικνύει τη διάρκεια απασχόλησης και την εμπειρία του ατόμου.
15	Τίτλοι Σπουδών σχετικοί με τη φύση της πρότασης.	<ul style="list-style-type: none"> • Αντίγραφο τίτλου σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ σχετικών με τη φύση της πρότασης • Αντίγραφο πτυχίου ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης ή • Βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης
16	Δυνατότητα διάθεσης ιδίων κεφαλαίων για την έναρξη υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου	<ul style="list-style-type: none"> • Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων) • Τα αναγραφόμενα παραπάνω κατά περίπτωση δικαιολογητικά που τεκμηριώνουν το κριτήριο
17	Παραγωγή προϊόντων ποιότητας βάσει προτύπου	<ul style="list-style-type: none"> • Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων)

Α/Α	ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΕΠΙΛΟΓΗΣ	ΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ
		<ul style="list-style-type: none"> • βεβαίωση Αρμόδιου Διοικητικού Φορέα, Φορέα Πιστοποίησης και • συμβάσεις μεταξύ παραγωγών και υποψήφιου δικαιούχου • λοιπά στοιχεία που τεκμηριώνουν το κριτήριο.
18	Συμμετοχή σε υφιστάμενα και τοπικά δίκτυα ομοειδών ή συμπληρωματικών επιχειρήσεων	<ul style="list-style-type: none"> • Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων) • Έγγραφο του δικτύου από το οποίο να προκύπτει ότι συμμετέχει η επιχείρηση ή ότι προτίθεται να κάνει αποδεκτή τη συμμετοχή της επιχείρησης (σε περίπτωση υπό σύστασης)
19	Πρόβλεψη ενεργειών δράσεων προβολής	<ul style="list-style-type: none"> • Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων) • Αναλυτικός προϋπολογισμός έργου • Σχετικές προσφορές - προτιμολόγια
20	Συμβατότητα με την τοπική αρχιτεκτονική	<ul style="list-style-type: none"> • Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων) • Βεβαίωση αρμόδιας υπηρεσίας ή ΦΕΚ χαρακτηρισμού κτηρίου ως διατηρητέου ή παραδοσιακού • Αρχιτεκτονικά σχέδια.
21	Εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης και ποιοτικών σημάτων	<ul style="list-style-type: none"> • Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ, Παράρτημα Γ2 (περιγραφή αντίστοιχων πεδίων) • Αναλυτικός προϋπολογισμός • Αντίγραφο πιστοποιητικών για την εφαρμογή συστημάτων / σημάτων ποιότητας

A.4. Συγκεντρωτική λίστα απαιτούμενων (κατά περίπτωση) δικαιολογητικών

Κατηγορία	Συγκεντρωτική Λίστα Υποβαλλόμενων Στοιχείων - Δικαιολογητικών (κατά περίπτωση)	✓
ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ	Αποδεικτικό κατάθεσης της αίτησης στήριξης στο ΠΣΚΕ	
	Φόρμα υποβολής ΠΣΚΕ (Παράρτημα Γ1 "Αίτηση Στήριξης - Φόρμα Υποβολής ΠΣΚΕ"	
	Συμπληρωματικά Στοιχεία Αίτησης (Παράρτημα Γ2)	
	Αναλυτικός προϋπολογισμός έργου (σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.3) και σε ηλεκτρονική μορφή (αρχείο xls).	
	Ο σχετικός πίνακας «Εξοπλισμός ΑΠΕ» (σύμφωνα με τον σχετικό πίνακα του υποδείγματος Γ.3)	
	Ο σχετικός πίνακας «ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΑΠΑΝΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗ ΥΔΑΤΟΣ», (σύμφωνα με τον σχετικό πίνακα του υποδείγματος Γ.3)	
	Ο σχετικός «Πίνακας δαπανών σχετικών με την προστασία του περιβάλλοντος», (σύμφωνα με τον σχετικό πίνακα του υποδείγματος Γ.3)	
	Αναλυτικές προμετρήσεις κτιριακών εργασιών	
	Στοιχεία τεκμηρίωσης κόστους εργασιών εφόσον απαιτείται	
	Συνημμένες προσφορές για την τεκμηρίωση του εύλογου κόστους (όπου απαιτείται)	
	Τεχνικές προδιαγραφές των προτεινόμενων δαπανών (σύμφωνα με τα αντίστοιχα προτιμολόγια/ προσφορές) – όπου απαιτείται	
	Αρχιτεκτονικά σχέδια - Τοπογραφικό διάγραμμα – Διάγραμμα κάλυψης (όπου απαιτείται, ανάλογα με τη φύση του έργου)	
	Έκθεση τεκμηρίωσης εξασφάλισης της προσβασιμότητας των ατόμων με αναπηρία.	
	Αναλυτική εμβαδομέτρηση (όπου απαιτείται)	
	Πίνακας μοριοδότησης ΕΟΤ (όπου απαιτείται)	
	Αναλυτικό χρονοδιάγραμμα έργου (σύμφωνα με τον σχετικό πίνακα του υποδείγματος Γ.3)	
Μελέτη Βιωσιμότητας (σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.4)		
ΜΕΛΕΤΕΣ - ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ	Αναγκαίες τεχνικές ή/και υποστηρικτικές μελέτες	
	Εγκρίσεις μελετών (όπου υπάρχουν)	
	Απαραίτητες για την υλοποίηση του έργου αδειοδοτήσεις (όπου υπάρχουν)	
	Βεβαίωση υποβολής αιτήσεων στις αρμόδιες αρχές για απαραίτητες γνωμοδοτήσεις/εγκρίσεις / άδειες	
	Βεβαίωση αρμόδιας υπηρεσίας ή ΦΕΚ χαρακτηρισμού κτηρίου ως διατηρητέου ή παραδοσιακού	
	Άδεια περιβαλλοντικών επιπτώσεων (εφόσον υπάρχει) ή σχετική Υπεύθυνη Δήλωση	
ΙΔΙΟΚΤΗΣΗ- ΑΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ	Αποδεικτικά ιδιοκτησίας κατά περίπτωση.	
	Υπεύθυνη Δήλωση για βάρη και διεκδικήσεις στο ακίνητο.	

Κατηγορία	Συγκεντρωτική Λίστα Υποβαλλόμενων Στοιχείων - Δικαιολογητικών (κατά περίπτωση)	✓
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ	Βεβαίωση Έναρξης Εργασιών από την ΑΑΔΕ (με αποτύπωση των ΚΑΔ δραστηριότητας και του καθεστώτος ΦΠΑ)	
	Καταστατικό του νομικού προσώπου ή σχέδιο καταστατικού για τις υπό σύσταση εταιρείες	
	Αντίγραφο ταυτότητας ή διαβατηρίου (για όλους τους μετόχους/εταίρους, σε περίπτωση εταιρειών)	
	ΦΕΚ ορισμού νόμιμου εκπροσώπου, σε περίπτωση εταιρειών	
	Βεβαίωση νόμιμου εκπροσώπου για τη μετοχική σύνθεση της εταιρείας (όπου απαιτείται).	
	Απόφαση αρμοδίου οργάνου για την υποβολή της πρότασης, σε περίπτωση εταιρειών	
	Απόφαση αρμοδίου οργάνου όπου αναφέρεται το πρόσωπο που ασκεί τη διαχείριση της εταιρείας (όπου απαιτείται)	
	Βεβαίωση εργοδότη για την επαγγελματική εμπειρία ή οποιοδήποτε στοιχείο την αποδεικνύει	
	Αντίγραφο τίτλου σπουδών ΑΕΙ / ΤΕΙ σχετικών με τη φύση της πρότασης	
	Αντίγραφο πτυχίου ΙΕΚ ή ΕΠΑΣ σχετικό με τη φύση της πρότασης	
	Βεβαίωση επαγγελματικής κατάρτισης τουλάχιστον 200 ωρών σχετική με το αντικείμενο της πρότασης	
	Ειδικό «Σήμα Επισκέψιμου Οινοποιείου» σε ισχύ (για τα υφιστάμενα οινοποιεία)	
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	Τους ισολογισμούς των τριών (3) τελευταίων διαχειριστικών χρήσεων ή όσων εξ αυτών υπάρχουν (στις περιπτώσεις βιβλίων Γ΄ κατηγορίας)	
	<p>Κατά περίπτωση τα παρακάτω πιστοποιητικά:</p> <p>α) Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν σε πτώχευση, ότι δεν τελούν σε διαδικασία κήρυξης πτώχευσης, πτωχευτικό συμβιβασμό, διαδικασία κήρυξης σε πτωχευτικό συμβιβασμό, ότι δεν τελούν υπό αναγκαστική διαχείριση και διαδικασία έκδοσης απόφασης αναγκαστικής διαχείρισης, ότι δεν έχει κάνει αίτημα για υπαγωγή στην διαδικασία του άρθρου 99 ΠτΚ, εφόσον ασκεί εμπορική δραστηριότητα, καθώς και ότι δεν έχει υποβληθεί κατά της επιχείρησης αίτημα για υπαγωγή στην πτωχευτική διαδικασία.</p> <p>β) Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό κοινή εκκαθάριση του Κ.Ν. 2190/1920 όπως εκάστοτε ισχύει</p> <p>γ) Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση του ν.1892/1990 όπως εκάστοτε ισχύει.</p> <p>δ) Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση σε λειτουργία του άρθρου 106ια του Πτωχευτικού Κώδικα, ούτε σε καθεστώς προπρωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης του άρθρου 99 του Πτωχευτικού Κώδικα καθώς και ότι δεν έχει υποβληθεί κατά της επιχείρησης αίτημα για υπαγωγή στην πτωχευτική διαδικασία</p>	

Κατηγορία	Συγκεντρωτική Λίστα Υποβαλλόμενων Στοιχείων - Δικαιολογητικών (κατά περίπτωση)	✓
	Φορολογικά έντυπα Ε1, Ε3, Ν και Ε5 κατά περίπτωση τελευταίας κλεισμένης χρήσης ή τελευταίων τριών διαχειριστικών χρήσεων (σε περίπτωση χρήσης του άρθρου 14 του ΚΑΝ 651/2014)	
ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	Άδεια λειτουργίας για υφιστάμενες επιχειρήσεις.	
	Βεβαίωση ελλειμματικότητας μεταποιητικής υποδομής από την αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας Κρήτης.	
	Ιδιωτικά συμφωνητικά μεταξύ παραγωγών και δικαιούχου για τα πιστοποιημένα προϊόντα.	
	Βεβαίωση αρμόδιου διοικητικού φορέα / φορέα πιστοποίησης για τα πιστοποιημένα προϊόντα	
	Αποδεικτικά στοιχεία για τον καινοτόμο χαρακτήρα της πρότασης	
	Έγγραφο δικτύου επιχειρήσεων από το οποίο να προκύπτει ότι συμμετέχει η επιχείρηση ή ότι προτίθεται να κάνει αποδεκτή τη συμμετοχή της επιχείρησης	
ΙΔΙΑ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	Υπεύθυνη Δήλωση δικαιούχου για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής(η προσκόμιση Υπεύθυνης Δήλωσης βαθμολογείται με μηδέν (0)).	
	Για τις ατομικές επιχειρήσεις: - Σχετικό τραπεζικό έγγραφο για τους διαθέσιμους ίδιους πόρους του υποψήφιου δικαιούχου με δέσμευση (υπεύθυνη δήλωση) του δικαιούχου ότι το ποσό θα διατεθεί για την κάλυψη της ίδια συμμετοχής. - Βεβαιώσεις κατοχής κινητών αξιών (ομολόγων, μετοχών εισηγμένων εταιρειών, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων) στις οποίες αποτιμάται η τρέχουσα αξία τους της τελευταίας ημέρας του προηγούμενου μήνα πριν την ημερομηνία της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. - Σχετικό τραπεζικό έγγραφο για την πρόθεση δανειοδότησης.	
	Για νομικά πρόσωπα: - Σχετικό τραπεζικό έγγραφο για τους διαθέσιμους ίδιους πόρους του νομικού προσώπου με βεβαίωση του νόμιμου εκπροσώπου, ότι το ποσό προέρχεται από τους εταίρους / μετόχους και προορίζεται για αύξηση μετοχικού κεφαλαίου και κάλυψη της ίδιας συμμετοχής ή - Βεβαιώσεις τραπεζικών λογαριασμών των εταίρων / μετόχων με παράλληλη δέσμευσή τους (υπεύθυνη δήλωση) ότι τα ποσά θα διατεθούν για την αύξηση μετοχικού / εταιρικού κεφαλαίου για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής. - Βεβαιώσεις κατοχής κινητών αξιών (ομολόγων, μετοχών εισηγμένων εταιρειών, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων) στις οποίες αποτιμάται η τρέχουσα αξία τους της τελευταίας ημέρας του προηγούμενου μήνα πριν την ημερομηνία της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. - Σχετικό τραπεζικό έγγραφο για την πρόθεση δανειοδότησης.	
	Υπό ίδρυση νομικά πρόσωπα: - Τραπεζικοί λογαριασμοί των εταίρων / μετόχων, με παράλληλη δέσμευσή τους (υπεύθυνη δήλωση) ότι τα ποσά θα διατεθούν στο κεφάλαιο της εταιρείας για την κάλυψη της ίδιας συμμετοχής.	

Κατηγορία	Συγκεντρωτική Λίστα Υποβαλλόμενων Στοιχείων - Δικαιολογητικών (κατά περίπτωση)	✓
	- Βεβαιώσεις κατοχής κινητών αξιών (ομολόγων, μετοχών εισηγμένων εταιρειών, μερίδια αμοιβαίων κεφαλαίων) στις οποίες αποτιμάται η τρέχουσα αξία τους της τελευταίας ημέρας του προηγούμενου μήνα πριν την ημερομηνία της ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης χρηματοδότησης. - Σχετικό τραπεζικό έγγραφο για την πρόθεση δανειοδότησης.	
ΛΟΙΠΕΣ ΥΠΕΥΘΥΝΕΣ ΔΗΛΩΣΕΙΣ	Υπεύθυνη δήλωση δικαιούχου σύμφωνα με το υπόδειγμα Γ.5	
	Υπεύθυνη Δήλωση σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν την ιδιότητα ΜΜΕ μιας επιχείρησης, σύμφωνα με το Υπόδειγμα Γ6	
	Υπεύθυνη Δήλωση de minimis (στις περιπτώσεις που η πράξη εμπίπτει στον ΚΑΝ 1407/2013) σύμφωνα με το Υπόδειγμα Γ.7	

A.5. Προσδιορισμός εύλογου κόστους

Οι δαπάνες, ως προς το εύλογο του κόστους τους, αξιολογούνται με χρήση κατάλληλου συστήματος αξιολόγησης, όπως δαπάνες αναφοράς (πίνακας τιμών ΟΤΔ), σύγκριση των διαφόρων προσφορών, διασταυρωτικός έλεγχος προσφορών ομοειδών προϊόντων άλλων πράξεων ή με τη χρήση διαδικτύου, από τους εισηγητές της αξιολόγησης.

Επίσης, η ΟΤΔ οφείλει επιπλέον να λαμβάνει υπόψη τους και τους επίσημους τιμοκαταλόγους των προμηθευτών καθώς και με διαθέσιμες σχετικές μελέτες προσδιορισμού του εύλογου κόστους που έχουν καταρτιστεί για τον σκοπό αυτό και έχουν υποστηρίξει βάσεις δεδομένων τιμών αναφοράς μηχανολογικού εξοπλισμού και κτιριακών υποδομών, εφόσον αυτές είναι διαθέσιμες και επικαιροποιημένες.

Για τον υπολογισμό του εύλογου κόστους, ο υποψήφιος προσκομίζει οικονομικές προσφορές για λοιπές δαπάνες πλην κτιριακών υποδομών. Εφόσον το μοναδιαίο ανά τεμάχιο κόστος αυτών υπερβαίνει, σε αξία τα 1.000€, ή τα 5.000€ συνολικού ποσού ανά είδος, απαιτούνται τρεις (3) συγκρίσιμες προσφορές για το εν λόγω τεμάχιο, ενώ σε αντίθετη περίπτωση τουλάχιστον μία (1). Οι συγκρίσιμες προσφορές αφορούν ομοειδή και εφάμιλλα προϊόντα.

Η ΟΤΔ καλείται να αξιολογήσει τόσο τις οικονομικές παραμέτρους των προσφορών, όσο και τις ποιοτικές. Έτσι είναι δυνατό να γίνει δεκτή μια προσφορά η οποία δεν είναι η πιο συμφέρουσα οικονομικά, αρκεί ο δικαιούχος να τεκμηριώνει και η ΟΤΔ να αποδέχεται, την μοναδικότητα ή την υψηλή ποιότητα ή τις ειδικές προδιαγραφές που προσφέρει το προμηθευόμενο προϊόν.

Όσον αφορά στις δαπάνες που αφορούν κτιριακές υποδομές, ο έλεγχος του «εύλογου κόστους» πραγματοποιείται μέσω των εγκεκριμένων Πινάκων Τιμών Μονάδος, όπως αποτυπώνονται παρακάτω (Κεφάλαιο Α.6).

A.6. Πίνακας τιμών μονάδας κτιριακών εργασιών για την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	M.M.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
1	ΧΩΜΑΤΟΥΡΓΙΚΑ				
1.01	Γενικές εκσκαφές γαιώδεις, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών (με μηχανικά μέσα)	μ3	3,50	4,50	
1.02	Γενικές εκσκαφές ημιβραχώδεις, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών (με μηχανικά μέσα)	μ3	4,50	6,00	
1.03	Γενικές εκσκαφές βραχώδεις, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών (με μηχανικά μέσα)	μ3	17,00	27,00	
1.04	Γενικές εκσκαφές γαιώδεις, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών (χωρίς μηχανικά μέσα)	μ3	18,00	24,00	
1.05	Γενικές εκσκαφές ημιβραχώδεις, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών (χωρίς μηχανικά μέσα)	μ3	22,00	28,00	
1.06	Γενικές εκσκαφές βραχώδεις, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών (χωρίς μηχανικά μέσα)	μ3	30,00	40,00	
1.07	Επιχώσεις με προϊόντα εκσκαφής (με μηχανικά μέσα, για οικοδομικά έργα)	μ3	3,00	5,00	
1.08	Επιχώσεις μικρής κλίμακας χωρίς μηχανικά μέσα	μ3	12,00	15,00	
1.09	Ειδικές επιχώσεις (σκύρα, 3Α κ.λπ.)	μ3	18,00	24,00	
1.10	Άλλο (αναλύστε)				
2	ΚΑΘΑΙΡΕΣΕΙΣ				
2.01	Καθαίρεση ξύλινων ή μεταλλικών στεγών οποιουδήποτε τύπου (περιλαμβανομένων των επικαλύψεων από οποιοδήποτε υλικό) με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ2	12,00	15,00	
2.02	Καθαίρεση πλινθοδομής οποιουδήποτε τύπου, επιχρισμένης ή μη, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ2	17,00	35,00	
2.03	Καθαίρεση λιθοδομής οποιουδήποτε τύπου, επιχρισμένης ή μη, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ3	27,00	35,00	
2.04	Καθαίρεσεις άοπλου σκυροδέματος μεμονωμένες, με αδιατάρακτες κοπές κτλ, μέχρι 1.00 m3 ανά θέση	μ3	190,00	200,00	
2.05	Καθαίρεσεις οπλισμένου σκυροδέματος με αδιατάρακτη κοπή, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ Χ εκ.	4,00	5,00	μέτρο μήκους Χ εκατοστό βάρους κοπής
2.06	Καθαίρεσεις άοπλου σκυροδέματος γενικές, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ3	30,00	50,00	
2.07	Καθαίρεσεις οπλισμένου σκυροδέματος γενικές, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ3	45,00	80,00	
2.08	Καθαίρεση επιχρισμάτων, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ2	4,00	7,00	
2.09	Καθαίρεση πλινθόκτιστων τοίχων για τη διαμόρφωση θυρών ή παραθύρων, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ2	30,00	40,00	
2.10	Καθαίρεση λιθόκτιστων τοίχων για τη διαμόρφωση θυρών ή παραθύρων, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ2	65,00	85,00	
2.11	Καθαίρεση κουφωμάτων (ξύλινων, σιδηρών, αλουμινίου κτλ.) χωρίς προσοχή για την διατήρηση των κουφωμάτων, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ2	8,00	10,00	
2.12	Καθαίρεση πλακιδίων τοίχου, με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ2	4,00	5,00	
2.13	Καθαίρεση δαπέδων από πλακίδια κεραμικά ή πορσελάνης, μαρμάρινων δαπέδων, δαπέδων από τσιμεντοκονία κτλ. με αποκομιδή, μεταφορά και επεξεργασία μπαζών	μ2	4,00	5,00	
2.14	Καθαίρεση επικεράμωσης	μ2	4,00	5,00	
2.15	Άλλο (αναλύστε)	μ2			
3	ΣΚΥΡΟΔΕΜΑΤΑ				

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	M.M.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
3.01	Σκυρόδεμα καθαριότητας - εξισωτικές στρώσεις - στρώσεις κλίσεων κτλ. από σκυρόδεμα C12/15	μ3	80,00	95,00	
3.02	Άοπλο ή ελαφρά οπλισμένο σκυρόδεμα δαπέδων επί εδάφους, πεζοδρομίων κτλ. κατηγορίας μέχρι C20/25	μ3	110,00	140,00	
3.03	Οπλισμένο σκυρόδεμα	μ3	220,00	265,00	Η τιμή διαμορφώνεται από την κατηγορία Σκυροδέματος (π.χ. C20/25 ή C30/37), το είδος του σκυροδετούμενου στοιχείου (θεμελίωση, πλάκα, κατακόρυφα ή οριζόντια στοιχεία, φέρων οργανισμός ή διαμορφώσεις), τον λόγο "βάρος σιδήρου/κυβικό μέτρο σκυροδέματος" και την προσβασιμότητα στο έργο. Συμπεριλαμβάνονται στην τιμή όλα τα πρόσθετα σκυροδέματος (υπερρευστοποιητής, επιβραδυντής)
3.04	Μανδύας χυτού σκυροδέματος	μ3	280,00	350,00	
3.05	Μανδύας ή ενίσχυση τοιχοποιίας με εκτοξευόμενο σκυρόδεμα	μ3	350,00	500,00	
3.06	Οπλισμένο σκυρόδεμα C20/25 σε ανακαινίσεις - επισκευές - επεμβάσεις γενικά σε παραδοσιακά κτίρια	μ3	325,00	355,00	
3.07	Ελαφρομετόν	μ3	70,00	80,00	
3.08	Επιφάνειες εμφανούς σκυροδέματος	μ2	18,00	22,00	
3.09	Προσαύξηση τιμής όταν η συνολική χρησιμοποιούμενη ποσότητα σκυροδέματος σε όλο το έργο δεν υπερβαίνει τα 30 m3	μ3	27,00	42,00	
3.10	Κατασκευή ασφάλτου σε περιβάλλοντα χώρο, χώρους κυκλοφορίας κτλ. (περιλαμβάνεται η βάση και η υπόβαση από κατάλληλα συμπτυκνωμένα αδρανή υλικά, η προεπάληψη κτλ)	μ2	12,00	20,00	
3.11	Ενέματα	λίτρο	2,00	3,00	
3.12	Ελκυστήρες περισφιγξης με τα ειδικά τεμάχια	μ.μ.	200,00	300,00	Ανάλογα με την ποιότητα του χάλυβα
3.13	Ενίσχυση με ανθρακονήματα	μ.μ.	40,00	60,00	Ανάλογα με την ποιότητα των ανθρακονημάτων και το πλάτος του φύλλου
3.14	Άλλο (αναλύστε)				
4	ΤΟΙΧΟΠΟΙΪΣ				
4.01	Λιθοδομές με ή χωρίς κονίαμα, με αργούς λίθους χωρίς ορατή όψη	μ3	70,00	100,00	Τιμή που αναφέρεται σε κυβικό μέτρο λιθοδομής
4.02	Λιθοδομές με ή χωρίς κονίαμα, με αργούς λίθους με μία ορατή όψη	μ3	90,00	130,00	Τιμή που αναφέρεται σε κυβικό μέτρο λιθοδομής
4.03	Λιθοδομές με ή χωρίς κονίαμα, με αργούς λίθους με δύο ορατές όψεις	μ3	100,00	150,00	Τιμή που αναφέρεται σε κυβικό μέτρο λιθοδομής
4.04	Λιθοδομές με ή χωρίς κονίαμα, με λαξευτούς λίθους μίας ορατής όψης	μ3	110,00	180,00	Τιμή που αναφέρεται σε κυβικό μέτρο λιθοδομής
4.05	Λιθοδομές με ή χωρίς κονίαμα, με λαξευτούς λίθους δύο ορατών όψεων	μ3	130,00	220,00	Τιμή που αναφέρεται σε κυβικό μέτρο λιθοδομής
4.06	Οπτοπλινθοδομές δρομικές	μ2	12,00	15,00	
4.07	Οπτοπλινθοδομές διπλές δρομικές ή μπατικές	μ2	18,00	26,00	
4.08	Οπτοπλινθοδομές πάχους από 20εκ. και άνω	μ2	32,00	47,00	Ανάλογα με το πάχος της τοιχοποιίας
4.09	Τσιμεντολιθοδομές - κισσηρολιθοδομές μεγάλου πάχους (15-25cm)	μ2	17,00	20,00	
4.10	Τοιχοποιία με στοιχεία ελαφροσκυροδέματος (τύπου YTONG, ABLOCK κτλ.) πάχους 15-25 cm	μ2	25,00	42,00	
4.11	Σενάζ τοιχοποιίας μονό οπλισμένο (πλάτος έως 15 cm)	μ.μ.	7,00	15,00	

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ	
4.12	Σενάζ τοιχοποιίας διπλό οπλισμένο (πλάτος έως 25 cm)	μ.μ.	10,00	20,00		
4.13	Σενάζ τοιχοποιίας μεγάλου πλάτους οπλισμένο (πλάτος έως 50 cm)	μ.μ.	21,00	29,00		
4.14	Άλλο (αναλύστε)					
5	ΓΥΨΟΣΑΝΙΔΕΣ ΤΟΙΧΩΝ, ΟΡΟΦΩΝ και ΨΕΥΔΟΡΟΦΩΝ					
5.01	Τοίχοι γυψοσανίδων απλοί (δύο όψεις με ενδιάμεσο ελαφρύ σκελετό, στηρίγματα κτλ.)	μ2	26,00	30,00	Επιφάνειες έτοιμες προς βαφή	
5.02	Τοίχοι τσιμεντοσανίδων ή ινοσανίδων απλοί (δύο όψεις με ενδιάμεσο ελαφρύ σκελετό, στηρίγματα κτλ.)	μ2	45,00	60,00		
5.03	Κατασκευή ψευδοροφής από γυψοσανίδα	μ2	25,00	35,00		
5.04	Κατασκευή ψευδοροφής από τσιμεντοσανίδα ή ινοσανίδα	μ2	40,00	50,00		
5.05	Επενδύσεις τοίχων με γυψοσανίδα	μ2	14,00	20,00		
5.06	Επενδύσεις τοίχων με τσιμεντοσανίδα ή ινοσανίδα	μ2	32,00	37,00		
5.07	Τοίχοι από γυψοσανίδες ανθυγρές	μ2	28,00	32,00		
5.08	Από πλάκες οрукτων ιών σε μεταλλικό σκελετό	μ2	25,00	30,00		
5.09	Επένδυση οροφής με λεπτοσανίδες πλήρης	μ2	25,00	30,00		
5.10	Άλλο (αναλύστε)					
6	ΕΠΙΧΡΙΣΜΑΤΑ					
6.01	Συνήθη επιχρίσματα με ασβεστοτσιμεντοκονιάματα τριπτά, τριών ή τεσσάρων στρώσεων	μ2	10,00	14,00		
6.02	Ασβεστοτσιμεντοκονιάματα με τελείωμα σαγρέ	μ2	10,00	13,00		
6.03	Ασβεστοτσιμεντοκονιάματα με τελείωμα αρτιφισιέλ	μ2	17,00	25,00		
6.04	Επιχρίσματα χωριάτικου τύπου	μ2	9,00	13,00		
6.05	Μεταλλικά ή πλαστικά πλέγματα για επιχρίσματα	μ2	2,00	3,00	Διχτάκι	
6.06	Αρμολογήματα ακατέργαστων όψεων λιθοδομών	μ2	17,00	25,00		
6.07	Έτοιμο επίχρισμα	μ2	9,00	12,00		
6.08	Άλλο (αναλύστε)					
7	ΜΟΝΩΣΕΙΣ - ΣΤΕΓΑΝΩΣΕΙΣ					
7.01	Θερμομόνωση - υγρομόνωση δώματος	μ2	32,00	40,00	Οι τιμές είναι ενδεικτικές και μπορεί να διαφοροποιηθούν ανάλογα με τα υλικά που χρησιμοποιούνται.	
7.02	Θερμομόνωση-υγρομόνωση βεραντών	μ2	25,00	35,00		
7.03	Θερμομονωτική στρώση οποιουδήποτε τύπου και πάχους σε τοιχοποιία ή δομικό στοιχείο σκυροδέματος ή σε πλάκα οροφής ή σε ξύλινη στέγη, τοποθετημένη στο ενδιάμεσο κενό τοιχοποιίας ή επί της μίας πλευράς με στηρίγματα)	μ2	5,00	8,00		
7.04	Περιμετρική μόνωση τύπου κελύφους	μ2	35,00	50,00		
7.05	Επάλειψη επιφανειών με εποξειδικά υλικά κατάλληλα για πόσιμο νερό	μ2	4,00	5,00		
7.06	Αδιαβροχοποίηση επιφανειών (π.χ. με σιλοξανικά υλικά)	μ2	10,00	15,00		
7.07	Υγρομόνωση τοιχίων υπογείου	μ2	6,00	7,00		
7.08	Υγρομόνωση δαπέδων επί εδάφους	μ2	5,00	7,00		
7.09	Άλλο (αναλύστε)					
8	ΕΠΙΚΑΛΥΨΕΙΣ					
8.01	Επικεράμωση πλάκας σκυροδέματος (κολυμβητά)	μ2	35,00	55,00	Ανάλογα τον τύπο (γαλλικά, γερμανικά, ρωμαϊκά, βυζαντινά κ.λπ.)	
8.02	Ξύλινη στέγη με κεραμίδια εδραζόμενη σε πλάκα σκυροδέματος (με ή χωρίς προεξοχές - φουρούσια)	μ2	70,00	100,00	Σε όλες τις τιμές των επικαλύψεων περιλαμβάνονται τα όποια απαιτούμενα ειδικά τεμάχια, απολήξεις, αντισυμκτική -	
8.03	Ξύλινη στέγη αυτοφερόμενη με δοκούς ή ζευκτά (δικτυώματα - ψαλίδια) με επικάλυψη κεραμίδια - εσωτερική όψη εμφανούς κατασκευής με ραμποτέ ή με ψευδοροφή κτλ	μ2	140,00	150,00		

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
					αντιδιαβρωτική προστασία (για ξύλινα-μεταλλικά στοιχεία) και το βερνίκωμα-λουστράρισμα . Για τις αυτοφερόμενες ξύλινες στέγες περιλαμβάνεται και το εσωτερικό τελείωμα από ραμποτέ ξυλεία ή άλλο υλικό, ή η κατασκευή ψευδοροφής. Περιλαμβάνεται επίσης η πλήρης θερμομόνωση και υγραμόνωση της κατασκευής.
8.04	Σιδερένια στέγη απλού τύπου από ολόσωμους δοκούς ή συνήθη δικτυώματα με επικάλυψη από αυλακωτή λαμαρίνα	μ2	40,00	50,00	
8.05	Σιδερένια στέγη απλού τύπου από ολόσωμους δοκούς ή συνήθη δικτυώματα με επικάλυψη από πάνελ δύο στρώσεων λαμαρίνας με ενδιάμεση στρώση μόνωσης (πολυουρεθάνη ή πολυστερίνη ή άλλο υλικό)	μ2	60,00	70,00	
8.06	Επικάλυψη υπάρχουσας στέγης οποιουδήποτε τύπου με αυλακωτή λαμαρίνα	μ2	15,00	18,00	
8.07	Επικάλυψη υπάρχουσας στέγης οποιουδήποτε τύπου με πάνελ δύο στρώσεων λαμαρίνας με ενδιάμεση στρώση μόνωσης (πολυουρεθάνη ή πολυστερίνη ή άλλο υλικό)	μ2	35,00	40,00	
8.08	Πλαγιοκάλυψη (ή αντικατάσταση πλαγιοκάλυψης) υπάρχουσας κατασκευής οποιουδήποτε τύπου με αυλακωτή λαμαρίνα	μ2	12,00	16,00	
8.09	Πλαγιοκάλυψη (ή αντικατάσταση πλαγιοκάλυψης) υπάρχουσας κατασκευής οποιουδήποτε τύπου με πάνελ δύο στρώσεων λαμαρίνας με ενδιάμεση στρώση μόνωσης (πολυουρεθάνη ή πολυστερίνη ή άλλο υλικό)	μ2	30,00	35,00	
8.10	Επικάλυψη στέγης με χαλκό	μ2	270,00	300,00	
8.11	Επικάλυψη στέγης με ψευδάργυρο	μ2	250,00	280,00	
8.12	Επικάλυψη στέγης με ασφαλτόπανο και ψηφίδα	μ2	70,00	90,00	Ανάλογα το βάρος/ μ2 του ασφαλτόπανου
8.13	Ξύλινη πέργκολα	μ2	80,00	120,00	Ανάλογα με το είδος του ξύλου, την επικάλυψη και τις διαστάσεις των στοιχείων
8.14	Άλλο (αναλύστε)				
9	ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΤΟΙΧΩΝ				
9.01	Με πλακίδια πορσελάνης	μ2	25,00	40,00	
9.02	Με διακοσμητικά τούβλα	μ2	40,00	50,00	
9.03	Με λίθινες πλάκες	μ2	45,00	55,00	
9.04	Με πλάκες μαρμάρου	μ2	70,00	100,00	
9.05	Με πατητή τσιμεντοκονία	μ2	30,00	35,00	
9.06	Με ορθογωνισμένες πλάκες	μ2	25,00	30,00	
9.07	Με πέτρα στενάρι	μ2	55,00	60,00	
9.08	Ξύλινα διαζώματα αργολιθοδομών με βερνικόχρωμα	μμ	15,00	20,00	
9.09	Άλλο (αναλύστε)	μ2			
10	ΕΠΙΣΤΡΩΣΕΙΣ ΔΑΠΕΔΩΝ				
10.01	Κατώφλια, ποδιές παραθύρων, επίστρωση στηθαίων, μπαλκονιών, κτλ με μάρμαρο πλάτους έως 25 cm	μ.μ.	25,00	30,00	
10.02	Κατώφλια, ποδιές παραθύρων, επίστρωση στηθαίων, μπαλκονιών, κτλ με μάρμαρο πλάτους 26 έως 50 cm	μ.μ.	40,00	48,00	
10.03	Μαρμαροεπένδυση βαθμίδας κλίμακος (ρίχτι και πάτημα) οποιουδήποτε πλάτους και ύψους	μ.μ.	75,00	100,00	
10.04	Μαρμαροεπένδυση πάγκων εργασίας, κουζίνας κτλ	μ.μ.	90,00	160,00	

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
10.05	Επενδύσεις πάγκων εργασίας, κουζίνας, λουτρών κτλ με γρανίτη	μ2	200,00	250,00	
10.06	Εξισωτική-εξομαλυντική τσιμεντοκονία για δάπεδα	μ2	5,00	7,00	
10.07	Βιομηχανικό δάπεδο (περιλαμβάνεται η τυχόν απαιτούμενη επιπλέον διάστρωση σκυροδέματος)	μ2	15,00	20,00	
10.08	Βιομηχανικό δάπεδο (χωρίς διάστρωση σκυροδέματος)	μ2	6,00	8,00	
10.09	Βιομηχανικό δάπεδο με εποξειδική ρητίνη	μ2	35,00	50,00	
10.10	Πατητή τσιμεντοκονία	μ2	30,00	35,00	
10.11	Με τσιμεντόπλακες	μ2	18,00	23,00	
10.12	Με λίθινες πλάκες (Καρύστου, κ.λπ.)	μ2	35,00	45,00	
10.13	Με πλάκες μαρμάρου	μ2	75,00	100,00	
10.14	Με πλακίδια κεραμικά ή πορσελάνης	μ2	30,00	40,00	
10.15	Με λωρίδες αφρικανικής ξυλείας	μ2	55,00	75,00	
10.16	Με λωρίδες δρυός	μ2	80,00	100,00	
10.17	Με laminate	μ2	18,00	28,00	
10.18	Με μοκέτα	μ2	15,00	20,00	
10.19	Περιθώρια (σοβατεπί) από μάρμαρο	μ.μ.	8,00	12,00	
10.20	Περιθώρια (σοβατεπί) κεραμικών πλακιδίων	μ.μ.	4,00	6,00	
10.21	Περιθώρια (σοβατεπί) ξύλινων δαπέδων	μ.μ.	5,00	7,00	
10.22	Με λωρίδες σουηδικής ξυλείας	μ2	40,00	50,00	
10.23	Δάπεδο ραμποτέ με ξύλο καστανιάς πλήρες	μ2	80,00	100,00	
10.24	Άλλο (αναλύστε)				
11	ΠΛΗΡΗ ΚΟΥΦΩΜΑΤΑ ΜΕ ΘΕΡΜΟΜΟΝΩΤΙΚΑ ΚΡΥΣΤΑΛΛΑ				
11.01	Πόρτες-παράθυρα αλουμινίου ή πλαστικού, συρόμενα ή σταθερά	μ2	150,00	225,00	
11.02	παντζούρια με φυλλαράκια, αλουμινίου ή πλαστικού, συρόμενα ή σταθερά	μ2	110,00	140,00	
11.03	Πόρτες-παράθυρα αλουμινίου ή πλαστικού, ανοιγόμενα ή και ανακλινόμενα (περιστρεφόμενα περί οριζοντίου ή κατακόρυφου άξονα)	μ2	150,00	225,00	
11.04	Παντζούρια με φυλλαράκια, αλουμινίου ή πλαστικού, ανοιγόμενα ή και ανακλινόμενα	μ2	110,00	140,00	
11.05	Κινητές σίτες αερισμού	μ2	45,00	65,00	
11.06	Ρολά αλουμινίου ή πλαστικού	μ2	120,00	150,00	
11.07	Ρολά ξύλινα	μ2	160,00	200,00	
11.08	Βιτρίνες αλουμινίου	μ2	100,00	160,00	
11.09	Πόρτες εισόδου αλουμινίου ή πλαστικού	μ2	300,00	400,00	
11.10	Ξύλινες πόρτες πρεσαριστές κοινές	μ2	150,00	200,00	
11.11	Ξύλινες πόρτες ταμπλαδωτές	μ2	200,00	250,00	
11.12	Ξύλινες πόρτες πρεσαριστές με καπλαμά και κάσες από συμπαγή δρυ ή καρυδιά ή καστανιά	μ2	250,00	300,00	
11.13	Ξύλινα παράθυρα με παντζούρια γαλλικού τύπου	μ2	250,00	350,00	
11.14	Ξύλινα παράθυρα με παντζούρια γερμανικού τύπου	μ2	300,00	400,00	
11.15	Ξύλινα παράθυρα με παντζούρια χωρικού τύπου	μ2	290,00	340,00	
11.16	Σιδερένιες πόρτες - παράθυρα	μ2	100,00	150,00	
11.17	Σιδερένιες πόρτες μεγάλες - ανοιγόμενες ή ρολά (για βιομηχανίες κτλ)	μ2	150,00	200,00	
11.18	Μονόφυλλη πυράντοχη πόρτα T30 έως T90 πλήρως εξοπλισμένη	μ2	300,00	340,00	

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
11.19	Δίφυλλη πυράντοχη πόρτα Τ30 έως Τ90 πλήρως εξοπλισμένη	μ2	340,00	380,00	
11.20	Θωρακισμένη πόρτα με επένδυση ξύλου ή MDF ή άλλο υλικό	τεμ.	900,00	1.200,00	
11.21	Άλλο (αναλύστε)				
12	ΣΤΗΘΑΙΑ - ΚΙΓΚΛΙΔΩΜΑΤΑ				
12.01	Από κιγκλίδωμα σιδερένιο	μ.μ.	50,00	70,00	Ανάλογα τη διατομή και την επεξεργασία
12.02	Από κιγκλίδωμα αλουμινίου	μ.μ.	60,00	80,00	
12.03	Από κιγκλίδωμα ανοξείδωτου χάλυβα	μ.μ.	100,00	120,00	
12.04	Από κιγκλίδωμα ξύλινο	μ.μ.	55,00	65,00	
12.05	Από υαλοπίνακες securit/ triplex με στήριξη	μ.μ.	120,00	180,00	
12.06	Από οπλισμένο σκυρόδεμα	μ.μ.	25,00	30,00	
12.07	Από δρομική πλινθοδομή	μ.μ.	20,00	22,00	
12.08	Άλλο (αναλύστε)				
13	ΚΛΙΜΑΚΕΣ				
13.01	Σιδερένια βαθμίδα (τοποθετημένη και βαμμένη)	μ.μ.	80,00	90,00	
13.02	Ξύλινη βαθμίδα (τοποθετημένη και βαμμένη)	μ.μ.	150,00	250,00	Σουηδικό ή δρυς ή αφρικανικό
13.03	Άλλο (αναλύστε)				
14	ΝΤΟΥΛΑΠΕΣ - ΝΤΟΥΛΑΠΙΑ				
14.01	Ντουλάπες κοινές από μελαμίνη, φορμάικα ή καπλαμά (υπνοδωματίων, γραφείων κτλ)	μ2 όψης	200,00	230,00	
14.02	Ντουλάπια κουζίνας από μελαμίνη, φορμάικα ή καπλαμά (πάνω ή κάτω)	μ.μ.	180,00	200,00	
14.03	Ντουλάπια κουζίνας από συμπαγή ξυλεία (πάνω ή κάτω)	μ.μ.	250,00	300,00	
14.04	Ντουλάπες (ανιγκρέ)	μ2 όψης	200,00	230,00	
14.05	Άλλο (αναλύστε)				
15	ΧΡΩΜΑΤΙΣΜΟΙ				
15.01	Χρωματισμοί επί επιφανειών επιχρισμάτων ή εμφανών σκυροδεμάτων ή γυψοσανίδων με χρώματα υδατικής διασποράς, ακρυλικής, στρενιοακρυλικής ή πολυβινυλικής βάσεως (πλαστικά χρώματα) ή ελαιοχρώματα ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ χώρων	μ2	7,00	10,00	
15.02	Χρωματισμοί επί επιφανειών επιχρισμάτων ή εμφανών σκυροδεμάτων ή γυψοσανίδων με χρώματα υδατικής διασποράς, ακρυλικής, στρενιοακρυλικής ή πολυβινυλικής βάσεως (πλαστικά χρώματα) ή ελαιοχρώματα ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ χώρων	μ2	6,00	9,00	
15.03	Σπατουλάρισμα προετοιμασμένων επιφανειών επιχρισμάτων ή σκυροδεμάτων	μ2	3,00	4,00	προστίθεται στα παραπάνω σε περίπτωση σπατουλαριστού
15.04	Ελαιοχρωματισμοί κοινοί ξύλινων επιφανειών με χρώματα αλκυδικών ή ακρυλικών ρητινών, βάσεως νερού η διαλύτου	μ2	8,00	12,00	
15.05	Ελαιοχρωματισμοί κοινοί σιδηρών επιφανειών με χρώματα αλκυδικών ή ακρυλικών ρητινών, βάσεως νερού η διαλύτου	μ2	8,00	12,00	
15.06	Βερνικοχρωματισμοί επί σπατουλαρισμένων επιφανειών με εποξειδικά, πολυουρεθανικά ή ακρυλικά συστήματα δύο συστατικών (χώροι υγειονομικού ενδιαφέροντος)	μ2	13,00	15,00	
15.07	Λουστράρισμα ξύλινων επιφανειών με βερνικοχρώματα ενός η δύο συστατικών βάσεως νερού η διαλύτη	μ2	10,50	15,00	
15.08	Τσιμεντοχρώματα	μ2	9,00	10,00	
15.09	Άλλο (αναλύστε)				
16	ΕΙΔΗ ΥΓΙΕΙΝΗΣ				

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
16.01	Πλήρες σετ λουτρού τοποθετημένο(μπανιέρα, λεκάνη, μπιντέ, νιπτήρας ή έπιπλο-πάγκος, σαπουνοδόχοι κτλ, μπαταρίες, καθρέπτης)	κατ. αποκ.	700,00	1.000,00	Ανάλογα την ποιότητα των ειδών υγιεινής. Το πλήρες σετ περιλαμβάνει: μπανιέρα, λεκάνη, μπιντέ, νιπτήρας ή έπιπλο-πάγκος, σαπουνοδόχοι κτλ, μπαταρίες, καθρέπτης.
16.02	Σετ W.C. κατοικίας - ξενοδοχείου τοποθετημένο (ντουζιέρα, λεκάνη, νιπτήρας, σαπουνοδόχοι κτλ, μπαταρίες, καθρέπτης)	κατ. αποκ.	400,00	600,00	Ανάλογα την ποιότητα των ειδών υγιεινής. Το πλήρες σετ περιλαμβάνει: ντουζιέρα, λεκάνη, νιπτήρας, σαπουνοδόχοι κτλ, μπαταρίες, καθρέπτης
16.03	Σετ W.C. γραφείου τοποθετημένο (λεκάνη, νιπτήρας, σαπουνοδόχοι κτλ, μπαταρίες, καθρέπτης)	κατ. αποκ.	350,00	500,00	
16.04	Νεροχύτης-μπαταρία κουζίνας τοποθετημένος	κατ. αποκ.	250,00	400,00	
16.05	Άλλο (αναλύστε)				
17	ΥΔΡΑΥΛΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΠΛΗΡΕΙΣ				
17.01	Ύδρευση-αποχέτευση πλήρους λουτρού (μπανιέρα, λεκάνη, μπιντέ, νιπτήρας ή έπιπλο-πάγκος, πλυντήριο)	κατ. αποκ.	600,00	850,00	Αφορά σε τοποθέτηση και σύνδεση με τα δίκτυα ύδρευσης και αποχέτευσης
17.02	Ύδρευση-αποχέτευση WC μεγάλου (ντουζιέρα, λεκάνη, νιπτήρας ή έπιπλο-πάγκος, πλυντήριο)	κατ. αποκ.	500,00	600,00	
17.03	Ύδρευση-αποχέτευση WC γραφείου (βλέπε είδη υγιεινής)	κατ. αποκ.	300,00	400,00	
17.04	Ύδρευση-αποχέτευση κουζίνας ή εργαστηρίου ή βιοτεχνίας	κατ. αποκ.	500,00	900,00	Ανάλογα με το είδος και τον αριθμό των θέσεων
17.05	Πλαστικές υδρορροές κτιρίου ανεξαρτήτως διαμέτρου	μμ	15,00	22,00	Συμπεριλαμβάνονται όλα τα τεμάχια και οι συνδέσεις
17.06	Υδρορροές γαλβανιζέ	μμ	30,00	40,00	
17.07	Υδρορροές χάλκινες	μμ	40,00	50,00	
17.08	Σύνδεση με δίκτυο αποχέτευσης (σωληνώσεις)	μμ	50,00	60,00	Συμπεριλαμβάνεται η εργασία εκσκαφής και δημιουργίας φρεατίων
17.09	Σύνδεση με δίκτυο ύδρευσης (σωληνώσεις)	μμ	12,00	15,00	
17.10	Άλλο (αναλύστε)				
18	ΨΥΞΗ - ΘΕΡΜΑΝΣΗ				
18.01	Κεντρική θέρμανση (περιλαμβάνει υλικά λεβητοστάσιου, θερμαντικά σώματα, σωληνώσεις κλπ)	kcal	0,20	0,30	
18.02	Κλιματισμός - κεντρική εγκατάσταση με αεραγωγούς	BTU	0,10	0,18	
18.03	Κλιματισμός ατομικές μονάδες μέχρι 7000 BTU	τεμ	300,00	350,00	Ανάλογα με την εταιρία, την ενεργειακή κλάση, αν είναι inverter ή όχι.
18.04	Κλιματισμός ατομικές μονάδες μέχρι 9000 BTU	τεμ	350,00	450,00	
18.05	Κλιματισμός ατομικές μονάδες μέχρι 12000 BTU	τεμ	450,00	600,00	
18.06	Κλιματισμός ατομικές μονάδες μέχρι 18000 BTU	τεμ	600,00	1.000,00	
18.07	Κλιματισμός ατομικές μονάδες μέχρι 24000 BTU	τεμ	1.000,00	1.400,00	
18.08	Ενδοδαπέδια θέρμανση κ' ψύξη (Σωληνώσεις Συνδέσεις, σώματα. Η αντίλια θερμότητας στον εξοπλισμό)	μ2/κατ	30,00	35,00	Μόνο η εγκατάσταση
18.09	Άλλο (αναλύστε)				
19	ΗΛΕΚΤΡΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ				
19.01	Κατοικίας (εργασία και υλικά, πρίζες, διακόπτες)	μ2 κάτοψ	35,00	40,00	
19.02	Καταστήματος (εργασία και υλικά, πρίζες, διακόπτες)	μ2 κάτοψ	25,00	30,00	
19.03	Γραφείου (εργασία και υλικά πρίζες, διακόπτες)	μ2 κάτοψ	20,00	30,00	
19.04	Αποθηκευτικού χώρου (εργασία και υλικά, πρίζες, διακόπτες)	μ2 κάτοψ	10,00	20,00	

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
19.05	Βιοτεχνίας (εργασία και υλικά, πρίζες, διακόπτες)	μ2 κάτοψ	45,00	75,00	Ανάλογα με τα μηχανήματα και την προς εγκατάσταση ισχύ.
19.06	Φωτισμού και κοινών ρευματοδοτών βιομηχανικού - βιοτεχνικού κτιρίου	μ2 κάτοψ	12,00	18,00	Σε περίπτωση που οι πίνακες και τα εξειδικευμένα υλικά υπολογίζονται χωριστά.
19.07	Άλλο (αναλύστε)				
20	ΑΝΕΛΚΥΣΤΗΡΕΣ				
20.01	Ανελκυστήρας 4 ατόμων μέχρι 4 στάσεων	τεμ.	10.000,00	#####	Καμπίνα και μηχανοστάσιο (όχι κτιριακά)
20.02	Προσαύξηση ανά στάση πέρα των 4, για ανελκυστήρα 4 ατόμων	στάση	800,00	900,00	
20.03	Άλλο (αναλύστε)				
21	ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ				
21.01	Ηλιακός συλλέκτης, συνδεδεμένος, πλήρης, χωρητικότητας μέχρι 120 lt, με μπόιλερ με ενσωματωμένη ηλεκτρική αντίσταση και δυνατότητα σύνδεσης και σε κεντρική θέρμανση.	τεμ.	700,00	1.000,00	
21.02	Ηλιακός συλλέκτης, συνδεδεμένος, πλήρης, χωρητικότητας μέχρι 200 lt, με μπόιλερ με ενσωματωμένη ηλεκτρική αντίσταση και δυνατότητα σύνδεσης και σε κεντρική θέρμανση.	τεμ.	1.100,00	1.500,00	
21.03	Τζάκι αποπερατωμένο, με επένδυση της εσωτερικής όψης και καπνοδόχο	κατ. αποκ.	1.200,00	1.800,00	
21.04	Τζάκι αποπερατωμένο, με επένδυση της εσωτερικής όψης και καπνοδόχο (ενεργειακό)	κατ. αποκ.	3.500,00	5.000,00	
21.05	Συντήρηση τοιχογραφίας, αιογραφίας κ.λπ	κατ. αποκ.	200,00	500,00	
21.06	Άλλο (αναλύστε)				
22	ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΚΤΙΡΙΑ ΤΕΛΕΙΩΜΕΝΑ				
22.01	Βιομηχανοστάσιο - Αποθήκη με μεταλλικό φέροντα οργανισμό, με πλαγιοκάλυψη και επικάλυψη (στέγη) από panels (τύπου σάντουιτς με θερμομονωτικό - ηχομονωτικό υλικό ενδιάμεσα πάχους 5cm)	μ2 κάτοψ	340,00	380,00	Κόστος για κατασκευές έως 5,5 m - 6 m ύψος, οι οποίες προσυξάνονται κατά 10% για κάθε 2 μέτρα επιπλέον ύψος.
22.02	Γραφεία με μεταλλικό φέροντα οργανισμό, με πλαγιοκάλυψη και επικάλυψη (στέγη) από panels (τύπου σάντουιτς με θερμομονωτικό - ηχομονωτικό υλικό ενδιάμεσα πάχους 5cm)	μ2 κάτοψ	400,00	440,00	
	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΧΩΡΙΣ ΣΚΥΡΟΔΕΜΑΤΑ				
22.03	Πλήρης κατασκευή μεταλλικού κτιρίου ύψους μέχρι και 5 μέτρα	μ2 κάτοψ	200,00	250,00	Σημείωση: Πλήρης κατασκευή μεταλλικού κτιρίου περιλαμβάνει όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την πλήρη κατασκευή μεταλλικού κτιρίου, όπως ενδεικτικά αλλά όχι περιοριστικά: Φέρων οργανισμός από χάλυβα βαμμένος, κοχλιωτός ή συγκολλητός, τεγίδες, μηκίδες, επικάλυψη και πλαγιοκάλυψη με πάνελ, ειδικά τεμάχια - απολήξεις - υδρορροές, κουφώματα, πόρτες ή ρολά μεγάλου μεγέθους για την είσοδο, τα αγκύρια που ενσωματώνονται στην θεμελίωση του σκυροδέματος κτλ, <u>χωρίς να περιλαμβάνεται η θεμελίωση από οπλισμένο σκυρόδεμα και το δάπεδο επί εδάφους</u> . Ως ύψος κτιρίου για την
22.04	Πλήρης κατασκευή μεταλλικού κτιρίου ύψους από 5 μέχρι και 7 μέτρα	μ2 κάτοψ	250,00	325,00	
22.05	Πλήρης κατασκευή μεταλλικού κτιρίου ύψους από 7 μέχρι και 10 μέτρα	μ2 κάτοψ	325,00	400,00	
22.06	Πλήρης κατασκευή βατού μεταλλικού παταριού εντός μεταλλικού κτιρίου (περιλαμβάνεται πλαγιοκάλυψη και βατή κατασκευή οροφής παταριού)	μ2 κάτοψ	160,00	200,00	

A/A	ΕΡΓΑΣΙΑ	Μ.Μ.	ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΜΕΓΙΣΤΗ ΤΙΜΗ	ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ
					κατάταξη στις παρακάτω κατηγορίες λαμβάνεται το ύψος του κοντύτερου υποστυλώματος τυπικού πλαισίου.
	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΑΝΑ ΚΙΛΟ ΧΑΛΥΒΑ				
22.07	Μεταλλικός σκελετός	κιλά	1,80	2,80	Ανάλογα τη διάσταση της διατομής, τα συνολικά κιλά, την επεξεργασία, τη βαφή κ.λπ
22.08	Άλλο (αναλύστε)				
23	ΆΛΛΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ				
23.01	Ασφαλιστικές εισφορές	κατ.απ			Σύμφωνα με τους θεωρημένους πίνακες οικοδομοτεχνικού έργου του ΙΚΑ
23.02	Άλλο (αναλύστε)				

Σημείωση:

1. Οι παραπάνω τιμές αφορούν σε εργασίες μετά υλικών, όπου δεν αναφέρεται διαφορετικά.
2. Οι παραπάνω τιμές δεν περιλαμβάνουν ασφαλιστικές εισφορές του έργου (ΙΚΑ), οι οποίες αναφέρονται συνολικά για το έργο στον ΚΩΔ.23.01, σύμφωνα με τους Πίνακες Ελαχίστων Ημερομισθίων του ΙΚΑ.
3. Γίνονται δεκτές και εργασίες που δεν περιλαμβάνονται στον παρόντα πίνακα χωρίς να υπερβαίνουν το 60% των αντίστοιχων τιμών ΑΤΟΕ.
4. Στις παραπάνω τιμές δεν συμπεριλαμβάνεται ο ΦΠΑ.

A.7. Υπόδειγμα αίτησης προσφυγής πράξης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ 2014 - 2020
(ΠΑΑ 2014 - 2020)

Τοπικό Πρόγραμμα LEADER/CLLD: «Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, (ΤΑΠΤΟΚ), LEADER/CLLD ΜΕΣΑΡΑΣ»

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΑ 2014 - 2020

ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΥΔ (ΕΠ) ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020

ΟΜΑΔΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ: «ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ Α.Α.Ε. ΟΤΑ»

Μέτρο 19. «Τοπική Ανάπτυξη με πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (ΤΑΠΤΟΚ)»

Υπομέτρο 19.2 (Παρεμβάσεις Ιδιωτικού Χαρακτήρα)

Υποδράση Ένστασης: 19.2.... <.....>

ΕΝΤΥΠΟ ΑΙΤΗΣΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ

(ΑΡΙΘΜΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ)

Ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής

Αριθ. Πρωτοκόλλου υποβολής
φυσικού φακέλου

Ημερομηνία Παραλαβής φυσικού φακέλου

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ/ΔΡΑΣΗΣ	94
2. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ	94
3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ	95
4. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ	95

1. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ/ΔΡΑΣΗΣ

1.1	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ/ΔΡΑΣΗΣ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
1.2	Ε.Π.	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
1.3	ΔΡΑΣΗ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
1.4	ΥΠΟΔΡΑΣΗ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
1.5	ΕΙΔΟΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ	Επιχορήγηση (Grant)
1.6	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
1.7	ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
1.8	ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ (ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ)	Καν. 1305/2013
1.9	ΤΑΜΕΙΟ	ΕΓΤΑΑ

2. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΑΞΗΣ

2.1	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΑΞΗΣ (ΕΡΓΟΥ)	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
2.2	ΕΠΩΝΥΜΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
2.3	ΔΙΑΚΡΙΤΙΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
2.4	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
2.5	ΤΙΤΛΟΣ ΠΡΑΞΗΣ (ΑΓΓΛΙΚΑ)	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
2.6	ΑΦΜ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
2.7	ΔΟΥ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
2.8	ΤΟΠΟΘΕΣΙΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΞΗΣ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
2.9	ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΣ ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ (€)	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
2.10	ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΗ ΕΠΙΛΕΞΙΜΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ (€)	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
2.11	ΤΟΜΕΑΣ ΔΡΑΣΗΣ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
2.12	ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΣΤΙΑΣΗΣ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ
2.13	ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ

3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ

3.1	ΚΩΔΙΚΟΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ	
3.2	ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ	ΑΥΤΟΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΠΣΚΕ	
Η ΕΝΣΤΑΣΗ ΑΦΟΡΑ:	3.3	ΔΙΑΓΡΑΦΗ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
	3.4	ΜΕΙΩΣΗ ΔΑΠΑΝΗΣ ΛΟΓΩ ΕΥΛΟΓΟΥ ΚΟΣΤΟΥΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
	3.5	ΒΑΘΜΟΛΟΓΟΥΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΝΑΙ/ΟΧΙ
	3.6	ΟΡΟΣ ΥΠΑΓΩΓΗΣ	ΝΑΙ/ΟΧΙ

4. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ

4.1.	ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΠΡΟΣΦΥΓΗΣ Αναπτύσσονται οι λόγοι για τους οποίους διαφωνείτε με το αποτέλεσμα της αξιολόγησης
4.2.	ΣΥΝΗΜΜΕΝΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ Παρατίθενται τα στοιχεία και δικαιολογητικά που κατατίθενται συνημμένα στην ένσταση

Ο Νόμιμος Εκπρόσωπος της Επιχείρησης

Ημερομηνία: .../.../...

(Ονοματεπώνυμο/Σφραγίδα/Υπογραφή)

A.8. Υπόδειγμα απόφασης ένταξης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης
Ε.Π. ΚΡΗΤΗΣ 2014-2020

.....
Ταχ. Δ/ση: Δουκός Μποφώρ 2,
Ηράκλειο Κρήτης
Ταχ. Κώδικας : 71202
Πληροφορίες:
Τηλέφωνο: 2813 404500
Fax: 2810 335040
Email: kriti@mou.gr

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΓΕΩΡΓΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
Η Ευρώπη επενδύει στις αγροτικές περιοχές

Ηράκλειο, <Ημερομηνία>
Α.Π.:

Προς: <Δικαιούχους>

ΘΕΜΑ: Ένταξη των Πράξεων με τα στοιχεία του Παραρτήματος ΙΙ της παρούσας, στο ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΠΑΑ) 2014-2020

ΑΠΟΦΑΣΗ

Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ Κ Ρ Η Τ Η Σ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν.4314 (ΦΕΚ 265/23-12-2014, τ. Α) σχετικά με τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή των αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020.
2. Την υπ' αριθ. Ε (2007) 6015/29-11-2007 Απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, με την οποία εγκρίθηκε το Πρόγραμμα Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2007 – 2013 (ΠΑΑ) όπως τροποποιήθηκε και ισχύει [C (2017) 8963/16-12-2017]
3. Την με αρ. πρωτ. 1065/19.04.2016 (ΦΕΚ 1273/Β'/04.05.2016) Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με θέμα «Θέσπιση διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2014–2020» (ΣΔΕ), όπως τροποποιήθηκε σύμφωνα με την με αρ. πρωτ. 3417/22.12.2016 (ΦΕΚ 4222/Β'/28.12.2016) Απόφαση και ισχύει κάθε φορά,
4. Τη με αρ. πρωτ. 2545/17.10.2016 (ΦΕΚ 3447/Β'/2016) Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης, Οικονομίας, Ανάπτυξης & Τουρισμού, Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, με την οποία εκχωρούνται αρμοδιότητες της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης του ΠΑΑ 2014-2020 στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων Περιφερειών ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης Πράξεων του ΠΑΑ 2014 – 2020.
5. Την αριθ. πρωτ. 13214/30-11-2017 Υπουργική Απόφαση (ΦΕΚ 4268/Β' 6-12-2017) περί «Πλαίσιο υλοποίησης Υπομέτρου 19.2 του Μέτρου 19, Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων,

(ΤΑΠΤοΚ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, για παρεμβάσεις Ιδιωτικού χαρακτήρα και λοιπές διατάξεις εφαρμογής των τοπικών προγραμμάτων».

6. Την αριθ.πρωτ. ΧΧΧΧΧ/ΧΧ-ΧΧ-2018 Πρόσκληση της ΟΤΑ για την υποβολή προτάσεων στο υπομέτρο 19.2, Δράση , υποδράση/ σεις του τοπικού προγράμματος
7. Τις αιτήσεις στήριξης που υποβλήθηκαν στο ΠΣΚΕ στο πλαίσιο της αριθ.πρωτ. ΧΧΧΧΧ/ΧΧ-ΧΧ-2018 Πρόσκλησης του Τ.Π. για τις κάτωθι:

Δράση :
 Υποδράση. . . . :

του Υπομέτρου 19.2 «ιδιωτικές παρεμβάσεις» της ΟΤΑ

8. Τα αποτελέσματα των διαδικασιών διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων ενίσχυσης (αξιολόγησης), της σύνταξης του Πίνακα Αποτελεσμάτων και των συμπερασμάτων του δειγματοληπτικού ελέγχου της Πρόσκλησης, των πιθανών προσφυγών και των ανάλογων αποφάσεων της ΕΔΠ σ' όλα τα ανωτέρω, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 9 της αριθ. πρωτ. 13214/30-11-2017 Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ 4268/Β' 6-12-2017) περί «Πλαίσιο υλοποίησης Υπομέτρου 19.2».
9. Το αριθ.πρωτ. ΧΧΧΧΧ/ΧΧΧΧΧ-2018 αίτημα της ΟΤΑ Ε ΑΑΕ ΟΤΑ σχετικά με την ανακατανομή πόρων εντός θεματικών του Τ.Π. / υπερδέσμευσης της πρόσκλησης, πέραν του 110% του Π/Υ του Τ.Π. και των αντίστοιχων απαντήσεων της ΕΥΔ ΠΕΠ/ ΕΥΕ ΠΑΑ 2014 -2020¹ .
10. Το αριθ.πρωτ. ΧΧΧΧΧ/ΧΧΧΧΧ-2018 αίτημα της ΟΤΑ Ε ΑΑΕ ΟΤΑ σχετικά με την υποβολή του τελικού Πίνακα αποτελεσμάτων υποψηφίων δικαιούχων μετά την τελευταία αριθ. απόφαση της ΕΔΠ επί αυτού.

Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ε Ι

Άρθρο 1
Έγκριση Πράξεων υποψηφίων

1. Την ένταξη των Πράξεων :

α/α	Τίτλος Πράξης	Κωδικός ΟΠΣΑΑ
1.		
2.		
3.		
4.		

όπως αναλυτικά περιγράφονται στο Παράρτημα Ι του προσαρτήματος. Οι ανωτέρω συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης.

2. Οι δικαιούχοι των ανωτέρω Πράξεων για να τύχουν της σχετικής οικονομικής στήριξης αναλαμβάνουν να τις πραγματοποιήσουν σύμφωνα με τους όρους της παρούσας απόφασης.

¹ Σημείωση: Το σημείο περιλαμβάνεται εφόσον έχουν λάβει χώρα αμφότερες ή μεμονωμένα οι περιπτώσεις των σημείων 3. και 4. (ανακατανομής – υπερδέσμευσης) του άρθρου 9 της ΕΔΠ για ανεύρεση πιστώσεων

3. Το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο των πράξεων περιέχεται στα προσαρτημένα Τεχνικά Δελτία Πράξης (ΤΔΠ) όπως αυτά (αντικείμενα) έχουν καταληχθεί μετά τις διαλαμβανόμενες διαδικασίες (αξιολόγηση, εύλογο κόστος, δειγματοληπτικός, αποφάσεις ΕΔΠ για τελικό Πίνακα) του άρθρου 9 της αριθ. πρωτ. 13214/30-11-2017 Υπουργικής Απόφασης (ΦΕΚ 4268/Β' 6-12-2017) περί «Πλαίσιο υλοποίησης Υπομέτρου 19.2».
4. Οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών και ο προϋπολογισμός αυτών περιλαμβάνεται στα προσαρτημένα ΤΔΠ όπως έχουν εκτυπωθεί από το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΟΠΣΑΑ). Η επιλεξιμότητα των δαπανών προσδιορίζεται γενικότερα στο άρθρο 21 και ειδικότερα ανά δράση – υποδράση στα άρθρα 22 ως 29 της αριθ. πρωτ. 13214/30-11-2017 Υπουργικής Απόφασης.

Άρθρο 2

Χρονοδιάγραμμα υλοποίησης – Περίοδος επιλεξιμότητας

1. Ως έναρξη της περιόδου επιλεξιμότητας των δαπανών θεωρείται η οριστική υποβολή της αιτήσεως από τον δικαιούχο στο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ).
2. Δαπάνες που πραγματοποιούνται ή/και εξοφλούνται πριν την τελική ένταξη της πράξης, γίνονται με αποκλειστική ευθύνη του δικαιούχου.
Εξαίρεση αποτελούν οι Γενικές Δαπάνες του Άρθρου 45 παρ. 2γ του Καν (ΕΕ) 1305/2013, οι οποίες είναι επιλέξιμες από την 1^η Ιανουαρίου 2014, δυνάμει του Άρθρου 45 παρ. 2 του Καν (ΕΕ) 1303/2013. Οι Γενικές δαπάνες για να είναι επιλέξιμες θα πρέπει να αφορούν αποκλειστικά το προτεινόμενο έργο.
3. Ο Δικαιούχος οφείλει να ολοκληρώσει το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο της πράξης, εντός του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματός της, όπως δηλώνεται στην αίτηση στήριξης, και εντός, το πολύ, τριών (3) ετών από την στιγμή της ένταξης. Σε κάθε περίπτωση μέχρι την 30-06-2023.
4. Σε πλήρως αιτιολογημένες περιπτώσεις, ο Δικαιούχος μπορεί να ζητήσει παράταση του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος του έργου του, η οποία εγκρίνεται από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας και δεν μπορεί να υπερβαίνει την 30-06-2023 και σε κάθε περίπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει τους έξι (6) μήνες από την αρχική καταληκτική ημερομηνία ολοκλήρωσης της πράξης. Επομένως το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης μιας πράξης μπορεί να παραταθεί για έξι (6) ακόμα μήνες – μετά από έγκριση της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014 2020- σε εξαιρετικές περιπτώσεις μετά από με αιτιολογημένη αίτηση του δικαιούχου προς αυτή. Σε κάθε περίπτωση οι παραπάνω παρατάσεις δεν πρέπει να υπερβαίνουν την 30-06-2023.

Άρθρο 3

Όροι χρηματοδότησης

1. Οι δικαιούχοι μετά την ένταξη της πράξης τους, έχουν δικαίωμα να αιτηθούν στην ΟΤΔ, τη χορήγηση προκαταβολής. Το συνολικό ύψος της προκαταβολής ή των προκαταβολών μπορεί να ανέλθει μέχρι 50% της δημόσιας δαπάνης που συνδέεται με την πράξη.
2. Η καταβολή της προκαταβολής ή των προκαταβολών, υπόκειται στη σύσταση τραπεζικής εγγύησης ή ισοδύναμης εγγύησης που αντιστοιχεί στο 100% του ποσού της προκαταβολής. Η εγγύηση συστήνεται προς του ΟΠΕΚΕΠΕ και είναι αορίστου χρόνου. Στο αίτημα πληρωμής, που έπεται της προκαταβολής, θα πρέπει να γίνει ολική απόσβεση της προκαταβολής.
3. Στην περίπτωση κρατικών ενισχύσεων που χορηγούνται βάσει των Κανονισμών Ε.Ε. 651/2014 και 702/2014, σε περίπτωση χορήγησης προκαταβολής και προκειμένου να μην υπάρξει υπέρβαση της

έντασης της ενίσχυσης, οι καταβολές των ενισχύσεων και οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης (με βάση το προεξοφλητικό επιτόκιο που ισχύει κατά το χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης). Ο υπολογισμός αυτός πραγματοποιείται πριν την τελική δόση – αποπληρωμή του έργου.

4. Οι πληρωμές των έργων γίνονται τμηματικά, με βάση τις πιστοποιήσεις των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί.

Η υποβολή των αιτήσεων πληρωμής/προκαταβολής πραγματοποιείται από τον δικαιούχο, μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ), στην ΟΤΔ. Το ΠΣΚΕ ενημερώνει το ΟΠΣΑΑ για την αίτηση πληρωμής η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη.

Η αίτηση πληρωμής/προκαταβολής υποβάλλεται ηλεκτρονικά μαζί με όλα τα συνημμένα δικαιολογητικά που απαιτούνται καθώς και σε έντυπη μορφή στην ΟΤΔ. Σε κάθε περίπτωση το αίτημα εξετάζεται με την υποβολή του φυσικού φακέλου εφόσον έχει υποβληθεί ηλεκτρονικά.

5. Ο δικαιούχος έχει δικαίωμα να υποβάλλει μέχρι πέντε (5) αιτήματα πληρωμής. Στο εν λόγω πλήθος αιτημάτων πληρωμής δεν συμπεριλαμβάνεται η προκαταβολή.
6. Ο δικαιούχος οφείλει να υποβάλλει τουλάχιστον ένα αίτημα πληρωμής, εντός ενός έτους από την ημερομηνία της απόφασης ένταξης της πράξης, ύψους τουλάχιστον 10%, της Δημόσιας Δαπάνης της πράξης.
7. Η Επιτροπή Διαχείρισης Προγράμματος με απόφασή της, ορίζει Επιτροπή Παρακολούθησης Πράξεων (ΕΠΠ) που αποτελείται από τουλάχιστον δύο στελέχη της ΟΤΔ, σχετικά με το αντικείμενο της πράξης. Η ΕΠΠ διενεργεί διοικητικό έλεγχο και επιτόπια επίσκεψη σε όλα τα αιτήματα πληρωμής, προκειμένου να πιστοποιήσει το οικονομικό και φυσικό αντικείμενο.
8. Για πράξεις με επιλέξιμο προϋπολογισμό μέχρι 50.000€, δύναται να πραγματοποιηθεί μια επιτόπια επίσκεψη στο τελευταίο αίτημα πληρωμής της πράξης.

Σε περιπτώσεις άυλων ενεργειών δεν απαιτείται επιτόπια επίσκεψη.

9. Ο έλεγχος περιλαμβάνει:

- την επαλήθευση της ολοκληρωμένης ενέργειας σε σχέση με την ενέργεια για την οποία ζητήθηκε και χορηγήθηκε η στήριξη,
- την επαλήθευση των δαπανών που προέκυψαν και των πληρωμών που πραγματοποιήθηκαν,
- τη σύνταξη του σχετικού Πρακτικού (το περιεχόμενο του θα εξειδικευτεί με σχετική εγκύκλιο της ΕΥΕ ΠΑΑ 2014-2020), στο οποίο αποτυπώνονται τα αποτελέσματα του διενεργηθέντος ελέγχου και η αποστολή του στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας.

Κατά τα λοιπά, ακολουθείται η διαδικασία Ι.6.4 του ΣΔΕ, έτσι όπως κάθε φορά ισχύει.

10. Στη συνέχεια, μετά την ολοκλήρωση του διοικητικού ελέγχου του αιτήματος πληρωμής, η ΟΤΔ καταβάλει δημόσια δαπάνη στον δικαιούχο σύμφωνα και με όσα περιγράφονται στην Διαδικασία Ι.6.5 του ΣΔΕ έτσι όπως κάθε φορά ισχύει.
11. Σε περίπτωση που μετά από την εξέταση ενός αιτήματος πληρωμής πράξης, από την ΟΤΔ, προκύπτει διαφορά μεταξύ του αιτούμενου και του επιλέξιμου ποσού, τότε λαμβάνεται υπόψη και το Άρθρο 63 του ΚΑΝ (ΕΕ) 809_2014 όπως εκάστοτε ισχύει.
12. Επιπλέον, σε περίπτωση που ο δικαιούχος δηλώνει ψευδή στοιχεία στα αιτήματα πληρωμής, απεντάσσεται και η καταβληθείσα δημόσια δαπάνη επιστρέφεται με την διαδικασία των αχρεωστήτως

καταβληθέντων ποσών. Επιπλέον ο εν λόγω δικαιούχος αποκλείεται από το Υπομέτρο 19.2 για το ημερολογιακό έτος της διαπίστωσης καθώς και για το επόμενο.

13. Με την επιφύλαξη της διαθέσιμης χρηματοδότησης από την αρχική και την ετήσια προχρηματοδότηση και τις ενδιάμεσες πληρωμές, η ΟΤΔ σε συνεργασία με την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας, εξασφαλίζει ότι ο δικαιούχος λαμβάνει πλήρως το συνολικό ποσό της οφειλόμενης επιλέξιμης δημόσιας δαπάνης, το αργότερο 60 ημέρες μετά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης πληρωμής από τον δικαιούχο.
14. Η προθεσμία πληρωμής των 60 ημερών μπορεί να διακοπεί από την ΟΤΔ σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις όπου:
 - το ποσό απαίτησης πληρωμής δεν είναι απαιτητό ή δεν έχουν παρασχεθεί τα κατάλληλα δικαιολογητικά έγγραφα,
 - έχει κινηθεί διαδικασία διερεύνησης όσον αφορά ενδεχόμενη παρατυπία που επηρεάζει την εν λόγω δαπάνη.
15. Ο ενδιαφερόμενος δικαιούχος ενημερώνεται εγγράφως από την ΟΤΔ, για τη διακοπή και τους λόγους που οδήγησαν σε αυτή. Κανένα ποσό δεν αφαιρείται ούτε παρακρατείται και δεν εισπράττεται καμία ειδική επιβάρυνση ή άλλο τέλος ισοδύναμου αποτελέσματος που θα επέφερε μείωση των ποσών επιλέξιμης χρηματοδότησης για τους δικαιούχους. Εξαιρούνται κατά την τελευταία πληρωμή οι παρακρατήσεις στη ΔΟΥ, ή ΕΦΚΑ, κλπ.
16. Οι δικαιούχοι μπορούν, οποιαδήποτε στιγμή, να ανακαλέσουν εγγράφως την αίτηση πληρωμής ή προκαταβολής ή τμήμα αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 3, Καν (ΕΕ) 809/2014. Στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η διαδικασία 1.6.2 του ΣΔΕ, έτσι όπως κάθε φορά ισχύει.
17. Οι δικαιούχοι μπορούν, σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων, να διορθώσουν και να προσαρμόσουν την αίτηση πληρωμής ή προκαταβολής ή/και τα συνυποβαλλόμενα δικαιολογητικά, οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή τους, σύμφωνα με το άρθρο 4, Καν (ΕΕ) 809/2014. Στην περίπτωση αυτή ακολουθείται η διαδικασία 1.6.3 του ΣΔΕ, έτσι όπως κάθε φορά ισχύει.
18. Τα παραπάνω αιτήματα υποβάλλονται στο ΠΣΚΕ. Στη συνέχεια τα εν λόγω αιτήματα έτσι όπως παράγονται από το ΠΣΚΕ, υποβάλλονται υπογεγραμμένα από το δικαιούχο ή το νόμιμο εκπρόσωπό του συνοδευόμενα από όλα τα κατά περίπτωση σχετικά δικαιολογητικά εγγράφως στην ΟΤΔ, το αργότερο εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή τους.
19. Η ολοκλήρωση του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης της πράξης θεωρείται η κατάθεση του τελευταίου αιτήματος πληρωμής του έργου στην ΟΤΔ.
20. Σε περίπτωση μη τήρησης των παραπάνω, η πράξη απεντάσσεται, αυτόματα από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας. Σε περίπτωση που έχει καταβληθεί δημόσια δαπάνη, αυτή επιστρέφεται εντόκως, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

Άρθρο 4 **Γενικές διατάξεις**

1. Αναλυτικότερα και ειδικότερα θέματα της επιλεξιμότητας και όρων χρηματοδότησης των Πράξεων ο/ οι δικαιούχος/ χοι απαιτείται να λαμβάνουν υπόψη τους την αριθ. 13214/30-11-2017 Υπουργική Απόφαση περί υλοποίησης του υπομέτρου 19.2 του ΠΑΑ 2014 – 2020 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει καθώς και όλο το πλαίσιο που αυτό διέπει (ΣΠΔ, ΠΑΑ 2014 -2020).
2. Τα Παραρτήματα I, II και III που προσαρτώνται στην παρούσα είναι αναπόσπαστο μέρος αυτής

3. Η παρούσα να αναρτηθεί στη ΔΙΑΥΓΕΙΑ και να διαβιβαστεί στην ΕΥΔ ΠΑΑ 2014 -2020 για ανάρτηση στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ 2014 – 2020

Ο ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

.....
.....
(Ονοματεπώνυμο)

Συνημμένα

1. Παράρτημα I:
2. Παράρτημα II: ΤΔΠ από το ΟΠΣΑΑ
3. Παράρτημα III: Υποχρεώσεις δικαιούχων

Πίνακας Αποδεκτών Διανομής

1. ΟΤΔ
2. ΕΥΔ ΠΑΑ 2014 – 2020 (αποστέλλεται και ηλεκτρονικά)

Εσωτ. Διανομή:

Παράρτημα Ι

...^η Προκήρυξη (αριθ. πρωτ.)

Δράση

α/α	Κωδ. ΟΠΣΑΑ	Κωδ. Υποδράση	Δικαιούχος	Τίτλος Πράξης	Συνολικός Προϋπ/σμός	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΕΘΝΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ
						% ενίσχυσης				
1										

Παράρτημα ΙΙ

(Σημείωση: προσαρτώνται τα ΤΔΠ του ΟΠΣΑΑ των ενταγμένων πράξεων)

Παράρτημα III: Υποχρεώσεις δικαιούχων**Υποχρεώσεις δικαιούχων**

α. Η κύρια υποχρέωση των δικαιούχων κατά την υλοποίηση της επένδυσης είναι να την υλοποιούν σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην προκήρυξη, στην παρούσα απόφαση ένταξης και στο εθνικό θεσμικό πλαίσιο όπως ισχύει κάθε φορά.

Επιπρόσθετα:

1. να τηρούν τους **κανόνες δημοσιότητας** κατά την υλοποίηση της πράξης, όπως αυτοί περιγράφονται στο Παράρτημα III, του Καν (ΕΕ) 808/2014.

Ειδικότερα:

- Για πράξεις των οποίων η συνολική δημόσια δαπάνη είναι 50.000 – 500.000 Ευρώ, απαιτείται η ανάρτηση τουλάχιστον μίας αφίσας ελάχιστου μεγέθους Α3 ή πινακίδας με πληροφορίες σχετικά με την πράξη, σε σημείο εύκολα ορατό, επισημαίνοντας τη χρηματοδοτική συνδρομή από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα.
- Για πράξεις που αφορούν σε αγορά εξοπλισμού, ή υποδομές ή κατασκευαστικά έργα, των οποίων η συνολική δημόσια δαπάνη υπερβαίνει τις 500.000 Ευρώ, ο δικαιούχος τοποθετεί προσωρινή πινακίδα σημαντικού μεγέθους. (σύμφωνα με τις διευκρινίσεις του Παραρτήματος III.1 της Πρόσκλησης). Το αργότερο εντός τριών μηνών από την ολοκλήρωση της πράξης, ο δικαιούχος τοποθετεί μόνιμη αναμνηστική πλάκα ή πινακίδα σημαντικού μεγέθους, σε σημείο εύκολα ορατό από το κοινό, όπου επισημαίνεται τουλάχιστον η περιγραφή της πράξης και η χρηματοδοτική συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας. Το υλικό κατασκευής και ο τρόπος τοποθέτησης των μόνιμων πινακίδων θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη μόνιμη εγκατάστασή τους. Εφόσον η επεξηγηματική πινακίδα που τοποθετείται κατά την εκτέλεση του έργου έχει μόνιμο χαρακτήρα, δεν είναι απαραίτητη η τοποθέτηση αναμνηστικής πλάκας.
- Ως προς την αναγραφή του προϋπολογισμού αναγράφεται ο συνολικός προϋπολογισμός της πράξης, όπως αναφέρεται στην απόφαση ένταξης της πράξης, με διάκριση σε Δημόσια Δαπάνη και Ιδιωτική Συμμετοχή.
- Όσον αφορά στο βασικό στόχο της πράξης προτείνεται να είναι σύντομος και να γίνεται επικοινωνιακή επεξεργασία της διατύπωσής του, ώστε να είναι κατανοητός από το ευρύ κοινό.
- Για πράξεις, στο πλαίσιο των οποίων λειτουργεί και ιστότοπος, θα πρέπει να γίνεται σύντομη περιγραφή της πράξης και να αναφέρεται η χρηματοδοτική συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Ελλάδας στην αρχική σελίδα σύμφωνα με το γραφιστικό πρότυπο που δίνεται στο Παράρτημα III.2 της Πρόσκλησης. Τα λογότυπα τοποθετούνται στη σελίδα του ιστοτόπου του δικαιούχου σε θέση που είναι ορατή και μέσα στο οπτικό πεδίο της ψηφιακής συσκευής που τα απεικονίζει.
- Σε περιπτώσεις που ο δικαιούχος προβαίνει σε ενημέρωση του κοινού μέσω προωθητικού υλικού (έντυπου, ηλεκτρονικού ή οποιουδήποτε άλλου είδους προωθητικού υλικού) ή καταχωρίσεων στον τύπο, θα πρέπει να υπάρχει αναφορά στη συγχρηματοδότηση της πράξης από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ελλάδα σύμφωνα με το γραφιστικό πρότυπο που δίνεται στο Παράρτημα III.2 της Πρόσκλησης. Το έμβλημα της Ένωσης θα πρέπει να είναι πάντα ευδιάκριτο και να βρίσκεται σε προβεβλημένη θέση. Η θέση και το μέγεθός του είναι ανάλογη της κλίμακας του υλικού ή του εγγράφου που χρησιμοποιείται. Επίσης η αναφορά στο Ταμείο χρηματοδότησης θα πρέπει να είναι ευανάγνωστη.
- Σε περιπτώσεις που ο δικαιούχος προβαίνει σε ενημέρωση του κοινού μέσω τηλεοπτικών μηνυμάτων θα πρέπει να αναφέρεται το όνομα της πράξης στο κυρίως πλαίσιο του κειμένου της διαφήμισης και αυτό του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020. Επίσης θα πρέπει στο τέλος του τηλεοπτικού μηνύματος να εμφανίζονται τα λογότυπα σύμφωνα με το γραφιστικό πρότυπο που

δίνεται στο Παράρτημα III.2 της Πρόσκλησης. Επιπλέον θα πρέπει να εκφωνείται η φράση: «Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης».

- Σε περιπτώσεις που ο δικαιούχος προβαίνει σε ενημέρωση του κοινού μέσω ραδιοφωνικών μηνυμάτων να αναφέρεται κατά τη διάρκεια του μηνύματος το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, το Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020), το LEADER και το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης: η Ευρώπη επενδύει στις αγροτικές περιοχές, ενώ στο κλείσιμο του μηνύματος να εκφωνείται «Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης».
 - Οι πληροφορίες και αναφορές στην Ευρωπαϊκή Ένωση (Σημαία, Ταμείο, σύνθημα, συγχρηματοδότηση καθώς και λογότυπο LEADER) πρέπει να καταλαμβάνουν νοητά τουλάχιστον το 25% της πινακίδας, ή της αναμνηστικής πλάκας, ή της αρχικής σελίδας του ιστοτόπου. Τα γραφικά πρότυπα της Σημαίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζονται στην ιστοσελίδα http://europa.eu/about-eu/basic-information/symbols/flag/index_el.htm.
 - Σε περίπτωση που διαπιστωθεί από την ΟΤΔ ή τους αρμόδιους φορείς του Άρθρου 2 της παρούσης, ότι κατά την διάρκεια της υλοποίησης της πράξης δεν τηρούνται οι εν λόγω κανόνες δημοσιότητας, γίνεται σύσταση συμμόρφωσης στον δικαιούχο. Σε περίπτωση επανάληψης της παράβασης, επιβάλλεται ποινή στον δικαιούχο που αντιστοιχεί στο 5% της Δημόσιας Δαπάνης της Πράξης με αντίστοιχη μείωση της Δημόσιας Δαπάνης της πράξης.
2. να **μη μεταβάλλουν το ιδιοκτησιακό καθεστώς** της ενισχυόμενης πράξης, καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης χωρίς να έχει προηγηθεί σχετικό αίτημα τροποποίησης στην ΟΤΔ, εισήγησή της και αντίστοιχη έγκριση από την ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας. Σε περίπτωση που, κατόπιν σχετικού ελέγχου, διαπιστωθεί μεταβολή του ιδιοκτησιακού καθεστώτος χωρίς να έχει ακολουθηθεί η εν λόγω διαδικασία, και διαπιστωθεί ότι ο δικαιούχος δεν τηρεί τα κριτήρια επιλεξιμότητας ή ότι η διαφοροποίηση των κριτηρίων επιλογής τον καθιστά μη επιλέξιμο, τότε ο δικαιούχος απεντάσσεται και τυχόν ποσό ενίσχυσης που έχει καταβληθεί επιστρέφεται σύμφωνα με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
 3. να **μη χρησιμοποιούν πάγια στοιχεία** που έχουν ενισχυθεί για δραστηριότητες που έρχονται σε αντίθεση με τα κριτήρια επιλεξιμότητας της αίτησης στήριξης. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί το παραπάνω κατά την διάρκεια της υλοποίησης της πράξης από την ΟΤΔ ή τους αρμόδιους φορείς του Άρθρου 2 της Υ.Α., τότε η δημόσια δαπάνη που έχει καταβληθεί για τα συγκεκριμένα πάγια επιστρέφεται με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων
 4. να **μη μεταβιβάζουν πάγια περιουσιακά στοιχεία** που έχουν ενισχυθεί, εκτός εάν αυτά αντικατασταθούν, πριν την τελική πληρωμή της πράξης, από άλλα, κυριότητας του δικαιούχου και τουλάχιστον ίσης αξίας και δυναμικότητας, ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της λειτουργίας της πράξης. Ο δικαιούχος οφείλει να γνωστοποιήσει την αντικατάσταση στην αρμόδια ΟΤΔ
 5. να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την εισαγωγή στο ΠΣΚΕ δεδομένων και εγγράφων που απαιτούνται για τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση και τον έλεγχο των πράξεων που υλοποιούν, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και πληρότητα των στοιχείων που υποβάλλουν στο ΠΣΚΕ
 6. ο Δικαιούχος οφείλει να τηρεί τα κριτήρια επιλογής της αίτησης στήριξής του. Σε περίπτωση που κατά υλοποίηση της πράξης, γίνει αντιληπτό από τους αρμόδιους φορείς του Άρθρου 2, ότι δεν τηρεί τα κριτήρια επιλογής και η επανεξέταση των κριτηρίων έχει ως αποτέλεσμα η βαθμολογία της αίτησης στήριξης, να είναι μικρότερη της τιμής βάσεως αξιολόγησης για την συγκεκριμένη υποδράση, τότε η πράξη απεντάσσεται και τυχόν καταβληθείσα επιχορήγηση επιστρέφεται στο σύνολό της με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
 7. να αποδέχονται και να διευκολύνουν ελέγχους στην έδρα της πράξης από την ΟΤΔ και άλλα αρμόδια ελεγκτικά όργανα. Σε περίπτωση άρνησης ελέγχου τότε επιστρέφεται το σύνολο της δημόσιας δαπάνης που καταβλήθηκε, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

β. Μακροχρόνιες υποχρεώσεις δικαιούχων

1. Ο Δικαιούχος οφείλει να συμμορφωθεί εντός τριών μηνών από την κατάθεση του τελευταίου αιτήματος πληρωμής στην ΟΤΔ με τους κανόνες δημοσιότητας μετά την ολοκλήρωση του έργου, όπως αυτοί περιγράφονται στην παράγραφο 2.2, του Παραρτήματος ΙΙΙ, του Καν (ΕΕ) 808/2014.
2. Ο Δικαιούχος οφείλει να τηρεί τα προβλεπόμενα στο Άρθρο 71 του Καν (ΕΕ) 1303/2013 για τρία (3) έτη από την τελική του πληρωμή. Σε αντίθετη περίπτωση η δημόσια δαπάνη ανακτάται αναλογικά για το διάστημα που δεν τηρήθηκαν οι εν λόγω υποχρεώσεις.
3. Σε περίπτωση δημιουργίας θέσεων εργασίας σε Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ), από ΜΜΕ και οι οποίες επιτέλεσαν κριτήριο επιλογής της αίτησης, τότε ο δικαιούχος οφείλει να τις έχει δημιουργήσει εντός 12 μήνου από την τελική πληρωμή και να τις διατηρήσει τουλάχιστον για τρία (3) έτη από την δημιουργία τους.

Σε αντίθετη περίπτωση, επιβάλλεται οικονομική κύρωση σχετική με τις ελλείπουσες θέσεις απασχόλησης σε ΕΜΕ, το ύψος της οποίας καθορίζεται από τον παρακάτω τύπο:

$$\text{Οικονομική κύρωση} = \text{Επιχορήγηση} \times (1 - a) \times b$$

όπου: $a = \frac{\text{Πραγματικά δημιουργηθείσες νέες θέσεις απασχόλησης σε ΕΜΕ}}{\text{Συμβατικά δηλωθείσες νέες θέσεις απασχόλησης σε ΕΜΕ}}$

$$b = \{1,2 + (0,05 * c)\} / 12$$

και $c = \text{Συμβατικά δηλωθείσες νέες θέσεις απασχόλησης σε ΕΜΕ}$

Σε κάθε περίπτωση η οικονομική κύρωση δεν θα είναι μεγαλύτερη του 10% της Δημόσιας Δαπάνης που καταβλήθηκε.

4. Ο Δικαιούχος οφείλει να τηρεί τα κριτήρια επιλογής, που αποτελούν μακροχρόνιες υποχρεώσεις, για τρία έτη από την τελική του πληρωμή. Σε αντίθετη περίπτωση, αν ένα ή περισσότερα κριτήρια δεν ικανοποιούνται τότε επιστρέφεται, με την διαδικασία των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, ποσοστό της Δημόσιας Δαπάνης που έχει καταβληθεί, και απορρέει από τον ακόλουθο τύπο:

$$(\alpha - \beta) / 100 * \gamma / 3 \times \text{Δημόσια Δαπάνη}$$

Όπου α είναι η βαθμολογία του κριτηρίου κατά την αξιολόγηση,

β είναι η νέα βαθμολογία του κριτηρίου σύμφωνα με τα ευρήματα του ελέγχου και

γ είναι ο αριθμός των ετών από την τελική πληρωμή

Ο παραπάνω τύπος εφαρμόζεται για κάθε κριτήριο επιλογής που ελέγχεται και η προς ανάκτηση Δημόσια Δαπάνη υπολογίζεται αθροιστικά.

5. Σε περίπτωση που η επανεξέταση των κριτηρίων έχει ως αποτέλεσμα η βαθμολογία του επενδυτικού σχεδίου να είναι μικρότερη της τιμής βάσεως αξιολόγησης για την συγκεκριμένη υποδράση, τότε επιστρέφεται κατ αναλογία το ποσοστό της Δημόσιας Δαπάνης σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Άρθρο 71 ΚΑΝ (ΕΕ) 1303/2013.

Η προς ανάκτηση Δημόσια Δαπάνη υπολογίζεται με τον ακόλουθο τύπο:

$$\alpha * \Delta\Delta / 3$$

Όπου α το έτος (1^ο ή 2^ο ή 3^ο) κατά το οποίο διενεργείται ο έλεγχος, μετά την τελευταία πληρωμή

και ΔΔ η Δημόσια Δαπάνη που καταβλήθηκε.

6. Ειδικά για τις πράξεις που αφορούν αποκλειστικά τουριστικά καταλύματα θα πρέπει κατ' έτος μετά την τελική πληρωμή, να επιτύχουν τουλάχιστον το 20% του στόχου που τέθηκε στην αίτηση στήριξης για το αντίστοιχο έτος, σε ό,τι αφορά τον αριθμό των διανυκτερεύσεων.

Ο στόχος ελέγχεται για τρία (3) έτη μετά την τελική πληρωμή. Ως έτος λογίζεται ένα πλήρες ημερολογιακό έτος, από την επομένη ημέρα της τελικής πληρωμής.

Σε περίπτωση μη επίτευξης του στόχου αυτού επιβάλλεται Δημοσιονομική Διόρθωση που απορρέει από τον τύπο :

$$\{(20\% * \alpha) - \beta\} / 100 * (\text{Δημόσια Δαπάνη} / 3)$$

Όπου α ο στόχος που τέθηκε στην αίτηση στήριξης, όσον αφορά στον ετήσιο αριθμό διανυκτερεύσεων

β ο απόλυτος αριθμός των διανυκτερεύσεων για το έτος που γίνεται ο έλεγχος

Ο έλεγχος που διενεργείται αφορά όλα τα παρελθόντα έτη από την ημερομηνία διεξαγωγής του και όχι το τρέχον έτος. Η Δημοσιονομική Διόρθωση επιβάλλεται αθροιστικά και ανά έτος.

7. Επίσης για τις πράξεις που αφορούν μεταποίηση θα πρέπει κατ' έτος μετά την τελική πληρωμή, να επιτύχουν τουλάχιστον το 30% του στόχου που τέθηκε στην αίτηση στήριξης για το αντίστοιχο έτος, σε ό,τι αφορά την ποσότητα της μεταποιησίμης πρώτης ύλης.

Ο στόχος ελέγχεται για τρία (3) έτη μετά την τελική πληρωμή. Ως έτος λογίζεται ένα πλήρες ημερολογιακό έτος, από την επομένη ημέρα της τελικής πληρωμής.

Σε περίπτωση μη επίτευξης του στόχου αυτού επιβάλλεται Δημοσιονομική Διόρθωση που απορρέει από τον τύπο:

$$((30\% * \alpha) - \beta) / 100 * (\text{Δημόσια Δαπάνη} / 3)$$

Όπου α ο στόχος που τέθηκε στην αίτηση στήριξης, όσον αφορά την ετήσια ποσότητα μεταποιησίμης πρώτης ύλης

β η ποσότητα της μεταποιησίμης πρώτης ύλης για το έτος που γίνεται ο έλεγχος

Ο έλεγχος που διενεργείται αφορά όλα τα παρελθόντα έτη από την ημερομηνία διεξαγωγής του και όχι το τρέχον έτος. Η Δημοσιονομική Διόρθωση επιβάλλεται αθροιστικά και ανά έτος.

Ο δικαιούχος υποχρεούνται κάθε έτος και στα πλαίσια της διάρκειας των μακροχρονίων υποχρεώσεων του να αποστέλλει ηλεκτρονικά ή εγγράφως στην ΟΤΔ, αποδεικτικά τήρησης των μακροχρονίων υποχρεώσεων του, έως τις 31-12-2023 και στο μετέπειτα χρονικό διάστημα των μακροχρονίων υποχρεώσεων του στην ΕΥΔ (ΕΠ) της οικείας Περιφέρειας.

B. ΟΡΙΣΜΟΙ – ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΙΚΟ / ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ**B.1. Ορισμός ΜΜΕ όπως αυτές ορίζονται στη Σύσταση της Επιτροπής 2003/361/ΕΚ****Άρθρο 1 - Επιχείρηση**

Επιχείρηση θεωρείται κάθε μονάδα, ανεξάρτητα από τη νομική της μορφή, που ασκεί οικονομική δραστηριότητα. Σε αυτές περιλαμβάνονται ειδικότερα αυταπασχολούμενα άτομα και οικογενειακές επιχειρήσεις που ασκούν βιοτεχνική ή άλλη δραστηριότητα, καθώς και προσωπικές εταιρείες ή ενώσεις προσώπων που ασκούν τακτικά μια οικονομική δραστηριότητα.

Άρθρο 2 - Αριθμός απασχολούμενων και οικονομικά όρια προσδιορίζοντα τις κατηγορίες επιχειρήσεων

Η κατηγορία των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων («ΜΜΕ») αποτελείται από επιχειρήσεις που απασχολούν λιγότερους από 250 εργαζομένους και των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών δεν υπερβαίνει τα 50 εκατ. ευρώ και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 43 εκατ. ευρώ.

Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 50 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 10 εκατ. ευρώ.

Στην κατηγορία των ΜΜΕ, ως πολύ μικρή επιχείρηση ορίζεται η επιχείρηση η οποία απασχολεί λιγότερους από 10 εργαζομένους και της οποίας ο ετήσιος κύκλος εργασιών και/ή το σύνολο του ετήσιου ισολογισμού δεν υπερβαίνει τα 2 εκατ. ευρώ.

Άρθρο 3 - Τύποι επιχειρήσεων που λαμβάνονται υπόψη για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών

1. «Ανεξάρτητη επιχείρηση» είναι κάθε επιχείρηση που δεν χαρακτηρίζεται ως συνεργαζόμενη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 2 ή ως συνδεδεμένη επιχείρηση κατά την έννοια της παραγράφου 3.
2. «Συνεργαζόμενες επιχειρήσεις» είναι όλες οι επιχειρήσεις που δεν χαρακτηρίζονται ως συνδεδεμένες κατά την έννοια της παραγράφου 3 και μεταξύ των οποίων υπάρχει η ακόλουθη σχέση: μια επιχείρηση (ανάντη επιχείρηση) κατέχει, μόνη ή από κοινού με μία ή περισσότερες συνδεδεμένες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παραγράφου 3, το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου ή των δικαιωμάτων ψήφου μιας άλλης επιχείρησης (κατάντη επιχείρησης).

Ωστόσο, μια επιχείρηση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ανεξάρτητη, μη έχουσα δηλαδή συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, ακόμη και εάν το όριο του 25 % καλύπτεται ή υπερκαλύπτεται, εφόσον το ποσοστό αυτό ελέγχεται από τις ακόλουθες κατηγορίες επενδυτών και υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί δεν είναι, μεμονωμένα ή από κοινού, συνδεδεμένοι κατά την έννοια της παραγράφου 3 με την εν λόγω επιχείρηση:

- α) δημόσιες εταιρείες συμμετοχών, εταιρείες επιχειρηματικού κεφαλαίου, φυσικά πρόσωπα ή ομάδες φυσικών προσώπων που ασκούν συστηματικά δραστηριότητες σε επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου και επενδύουν ίδια κεφάλαια σε μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο επιχειρήσεις (business angels), εφόσον το σύνολο της επένδυσης αυτής σε μία επιχείρηση δεν υπερβαίνει τα 1.250.000 ευρώ,
- β) πανεπιστήμια ή ερευνητικά κέντρα μη κερδοσκοπικού σκοπού,
- γ) θεσμικοί επενδυτές, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων περιφερειακής ανάπτυξης,
- δ) αυτόνομες τοπικές αρχές με ετήσιο προϋπολογισμό μικρότερο από 10 εκατ. ευρώ και με λιγότερους από 5.000 κατοίκους.

3. «Συνδεδεμένες επιχειρήσεις» είναι οι επιχειρήσεις που διατηρούν μεταξύ τους μία από τις ακόλουθες σχέσεις:

- α) μία επιχείρηση κατέχει την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων άλλης επιχείρησης,
- β) μία επιχείρηση έχει το δικαίωμα να διορίζει ή να παύει την πλειοψηφία των μελών του διοικητικού, διαχειριστικού ή εποπτικού οργάνου άλλης επιχείρησης,
- γ) μία επιχείρηση έχει το δικαίωμα να ασκεί κυριαρχική επιρροή σε άλλη επιχείρηση βάσει σύμβασης που έχει συνάψει με αυτήν ή δυνάμει ρήτρας του καταστατικού της τελευταίας,
- δ) μία επιχείρηση που είναι μέτοχος ή εταίρος άλλης επιχείρησης ελέγχει μόνη της, βάσει συμφωνίας που έχει συνάψει με άλλους μετόχους ή εταίρους της εν λόγω επιχείρησης, την πλειοψηφία των δικαιωμάτων ψήφου των μετόχων ή των εταίρων αυτής της επιχείρησης.

Τεκμαίρεται ότι δεν υπάρχει κυριαρχική επιρροή, εφόσον οι επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο δεν υπεισέρχονται άμεσα ή έμμεσα στη διαχείριση της εξεταζόμενης επιχείρησης, με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων που έχουν με την ιδιότητά τους ως μετόχων ή εταίρων.

Συνδεδεμένες θεωρούνται επίσης οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις σχέσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μέσω μιας ή περισσότερων άλλων επιχειρήσεων ή μέσω οποιουδήποτε από τους επενδυτές που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι επιχειρήσεις που διατηρούν μια από τις εν λόγω σχέσεις μέσω φυσικού προσώπου ή ομάδας φυσικών προσώπων που ενεργούν από κοινού θεωρούνται επίσης συνδεδεμένες επιχειρήσεις, εφόσον ασκούν το σύνολο ή τμήμα των δραστηριοτήτων τους στην ίδια αγορά ή σε όμορες αγορές. Ως «όμορη αγορά» νοείται η αγορά προϊόντος ή υπηρεσίας που βρίσκεται αμέσως ανάντη ή κατόντη της σχετικής αγοράς.

Εκτός από τις περιπτώσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο, μια επιχείρηση δεν μπορεί να θεωρηθεί ΜΜΕ εάν το 25 % ή περισσότερο του κεφαλαίου της ή των δικαιωμάτων ψήφου της ελέγχεται, άμεσα ή έμμεσα, από έναν ή περισσότερους δημόσιους φορείς, μεμονωμένα ή από κοινού.

Μία επιχείρηση μπορεί να υποβάλει δήλωση σχετικά με την ιδιότητά της ως ανεξάρτητης, συνεργαζόμενης ή συνδεδεμένης επιχείρησης, καθώς και σχετικά με τα στοιχεία που αφορούν τα αριθμητικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2. Η δήλωση αυτή μπορεί να υποβληθεί ακόμη και εάν η διασπορά κεφαλαίου δεν επιτρέπει να καθορισθεί επακριβώς ποιος το κατέχει, οπότε η επιχείρηση δηλώνει υπεύθυνα ότι μπορεί εύλογα να υποθέσει ότι δεν ανήκει, κατά ποσοστό 25 % ή περισσότερο, σε μια επιχείρηση ή, από κοινού, σε περισσότερες επιχειρήσεις που είναι συνδεδεμένες μεταξύ τους. Οι δηλώσεις αυτές πραγματοποιούνται με την επιφύλαξη των ελέγχων και εξακριβώσεων που προβλέπονται από τις εθνικές ή ενωσιακές διατάξεις.

Άρθρο 4 - Στοιχεία για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών και περίοδος αναφοράς

1. Τα στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του αριθμού απασχολούμενων και των χρηματικών ποσών είναι εκείνα που αφορούν την τελευταία κλεισμένη διαχειριστική χρήση και υπολογίζονται σε ετήσια βάση. Λαμβάνονται υπόψη κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών. Το ύψος του κύκλου εργασιών υπολογίζεται χωρίς τον φόρο προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) και χωρίς άλλους έμμεσους φόρους.
2. Όταν, κατά την ημερομηνία κλεισίματος των λογαριασμών και σε ετήσια βάση, μια επιχείρηση βρίσκεται πάνω ή κάτω από τα όρια τα σχετικά με τον αριθμό απασχολούμενων ή τα χρηματικά όρια που αναφέρονται στο άρθρο 2, η κατάσταση αυτή έχει ως αποτέλεσμα την απόκτηση ή την απώλεια της ιδιότητας της μεσαίας, μικρής ή πολύ μικρής επιχείρησης μόνον εάν η υπέρβαση των εν λόγω ορίων επαναληφθεί επί δύο διαδοχικά οικονομικά έτη.

3. Στην περίπτωση νεοσύστατων επιχειρήσεων, οι λογαριασμοί των οποίων δεν έχουν κλείσει ακόμη, τα στοιχεία που λαμβάνονται υπόψη πρέπει να προκύπτουν από καλόπιστες εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους.

Άρθρο 5 - Ο αριθμός απασχολούμενων

Ο αριθμός απασχολούμενων ατόμων αντιστοιχεί στον αριθμό ετήσιων μονάδων εργασίας (ΕΜΕ), δηλαδή στον αριθμό εργαζομένων πλήρους απασχόλησης που εργάστηκαν στην εξεταζόμενη επιχείρηση ή για λογαριασμό αυτής επί ολόκληρο το υπόψη έτος. Τα άτομα που δεν εργάστηκαν ολόκληρο το έτος, οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, ανεξάρτητα από τη διάρκεια, και οι εργαζόμενοι σε εποχική βάση αντιστοιχούν σε κλάσματα των ΕΜΕ. Στον αριθμό απασχολούμενων περιλαμβάνονται:

- α) οι μισθωτοί
- β) τα άτομα που εργάζονται για την επιχείρηση, έχουν σχέση εξάρτησης προς αυτήν και εξομοιώνονται με μισθωτούς με βάση το εθνικό δίκαιο,
- γ) οι ιδιοκτήτες επιχειρηματίες,
- δ) οι εταίροι που ασκούν τακτική δραστηριότητα εντός της επιχείρησης και προσπορίζονται οικονομικά οφέλη από την επιχείρηση.

Οι μαθητευόμενοι ή οι σπουδαστές που βρίσκονται σε επαγγελματική κατάρτιση στο πλαίσιο σύμβασης μαθητείας ή επαγγελματικής κατάρτισης δεν συνυπολογίζονται στον αριθμό απασχολούμενων. Η διάρκεια των αδειών μητρότητας ή των γονικών αδειών δεν συνυπολογίζεται.

Άρθρο 6 - Καθορισμός των στοιχείων της επιχείρησης

1. Στην περίπτωση ανεξάρτητης επιχείρησης, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, πραγματοποιείται αποκλειστικά με βάση τους λογαριασμούς αυτής της επιχείρησης.
2. Στην περίπτωση επιχείρησης που συνεργάζεται ή συνδέεται με άλλες επιχειρήσεις, ο καθορισμός των στοιχείων, συμπεριλαμβανομένου του αριθμού απασχολούμενων, γίνεται με βάση τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία της επιχείρησης, ή — εφόσον υπάρχουν— τους ενοποιημένους λογαριασμούς της επιχείρησης ή τους ενοποιημένους λογαριασμούς στους οποίους περιλαμβάνεται και η εξεταζόμενη επιχείρηση βάσει ενοποίησης.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο προστίθενται τα στοιχεία των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατάντη της εν λόγω επιχείρησης. Τα στοιχεία συγκεντρώνονται κατ' αναλογία προς το ποσοστό συμμετοχής στο κεφάλαιο ή στα δικαιώματα ψήφου (το υψηλότερο από τα δύο αυτά ποσοστά). Σε περίπτωση διασταυρωμένης συμμετοχής, λαμβάνεται υπόψη το υψηλότερο των ποσοστών αυτών.

Στα στοιχεία που αναφέρονται στο πρώτο και το δεύτερο εδάφιο προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που ενδεχομένως συνδέονται άμεσα ή έμμεσα με την εξεταζόμενη επιχείρηση και τα οποία δεν περιλαμβάνονται ήδη στους λογαριασμούς βάσει ενοποίησης.

3. Για την εφαρμογή της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνεργάζονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Σε αυτά προστίθεται το 100 % των στοιχείων των επιχειρήσεων που συνδέονται με αυτές τις συνεργαζόμενες επιχειρήσεις, εκτός εάν τα στοιχεία τους περιλαμβάνονται ήδη βάσει ενοποίησης.

Για την εφαρμογή επίσης της παραγράφου 2, τα στοιχεία των επιχειρήσεων που συνδέονται με την εξεταζόμενη επιχείρηση προκύπτουν από τους λογαριασμούς και τα λοιπά στοιχεία τους, ενοποιημένα εφόσον υπάρχουν. Στα στοιχεία αυτά προστίθενται κατ' αναλογία τα στοιχεία των επιχειρήσεων που

ενδεχομένως συνεργάζονται με τις συνδεδεμένες αυτές επιχειρήσεις, οι οποίες βρίσκονται αμέσως ανάντη ή κατόντη αυτών, εάν δεν περιλαμβάνονται ήδη στους ενοποιημένους λογαριασμούς σε αναλογία τουλάχιστον ισοδύναμη με το ποσοστό που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο.

4. Όταν ο αριθμός απασχολούμενων δεδομένης επιχείρησης δεν προκύπτει από τους ενοποιημένους λογαριασμούς, υπολογίζεται συγκεντρώνοντας κατ' αναλογία τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνεργάζονται με την εν λόγω επιχείρηση, και προσθέτοντας τα στοιχεία από τις επιχειρήσεις που συνδέονται μαζί της.

B.2. Ορισμός Προβληματικής Επιχείρησης

A) **Προβληματική επιχείρηση:** η επιχείρηση για την οποία συντρέχει τουλάχιστον μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

1. **εάν πρόκειται για εταιρεία περιορισμένης ευθύνης** (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), όταν έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του εγγεγραμμένου της κεφαλαίου λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Αυτό ισχύει όταν από την αφαίρεση των συσσωρευμένων ζημιών από τα αποθεματικά (και όλα τα άλλα στοιχεία που θεωρούνται εν γένει ως μέρος των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας) προκύπτει αρνητικό σωρευτικό ποσό που υπερβαίνει το ήμισυ του εγγεγραμμένου κεφαλαίου. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία περιορισμένης ευθύνης» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα I της οδηγίας 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (1) και ο όρος «κεφάλαιο» περιλαμβάνει, ενδεχομένως, και κάθε διαφορά από έκδοση υπέρ το άρτιο·
2. **εάν πρόκειται για εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας** (πλην ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει τριετία από τη σύστασή της ή, όσον αφορά την επιλεξιμότητα για ενίσχυση χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου, ΜΜΕ που δεν έχει συμπληρώσει επταετία από την πρώτη εμπορική της πώληση, η οποία πληροί τα κριτήρια για επενδύσεις χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου κατόπιν ελέγχου με τη δέουσα επιμέλεια από τον επιλεγμένο ενδιάμεσο χρηματοπιστωτικό οργανισμό), εφόσον έχει απολεσθεί πάνω από το ήμισυ του κεφαλαίου της, όπως εμφανίζεται στους λογαριασμούς της εταιρείας, λόγω συσσωρευμένων ζημιών. Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης, ο όρος «εταιρεία στην οποία τουλάχιστον ορισμένα μέλη έχουν απεριόριστη ευθύνη για τα χρέη της εταιρείας» παραπέμπει ειδικότερα στα είδη εταιρειών που αναφέρονται στο παράρτημα II της οδηγίας 2013/34/ΕΕ·
3. **εάν πρόκειται για εταιρεία που υπάγεται σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία** ή πληροί τις προϋποθέσεις του εθνικού δικαίου που τη διέπει όσον αφορά την υπαγωγή της σε συλλογική πτωχευτική διαδικασία μετά από αίτημα των πιστωτών της·
4. **εάν πρόκειται για επιχείρηση που έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης** και δεν έχει ακόμη αποπληρώσει το δάνειο ή λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή που έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης και υπόκειται ακόμη σε σχέδιο αναδιάρθρωσης·
5. **εάν πρόκειται για άλλη επιχείρηση εκτός ΜΜΕ**, εφόσον τα τελευταία δύο έτη:
 - 1) ο δείκτης χρέους προς ίδια κεφάλαια της επιχείρησης είναι υψηλότερος του 7,5 και
 - 2) ο δείκτης κάλυψης χρηματοοικονομικών υποχρεώσεων της επιχείρησης (EBITDA interest coverage ratio) είναι κάτω του 1,0.

Η εξέταση μιας επιχείρησης για να διαπιστωθεί αν αυτή είναι προβληματική, γίνεται σε επίπεδο ενιαίας επιχείρησης (αιτούσα επιχείρηση και τυχόν συνδεδεμένες με αυτή επιχειρήσεις), ανεξάρτητα αν υφίσταται για αυτές υποχρέωση σύνταξης ενοποιημένων οικονομικών καταστάσεων)

B) Τα **δικαιολογητικά που απαιτούνται** προκειμένου να αξιολογηθεί εάν μία επιχείρηση είναι προβληματική σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 2 σημείο 18 του Καν. 651/2014 και πρέπει να προσκομισθούν ανάλογα με την ιδιότητα της επιχείρησης και τα έτη λειτουργίας της είναι τα ακόλουθα:

1. Υφιστάμενη ΜΜΕ κάτω της τριετίας ατομικής μορφής:

Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) του ως άνω σημείου Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν σε πτώχευση, ότι δεν τελούν σε διαδικασία κήρυξης πτώχευσης, πτωχευτικό συμβιβασμό, διαδικασία κήρυξης σε πτωχευτικό συμβιβασμό, ότι δεν τελούν υπό αναγκαστική διαχείριση και διαδικασία έκδοσης απόφασης αναγκαστικής διαχείρισης, ότι δεν έχει κάνει αίτημα για υπαγωγή στην διαδικασία του άρθρου 99 ΠτΚ, εφόσον ασκεί εμπορική δραστηριότητα, καθώς και ότι δεν έχει υποβληθεί κατά της επιχείρησης αίτημα για υπαγωγή στην πτωχευτική διαδικασία.

2. Λοιπές υφιστάμενες επιχειρήσεις ατομικής μορφής ανεξαρτήτου χρόνου λειτουργίας με βιβλία Γ κατηγορίας:

Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) του ως άνω σημείου Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν σε πτώχευση, ότι δεν τελούν σε διαδικασία κήρυξης πτώχευσης, πτωχευτικό συμβιβασμό, διαδικασία κήρυξης σε πτωχευτικό συμβιβασμό, ότι δεν τελούν υπό αναγκαστική διαχείριση και διαδικασία έκδοσης απόφασης αναγκαστικής διαχείρισης ότι δεν έχει κάνει αίτημα για υπαγωγή στην διαδικασία του άρθρου 99 ΠτΚ, εφόσον ασκεί εμπορική δραστηριότητα, καθώς και ότι δεν έχει υποβληθεί κατά της επιχείρησης αίτημα για υπαγωγή στην πτωχευτική διαδικασία

3. Λοιπές υφιστάμενες επιχειρήσεις ατομικής μορφής ανεξαρτήτου χρόνου λειτουργίας με βιβλία Β κατηγορίας:

Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) του ως άνω σημείου Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν σε πτώχευση, ότι δεν τελούν σε διαδικασία κήρυξης πτώχευσης, πτωχευτικό συμβιβασμό, διαδικασία κήρυξης σε πτωχευτικό συμβιβασμό, ότι δεν τελούν υπό αναγκαστική διαχείριση και διαδικασία έκδοσης απόφασης αναγκαστικής διαχείρισης ότι δεν έχει κάνει αίτημα για υπαγωγή στην διαδικασία του άρθρου 99 ΠτΚ, εφόσον ασκεί εμπορική δραστηριότητα, καθώς και ότι δεν έχει υποβληθεί κατά της επιχείρησης αίτημα για υπαγωγή στην πτωχευτική διαδικασία

4. Υφιστάμενη ΜΜΕ κάτω της τριετίας άλλης νομικής μορφής πλην ατομικής:

1. Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό κοινή εκκαθάριση του Κ.Ν. 2190/1920 όπως εκάστοτε ισχύει και/ή
2. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση του ν.1892/1990 όπως εκάστοτε ισχύει και/ή
3. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση σε λειτουργία του άρθρου 106ια του Πτωχευτικού Κώδικα ούτε σε καθεστώς προπρωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης του άρθρου 99 του Πτωχευτικού Κώδικα καθώς και ότι δεν έχει υποβληθεί κατά της επιχείρησης αίτημα για υπαγωγή στην πτωχευτική διαδικασία.

5. Λοιπές υφιστάμενες επιχειρήσεις άλλης νομικής μορφής πλην ατομικής ανεξαρτήτου χρόνου λειτουργίας με βιβλία Γ κατηγορίας:

1. Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό κοινή εκκαθάριση του Κ.Ν. 2190/1920 όπως εκάστοτε ισχύει και/ή

2. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση του ν.1892/1990 όπως εκάστοτε ισχύει και/ή
 3. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση σε λειτουργία του άρθρου 106ια του Πτωχευτικού Κώδικα ούτε σε καθεστώς προπρωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης του άρθρου 99 του Πτωχευτικού Κώδικα καθώς και ότι δεν έχει υποβληθεί κατά της επιχείρησης αίτημα για υπαγωγή στην πτωχευτική διαδικασία και
 4. Για τον έλεγχο του εδαφίου (α) ή (β) του ως άνω σημείου ισολογισμούς τελευταίων τριών διαχειριστικών χρήσεων ή όσων εξ αυτών υπάρχουν. Από τα εν λόγω στοιχεία θα λαμβάνεται σαν Εγγεγραμμένο Κεφάλαιο το Σύνολο των Ιδίων Κεφαλαίων Ισολογισμού και σαν Απώλειες οι Ζημίες βάση Κ.Α.Χ.
- 6. Λοιπές υφιστάμενες επιχειρήσεις άλλης νομικής μορφής πλην ατομικής ανεξαρτήτου χρόνου λειτουργίας με βιβλία Β κατηγορίας:**
1. Για τον έλεγχο του εδαφίου (γ) Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό κοινή εκκαθάριση του Κ.Ν. 2190/1920 όπως εκάστοτε ισχύει και/ή
 2. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση του ν.1892/1990 όπως εκάστοτε ισχύει και/ή
 3. Πιστοποιητικό αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, έκδοσης του τελευταίου εξαμήνου από το οποίο να προκύπτει ότι δεν τελούν υπό ειδική εκκαθάριση σε λειτουργία του άρθρου 106ια του Πτωχευτικού Κώδικα ούτε σε καθεστώς προπρωχευτικής διαδικασίας εξυγίανσης του άρθρου 99 του Πτωχευτικού Κώδικα καθώς και ότι δεν έχει υποβληθεί κατά της επιχείρησης αίτημα για υπαγωγή στην πτωχευτική διαδικασία και
 4. Για τον έλεγχο του εδαφίου (α) ή (β) του ως άνω σημείου το πιο πρόσφατο κωδικοποιημένο καταστατικό και οι τυχόν μεταγενέστερες τροποποιήσεις αυτού, μαζί με τα αντίστοιχα ΦΕΚ δημοσίευσης όπου αυτή προβλέπεται και Δηλώσεις Φορολογίας Εισοδήματος Ε3 των τριών τελευταίων κλεισμένων διαχειριστικών χρήσεων ή όσων εξ αυτών υπάρχουν.
- 7. Το σύνολο των επιχειρήσεων θα δηλώνουν υπευθύνως ότι:** «Η επιχείρηση δεν έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης αλλά έχει αποπληρώσει το δάνειο και έχει λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης η οποία έχει ολοκληρωθεί.».

Τα στοιχεία των λογαριασμών που αναφέρονται, παρουσιάζονται σύμφωνα με το Ν.4308/2014 (Ελληνικά λογιστικά Πρότυπα - ΕΛΠ)

B.3. Παράρτημα II (ΕΣΠΑ) για την εξασφάλιση του κριτηρίου αξιολόγησης «Εξασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία»

Τήρηση των κανόνων για την εξασφάλιση προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία

Εξετάζεται ο τρόπος με τον οποίο η πράξη/ δράση ικανοποιεί τις απαιτήσεις προσβασιμότητας και τους κανόνες ασφαλείας για όλες τις κατηγορίες ΑμεΑ.

Σημειώνεται ότι, ανάλογα με το είδος και τη φύση της πρόσκλησης και της προτεινόμενης Πράξης, οι κάτωθι περιπτώσεις (Α΄ έως και ΣΤ΄) δύνανται να εφαρμόζονται **συνδυαστικά**.

(Α) Πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον και τους εξωτερικούς χώρους συμπεριλαμβανομένων αρχαιολογικών χώρων, παραλιών, χώρων πρασίνου, αλσών κ.λπ.

- (1) πρόβλεψη οριζόντιας ή/και κατακόρυφης προσβασιμότητας (π.χ. προσβάσιμες διαδρομές, 'οδηγοί τυφλών', ράμπες/'σκάφες', αναβατόρια κ.λπ.)
- (2) πρόβλεψη προσβάσιμων εξοπλισμών για χρήση κοινού (π.χ. παιδικές χαρές, καθιστικά, εξοπλισμοί παραλιών, αποδυτήρια, χώροι υγιεινής, παρατηρητήρια πουλιών κ.λπ.)
- (3) πρόβλεψη σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.)

(Β) Πρόσβαση στις κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων

- (1) πρόβλεψη οριζόντιας προσβασιμότητας (σύνδεση πεζοδρομίου με είσοδο, προσβάσιμη είσοδος, προσβασιμότητα εσωτερικών χώρων, διαδρομές ισόπεδες ή με ράμπες, ικανοποιητικό άνοιγμα θυρών, ικανοποιητικό πλάτος διαδρόμων κ.λπ.)
- (2) πρόβλεψη κατακόρυφης προσβασιμότητας (ανελκυστήρας/ αναβατόριο, κλιμακοστάσιο κ.λπ.)
- (3) πρόβλεψη προσβάσιμων χώρων υγιεινής
- (4) πρόβλεψη χώρων αναμονής σε περίπτωση κινδύνου
- (5) πρόβλεψη σήμανσης σε προσβάσιμες μορφές (έντονο κοντράστ-μεγάλοι χαρακτήρες, εικονίδια, γραφή Braille, ηχητική και οπτική σήμανση κ.λπ.)
- (6) πρόβλεψη προσβάσιμων εξοπλισμών (χαμηλά γκισέ, προσβάσιμες οθόνες πληροφοριών κ.λπ.)

(Γ) Πρόσβαση στις μεταφορές

- (1) πρόβλεψη προσβασιμότητας σταθμών/στάσεων επιβατών (βλ. περίπτωση Β - "Πρόσβαση σε κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων")
- (2) πρόβλεψη προσβασιμότητας οχημάτων/βαγονιών/πλοίων κ.λπ. (δυνατότητα εισόδου, δυνατότητα κίνησης και στάσης εντός, προσβάσιμοι χώροι υγιεινής, προσβάσιμοι θάλαμοι, προσβάσιμοι χώροι εστίασης κ.λπ.)
- (3) πρόβλεψη προσβάσιμου εξοπλισμού (μηχανήματα έκδοσης εισιτηρίων, οπτική και ηχητική πληροφόρηση κοινού, τηλεματικές εφαρμογές, ιστοσελίδες κλπ.)
- (4) πρόβλεψη προσβάσιμων διαδικασιών (υπηρεσία εξυπηρέτησης ΑμεΑ και ατόμων μειωμένης κινητικότητας, διαδικασίες έκδοσης εισιτηρίων, διαδικασίες εκτάκτων αναγκών κ.λπ.)

(Δ) Πρόσβαση στις υπηρεσίες

- (1) δυνατότητα χρήσης της υπηρεσίας αυτόνομα από άτομα με αναπηρία (π.χ. άτομα σε αναπηρικό αμαξίδιο ή, άτομα τυφλά ή κωφά ή με λοιπές αναπηρίες), πρόβλεψη εναλλακτικών τρόπων εξυπηρέτησης ατόμων με αναπηρία (π.χ. πρόβλεψη προσβάσιμων ετικετών σε προϊόντα, πρόβλεψη διάθεσης αναπηρικού αμαξιδίου για χρήση εντός της επιχείρησης από άτομα δυνάμενα να διανύσουν μικρές μόνο αποστάσεις, πρόβλεψη παραγγελίας μέσω προσβάσιμης ιστοσελίδας και παράδοσης εμπορευμάτων κατ' οίκον, πρόβλεψη διαδικασίας παραπόνων μέσω SMS/ e-mail/ τηλεφώνου κ.λπ.) ή πρόβλεψη 'ζωντανής βοήθειας και ενδιαμέσων' (πχ. διερμηνείας στη νοηματική, συνοδείας τυφλών ατόμων κ.λπ.)

- (2) πρόβλεψη προσβάσιμων, στα άτομα με αναπηρία [ως δυνητικά ωφελούμενων], διαδικασιών υποβολής αίτησης (π.χ. προσβάσιμο ηλεκτρονικό εργαλείο, εναλλακτικός τρόπος εξυπηρέτησης μέσω συγκεκριμένης υπηρεσίας κ.λπ.).

(Ε) Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα

- (1) συμμόρφωση των διαδικτυακών τόπων και των διαδικτυακών εφαρμογών και υπηρεσιών με τις Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού, έκδοση 2.0 (Web Content Accessibility Guidelines 2.0) του διεθνή οργανισμού World Wide Web Consortium (W3C), κατ' ελάχιστο στο μεσαίο επίπεδο προσβασιμότητας "AA", ενώ συνιστάται η συμμόρφωση στο ανώτατο επίπεδο προσβασιμότητας "AAA"
- (2) στην περίπτωση διαδικτυακών τόπων ή των διαδικτυακών εφαρμογών και υπηρεσιών που προορίζονται για χρήση κυρίως μέσω κινητών και φορητών συσκευών (πχ. wearables, tablets, έξυπνα τηλέφωνα κ.λπ.) συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Βέλτιστες Πρακτικές για Χρήση Διαδικτυακού Περιεχομένου από Κινητές Συσκευές, έκδοση 1.0 (Mobile Web Best Practices 1.0) του W3C
- (3) σε περίπτωση λογισμικού user agents, δηλαδή λογισμικού που αναλαμβάνει να συλλέξει, εξάγει και διευκολύνει την αλληλεπίδραση του χρήστη με τα περιεχόμενα του Ιστού, συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Οδηγίες Προσβασιμότητας για User Agents, έκδοση 2.0 (User Agent Accessibility Guidelines 2.0) του W3C
- (4) σε περίπτωση εργαλείων συγγραφής και διαχείρισης περιεχομένου Ιστού, συνιστάται να λαμβάνονται υπόψη οι Οδηγίες Προσβασιμότητας για Εργαλεία Συγγραφής, έκδοση 2.0 (Authoring Tool Accessibility Guidelines 2.0) του W3C
- (5) σε περίπτωση τεχνολογικών λύσεων και προϊόντων που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία διαδικτυακών τόπων ή διαδικτυακών εφαρμογών και υπηρεσιών (π.χ. αυτόματοι πωλητές, κιόσκια πληροφόρησης κ.λπ.) είναι απαραίτητη η σχεδίασή τους βάσει των αρχών του «Καθολικού Σχεδιασμού»
- (6) σε κάθε περίπτωση εξασφάλιση συμβατότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών και συστημάτων με διαδεδομένες υποστηρικτικές τεχνολογίες και τεχνικά βοηθήματα που χρησιμοποιούν τα ΑμεΑ (π.χ. αναγνώστες οθόνης, ειδικοί διακόπτες και συστήματα αλληλεπίδρασης, μεγεθυντές οθόνης).

(ΣΤ) Πρόσβαση στην πληροφορία-Πληροφόρηση

- (1) πρόβλεψη προσβάσιμων μορφών διάδοσης πληροφορίας - πληροφόρησης (όπως προσβάσιμες ιστοσελίδες ως περίπτωση E- "Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα", έντυπα σε γραφή Braille, έντυπα με μεγάλους χαρακτήρες, κασέτες ή CD, DVD με πρόβλεψη υπότιτλων, πρόβλεψη διερμηνείας στη νοηματική, κ.λπ.)
- (2) πρόβλεψη προσβασιμότητας πάσης φύσεως εκδηλώσεων (πρόβλεψη προσβάσιμων κτιριακών υποδομών ως περίπτωση Β - "Πρόσβαση σε κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων", προσβάσιμων εντύπων και εξοπλισμού, διερμηνείας στη νοηματική κ.λπ.)

ΣΧΕΤΙΚΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΒΑΣΙΜΟΤΗΤΑ ΣΕ ΑμεΑ

Οι παρακάτω αναφορές αφορούν στο **βασικό** ισχύον θεσμικό πλαίσιο, το οποίο ανάλογα με τη φύση της πράξης ισχύει ταυτόχρονα με τυχόν ισχύον **ειδικό** θεσμικό πλαίσιο και προδιαγραφές (π.χ. ειδική νομοθεσία/προδιαγραφές για τουριστικές εγκαταστάσεις, παιδικές χαρές, εκπαιδευτήρια, αθλητικές εγκαταστάσεις κ.λπ.).

(Α) Πρόσβαση στο φυσικό περιβάλλον

- A.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες"
- A.2. Ν. 4067/2012 ΦΕΚ 79 Α' "ΝΟΚ" και σχετικές εγκύκλιοι ΥΠΕΚΑ: Εγκύκλιος 9 με Α.Π.οικ.29467/13.06.2012 "Διευκρινίσεις για την υποβολή μελέτης προσβασιμότητας για ΑμεΑ η οποία απαιτείται να εμπεριέχεται στις μελέτες που θα υποβάλλονται κατά την εφαρμογή του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού Ν.4067 (ΦΕΚ 79/Α/2012)", Εγκύκλιος ΑμεΑ με Α.Π.οικ 42382/16.07.2013" Διευκρινίσεις για

την εφαρμογή του άρθρου 26 του Νέου Οικοδομικού Κανονισμού (Ν.4067/2012), που αφορά στις ειδικές ρυθμίσεις για την προσβασιμότητα ΑμεΑ/εμποδιζόμενων ατόμων και Απόφαση ΥΠΕΚΑ με Αριθ. οικ. 55174/ΦΕΚ 2605 Β/ 15.10.2013 “Διαδικασία έγκρισης και απαιτούμενα δικαιολογητικά για εργασίες για τις οποίες απαιτείται Έγκριση Εργασιών Μικρής Κλίμακας.”

A.3. Οδηγίες Σχεδιασμού ΥΠΕΚΑ

A.4. Απόφαση ΥΠΕΚΑ 52907/2009 ΦΕΚ 2621 Β’ “Ειδικές ρυθμίσεις για την εξυπηρέτηση ατόμων με αναπηρία σε κοινόχρηστους χώρους των οικισμών που προορίζονται για την κυκλοφορία πεζών”,

A.5. Απόφαση ΥΠ.ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ 1052758/1451/Β0010 (1)/2012 ΦΕΚ 1411 Β’ “Συμπλήρωση της υπ’ αριθ. 1038460/2439/Β0010/15-4-2009 (ΦΕΚ 792 Β’) κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Εσωτερικών”,

A.6. Απόφαση ΥΠ.ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ Αριθμ. 28492/2009 ΦΕΚ 931 Β’ “Καθορισμός των προϋποθέσεων και των τεχνικών προδιαγραφών για την κατασκευή και τη λειτουργία των παιδικών χαρών των Δήμων και των Κοινοτήτων, τα όργανα και η διαδικασία αδειοδότησης και ελέγχου τους, τη διαδικασία συντήρησης αυτών, καθώς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια”.

(Β) Πρόσβαση στις κτιριακές υποδομές και υπαίθριους χώρους οικοπέδων

B.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α’ “Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες”

B.2. Ν. 4067/2012 ΦΕΚ 79 Α’ “ΝΟΚ” και Οδηγίες Σχεδιασμού ΥΠΕΚΑ

(Γ) Πρόσβαση στις μεταφορές

Γ.1. Κανονισμοί (ΕΕ) με αρ. 1107/2006, 1371/2007, 1177/2010 και 181/2011 για τα δικαιώματα των επιβατών

Γ.2. Κανονισμός (ΕΕ) με αρ. 1300/2014 της 18ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με τις τεχνικές προδιαγραφές διαλειτουργικότητας για την προσβασιμότητα του σιδηροδρομικού συστήματος της Ένωσης για τα άτομα με αναπηρία και άτομα με μειωμένη κινητικότητα

Γ.3. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α’ “Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες”

Γ.4. Ν. 4067/2012 ΦΕΚ 79 Α’ “ΝΟΚ”

Γ.5. Οδηγίες Σχεδιασμού ΥΠΕΚΑ

(Δ) Πρόσβαση στις υπηρεσίες:

Δ.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α’ “Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες”

Δ.2. Πρότυπο ΕΛΟΤ 1439 “Οργανισμός φιλικός σε πολίτες με αναπηρία –Απαιτήσεις και συστάσεις”

(Ε) Πρόσβαση στα ηλεκτρονικά περιβάλλοντα

Ε.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α’ “Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες”

Ε.2. Ν. 3979/2011 ΦΕΚ 138 Α’ “Για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και λοιπές διατάξεις”

Ε.3. Αριθ. ΥΑΠ/Φ.40.4/1/989/2012 ΦΕΚ 1301 Β’ “Κύρωση Πλαισίου Παροχής Υπηρεσιών Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης”

Ε.4. Οδηγίες για την Προσβασιμότητα του Περιεχομένου του Ιστού WCAG 2.0 (<http://www.w3c.gr/wai/translations/wcag20.html>)

Ε.5. Βέλτιστες Πρακτικές για Χρήση Διαδικτυακού Περιεχομένου από Κινητές Συσκευές, έκδοση 1.0 (<http://www.w3.org/TR/mobile-bp/> - Αγγλικά)

Ε.6. Οδηγίες Προσβασιμότητας για User Agents UAAG 2.0 (<http://www.w3.org/TR/UAAG20/> - Αγγλικά)

Ε.7. Οδηγίες Προσβασιμότητας για Συγγραφή Περιεχομένου Ιστού ATAG 2.0 (<http://www.w3.org/TR/ATAG20/> - Αγγλικά)

(ΣΤ) Πρόσβαση στην πληροφορία-Πληροφόρηση

ΣΤ.1. Ν.4074/2012 ΦΕΚ 88 Α' "Κύρωση της Σύμβασης για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες και του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες"-άρθρα 2, 9 και 21 της Σύμβασης.

B.4. Εγκεκριμένο Τοπικό Πρόγραμμα CLLD/LEADER Μεσαράς

Το αναλυτικό εγκεκριμένο Τοπικό Πρόγραμμα CLLD/LEADER Μεσαράς αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του παρόντος ενημερωτικού οδηγού της πρόσκλησης και οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να το αντλήσουν σε ηλεκτρονική μορφή από την ιστοσελίδα της ΟΤΔ στη διεύθυνση <http://www.anher.gr> στο μενού «CLLD/LEADER Μεσαράς / Εγκεκριμένο Τοπικό Πρόγραμμα».

Ειδικότερα, οι υποψήφιοι δικαιούχοι, προκειμένου να μπορέσουν να συμπληρώσουν τα αντίστοιχα πεδία στα «Συμπληρωματικά στοιχεία της αίτησης» και να τεκμηριώσουν επαρκώς την πρότασή τους, θα πρέπει να συμβουλευτούν το εγκεκριμένο Τοπικό Πρόγραμμα, κυρίως σε ότι αφορά:

- τη στρατηγική και τους στόχους
- τις θεματικές κατευθύνσεις
- την αναλυτική περιγραφή των υποδράσεων (περιγραφή, ειδικοί όροι – περιορισμοί, δικαιούχοι, συνάφεια, συμπληρωματικότητα κλπ)

B.5. Σχετικό Θεσμικό Πλαίσιο

Το θεσμικό πλαίσιο που διέπει την παρούσα πρόσκληση αλλά και γενικότερα την εφαρμογή – υλοποίηση – παρακολούθηση κλπ των έργων του Τοπικού Προγράμματος CLLD/LEADER Μεσαράς, αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του παρόντος ενημερωτικού οδηγού της πρόσκλησης και οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να το αντλήσουν σε ηλεκτρονική μορφή από την ιστοσελίδα της ΟΤΔ στη διεύθυνση <http://www.anher.gr> στο μενού «CLLD/LEADER Μεσαράς / Θεσμικό πλαίσιο».

Ενδεικτικά το βασικό θεσμικό πλαίσιο, που μπορείτε να αντλήσετε από την ιστοσελίδα της ΟΤΔ είναι:

A. Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης

I. Συνθήκη για τη λειτουργία της ΕΕ

1. Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (και **Παράρτημα Ι αυτής**)
2. Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (2016/C 262/01).

II. Κανονισμοί

1. Κανονισμός **1303/2013** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, το Ταμείο Συνοχής, το ΕΓΤΑΑ και ΕΤΘΑ και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το ΕΤΠΑ, ΕΚΤ, Ταμείο Συνοχής, ΕΤΘΑ και για την κατάργηση του Καν (ΕΚ) 1083/2006.
2. Κανονισμός (ΕΕ) **1305/2013** για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το ΕΓΤΑΑ και την κατάργηση του Καν (ΕΚ) 1698/2005 του Συμβουλίου.
3. Κανονισμός (ΕΕ) **807/2014** για τη συμπλήρωση του Καν. (ΕΕ) 1305/2013.
4. Εκτελεστικός Κανονισμός (ΕΕ) **808/2014** για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013.
5. Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. **702/2014** της Επιτροπής της 25ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπως κάθε φορά ισχύει.
6. Κανονισμός (ΕΕ) **1306/2013** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτική και την κατάργηση των Καν (ΕΟΚ) 352/1978, (ΕΚ) 165/1994, (ΕΚ) 2799/1998, (ΕΚ) 1290/2005, (ΕΚ) 485/2008 του Συμβουλίου.
7. Κανονισμός (ΕΕ) **809/2014** για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου, όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση κατ' εξουσιοδότηση του Κανονισμού (ΕΕ) 807/2004 για τη συμπλήρωση του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013.
8. Κανονισμός (ΕΕ) **651/2014** της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης.
9. Κανονισμός (ΕΕ) **1084/2017** της Επιτροπής της 14ης Ιουνίου 2017 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 651/2014 όσον αφορά τις ενισχύσεις για τις λιμενικές και αερολιμενικές υποδομές, τα όρια κοινοποίησης για τις ενισχύσεις για τον πολιτισμό και τη διατήρηση της κληρονομιάς και για τις ενισχύσεις για αθλητικές υποδομές και πολυλειτουργικές ψυχαγωγικές υποδομές, καθώς και τα καθεστώτα περιφερειακών ενισχύσεων λειτουργίας για τις εξόχως απόκεντρες περιοχές, και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 702/2014 όσον αφορά τον υπολογισμό των επιλέξιμων δαπανών.
10. Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. **1407/2013** της Επιτροπής της 18ης Δεκεμβρίου 2013 σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis).

III. Αποφάσεις

1. Υπ' αριθ. C (2015) 9170/11.12.2015 απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, για την **έγκριση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020**, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει κάθε φορά.

B. Ελληνικό Δίκαιο

I. Νόμοι

1. Νόμος 4314/2014, άρθρο 69 παράγραφος 2 «α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 2012/17 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16.6.2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του Ν. 3419/2005 (Α' 297) και άλλες διατάξεις» (Α' 265)», όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
2. Νόμος 4276/30-07-2014 (Α' 155), περί απλούστευσης διαδικασιών λειτουργίας τουριστικών επιχειρήσεων και τουριστικών υποδομών, ειδικές μορφές τουρισμού και άλλες διατάξεις

II. Κοινές Υπουργικές Αποφάσεις

1. Υπ. αριθμ. ΚΥΑ 2635/13-09-2017 (Β' 3313), **περί πλαισίου λειτουργίας του Υπομέτρου 19.2** «Στήριξη υλοποίησης δράσεων των στρατηγικών Τοπικής Ανάπτυξης με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων (CLLD/LEADER)» του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας περιόδου 2014-2020».
2. Υπ. αριθμ. ΚΥΑ 2986/25-11-2016 (Β' 3885), περί προσδιορισμού των λειτουργικών μορφών και κατηγοριών των **τουριστικών καταλυμάτων** και λοιπών τουριστικών εγκαταστάσεων που εντάσσονται σε προγράμματα αρμοδιότητας του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων.
3. Υπ. αριθμ. ΚΥΑ 7888/08-05-2017 (Β' 1654), περί απλούστευσης πλαισίου λειτουργίας και χρήσης κολυμβητικών δεξαμενών.
4. Υπ. αριθμ. ΚΥΑ 1746/21-01-2015 (Β' 135) περί καθορισμού των προδιαγραφών για τις υπηρεσίες του άρθρου 25 του Ν. 4276/2014 (Α' 155) των τεχνικών, λειτουργικών και ειδικών προδιαγραφών των εγκαταστάσεων των **οινοτουριστικών επιχειρήσεων**.

III. Υπουργικές Αποφάσεις

1. Υπ' αριθ. 1065/19.04.2016 (Β' 1273) υπουργική απόφαση για τη θέσπιση διαδικασιών του **Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου** του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2014-2020», όπως κάθε φορά ισχύει.
2. Υπ αριθμ. Υ.Α. 13214/30-11-2017 «**Πλαίσιο υλοποίησης Υπομέτρου 19.2**, του Μέτρου 19, Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, (ΤΑΠΤοΚ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, για παρεμβάσεις Ιδιωτικού χαρακτήρα και λοιπές διατάξεις εφαρμογής των Τοπικών Προγραμμάτων».(Β' 4268)
3. Υπ αριθμ. Υ.Α. 7888/14-9-2018 «**1^η τροποποίηση της Υ.Α. 13214/30-11-2017**(Β' 4268):Πλαίσιο υλοποίησης Υπομέτρου 19.2, Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, (ΤΑΠΤοΚ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, για παρεμβάσεις Ιδιωτικού χαρακτήρα και λοιπές διατάξεις εφαρμογής των Τοπικών Προγραμμάτων». (Β' 4178).
4. Υπ αριθμ. Υ.Α. 355/17-1-2019 «**2^η τροποποίηση της Υ.Α. 13214/30-11-2017**(Β' 4268):Πλαίσιο υλοποίησης Υπομέτρου 19.2, Τοπική Ανάπτυξη με Πρωτοβουλία Τοπικών Κοινοτήτων, (ΤΑΠΤοΚ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020, για παρεμβάσεις Ιδιωτικού χαρακτήρα και λοιπές διατάξεις εφαρμογής των Τοπικών Προγραμμάτων». (Β' 65).
5. Αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20.10.2016 (ΦΕΚ Β' 3521) υπουργικής απόφασης με τίτλο «Τροποποίηση και αντικατάσταση της υπ' αριθμ. 81986/ΕΥΘΥ712/31.7.2015 (ΦΕΚ Β' 1822) υπουργικής απόφασης "**Εθνικοί κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του ΕΣΠΑ 2014 - 2020 - Έλεγχοι νομιμότητας δημοσίων συμβάσεων συγχρηματοδοτούμενων πράξεων ΕΣΠΑ 2014-2020 από Αρχές Διαχείρισης και Ενδιάμεσους Φορείς - Διαδικασία ενστάσεων επί των αποτελεσμάτων αξιολόγησης πράξεων**"».

Γ. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΦΑΚΕΛΟΥ ΥΠΟΨΗΦΙΟΤΗΤΑΣ

Το παρόν κεφάλαιο αφορά στα υποδείγματα που πρέπει να συμπληρώσει ο υποψήφιος δικαιούχος και να υποβάλλει ηλεκτρονικά στο ΠΣΚΕ και έντυπα στην έδρα της ΟΤΔ, σύμφωνα με τους όρους της παρούσας πρόσκλησης.

Τα υποδείγματα αυτά διατίθενται σε ηλεκτρονική επεξεργάσιμη μορφή στην ιστοσελίδα της ΟΤΔ www.anher.gr, στο μενού «CLLD/LEADER Μεσαράς/ 1^η Πρόσκληση_Ιδιωτικού Χαρακτήρα».

Ειδικότερα οι υποψήφιοι δικαιούχοι θα πρέπει να αναζητήσουν τα παρακάτω Παραρτήματα - Υποδείγματα:

- Γ.1 ΑΙΤΗΣΗ ΣΤΗΡΙΞΗΣ - ΦΟΡΜΑ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΣΚΕ
- Γ.2 ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΙΤΗΣΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ
- Γ.3 ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΕΡΓΟΥ
- Γ.4 ΜΕΛΕΤΗ ΒΙΩΣΙΜΟΤΗΤΑΣ ΕΡΓΟΥ
- Γ.5 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΥ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ
- Γ.6 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΤΗΝ ΙΔΙΟΤΗΤΑ ΜΜΕ ΜΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ
- Γ.7 ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ *de minimis* ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ
- Γ.8 ΕΠΙΣΥΝΑΠΤΟΜΕΝΑ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΑ

Δ. ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΙ ΚΑΔ ΓΙΑ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΝΑ ΥΠΟΔΡΑΣΗ

Στο παρόν κεφάλαιο αποτυπώνονται σε πίνακες όλοι οι επιλέξιμοι ΚΑΔ δραστηριότητας ανά προκηρυσσόμενη υποδράση του Τοπικού Προγράμματος, βάσει θεσμικού πλαισίου και Κανονισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.